

Руслан Горовий

ГЕН ВОЇНА

Твори Руслана прочитуються навіть не на одному подиху, а на одній сльозі. Бо після його оповідань про звичайні людські долі у горлі чомусь здавлює, а в душі наче виполоскано.

Оксана Поліщук
редактор газети «Бізнес»

Вміння співпереживати дає можливість Автору побачити живі, гострі, бурхливі почуття навіть у буденних, на перший погляд, історіях. А режисерський досвід надає розповідям Горового дивовижної ясності деталей і справжньої кінематографічності — «картинки» з книжки ще довго стоять перед очима після прочитання.

Петро Мацкевич
засновник видавництва Кальварія

Руслан Горовий

ГЕН ВОЇНА

Повісті, оповідання

ББК 84 (4 Укр) 6-44

Г-70

Руслан Горовий

ГЕН ВОЇНА

Оповідання, повісті

Лише чотири історії, кожна з яких захоплює вас живими, гострими й бурхливими відчуттями та трохи змінює вас і ваше життя. Хоча останнє ви відчуєте значно пізніше.

Історія військового пілота у зоні АТО (оповідання «Нижче неба»), історія кохання сільського електрика та залізничниці-практикантки на провінційному залізничному переїзді (оповідання «Переїзд») та історія блогера і його розслідування таємниці загибелі своїх батьків через багато років потому (повість «Буенос діас, чіка»). А також — історія однієї сучасної спецоперації, за участі спецпризначенців України та Росії, в зоні відчуження, в якій є й авторська, фантастична, версія того, що насправді сталося на Чорнобильській АЕС майже тридцять років тому (повість «Ген воїна»).

І, як завжди, майже усі герої Руслана Горового мають реальних прототипів. Навіть у повісті, де висувається фантастична гіпотеза. Адже автор як професійний журналіст вкрай обережний зі своїми фантазіями.

Проект та малюнок обкладинки: Андрій Єрмоленко

Усі права застережені. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати у будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це **Автора**.

Промоція, права та контракти: PR-Prime Company

E-mail: copyright@msbrand.net

Контакт для ЗМІ: pr@msbrand.net

© Руслан Горовий, тексти, 2010, 2013, 2014

© Андрій Єрмоленко, обкладинка, 2014 ©

© PR-Prime Company, 2014

НИЖЧЕ НЕБА

*І почуєш грізну борню волі,
І вкриється кров'ю битий шлях.
Будуть хлопці йти суворочолі
В сіруватих, наче ніч, рядах.
«Пісні періоду Визвольної війни».
Літопис УПА*

Борт падав. Усе відбувалося саме так, як бачилося не раз у Славкових снах. Зараз, коли ракета щойно влучила у двигун, здавалося, що все минеться, хотілося вірити, що все під контролем. Проте Славко точно знав, що станеться далі.

В уяві з'явився образ інструктора училища. Той стояв в аудиторії біля схем із зображеннями вертольотів і повчав курсантів:

— Слухайте уважно, панове курсанти, бо будете відпрацьовувати це на стимуляторі.

Інструктор був чоловіком кремезним, мав густе чорне волосся, такі ж густі й чорні вуса і яскраві зелені, наче перша весняна трава, очі.

— Якщо ракета потрапляє сюди, — тицьнув указкою на схему «Мі-24», саме його вертольотчики називали «крокодиллом», — то у дев'яноста відсотках випадків заклинює двигун, а це означає, що ви можете втратити контроль над машиною. Відразу переходьте у режим авторотації і намагайтеся посадити вертоліт.

Позаду згори, з боку двигуна, почулося цокотіння. Славко зрозумів, що десь у середині його залізного друга

скоїлося непоправне. Він іще жив, дихав, однак його вже судомили передсмертні конвульсії. Засвітилося табло системи попередження та одночасно спрацював голосовий інформатор. Жіночий, з металевими нотками, голос, який льотчики між собою кликали Наташею, доповів: «Пожежа лівого двигуна».

Салон вертольота наповнювався димом, машина накренилася вправо.

«Що далі, то гірше, отже, ракета, окрім двигуна, пошкодила ще й лопаті основного гвинта», — зробив висновок Славко. Ковзнув поглядом убік, за кабіну.

Внизу розкинулося жовте поле, по якому, здавалося, пливли голівки червоних маків. «Маки, — майнуло в голові, — звісно ж, маки!»

— Ой, не пристосована ти, Янко, до життя! — Славко підхопив дівчину на руки і поніс від дороги у житньо-макове поле. — Була б розумнішою, знайшла би собі полковника-штабіста, який лише папірці підписує та накази роздає.

Хлопець ніс свою дорогоцінну ношу навпростець полем у бік невеличкого озерця, оточеного вербами. Янка увіткнулася підборіддям у його плече, однією рукою обхопила шию коханого, а другою торкалася червоних маків, неначе гладила поле. І щасливо посміхалася.

— Та тепер уже пізно, — вів далі Славко, — тепер уже все. Тепер ти — моя законна дружина довіку. Так?

Він торкнувся пальцями дівочого тіла, жартома полоскотав.

— Та так, — засміялася Янка. — Ой, лоскітно, припини.

— Як це ти офіцеру відповідаєш? — сміявся та продовжував лоскотати Славко.

— Ой, пробач. Так точно! — дівчина звивалася від лоскоту, наче вуж.

— Отак би одразу, — Славко припинив лоскотати. Він саме приніс Янку на берег.

— Ставай отут, — поставив її на пісок, — і слухай уважно. Тепер ти моя половинка. Я маю і буду тебе захищати. Від звіра чи людини, захищати на землі і в небі. Тепер можеш взагалі нічого не боятися.

— Увага! Пожежа лівого двигуна! Увага! Пожежа лівого двигуна! — розривалася «Наташа».

Славко намагався втримати гелікоптер рівно. Висотомір показував тисячу триста метрів.

— Вовчику, у нас пожежа, стрибай, доки є висота, — Славко бачив, як спереду в кабіні заворушився штурман.

— Славо, а ти?

— Давай, це наказ! Я тримаю машину, — Славко відчував, що «крокодил» із кожною секундою все менше слухається штурвала, — Та стрибай же, Вовчику, доки висота дозволяє, не тягни!

Дим заповнив салон. Славко рвонув ручку і відчинив дверцята кабіни. Потік повітря на мить розвіяв димову завісу — штурмана попереду вже не було.

«Ну, хоч так», — подумав Славко. Гелікоптер швидко наближався до землі. У якийсь момент Славко побачив посеред оцього жовтого з червоними цятками моря відблиск неба. По правому борту внизу було невеличке болітце.

— Ет, шкода, не дотягну... — промовив чи подумав Славко.

Від початку навчання в училищі Славко час від часу бачив уві сні, що його борт падає. Щоразу він прокидався

серед ночі в холодному поту після того, як його «Мі» з розгону вривався в землю.

Хлопець ішов на кухню, вмивався, а потім намагався аналізувати, що зробив не так, чому не зміг врятувати машину. Завжди одне й те саме. Влучання ракети, пожежа, зупинка двигуна. Крен праворуч, завалювання і некероване падіння. Пізніше, коли він одружився з Яною, вона, бувало, вранці знаходила його у роздумах на кухні. Славко пускав у вікно цигарковий дим і навіть не помічав її приходу.

— Знов розбився? — Янка куйовдила йому волосся.

— Знов, — Славко силувано посміхався і гасив цигарку. — Та це лише сон. Йди до мене, люба. Я тут живіший від усіх живих.

Усю останню зиму Славко був на Майдані. Восени, коли у Києві побили студентів і зібрався величезний майдан, він вирішив звільнитися з війська, щоби долучитися до майданівців. Утім, командир виявився людиною розумною і порвав його рапорт.

— Не поспішай. Гадаєш, ти один такий? Іди на лікарняний — зателефонуй Бранчуку в госпіталь, він допоможе.

Янка плакала, мовляв, глянь, що там коїться, не дай Боже — вб'ють. Славко, як міг, втішав:

— Ну, подумай сама, дурненька, хто ж, як не кадровий офіцер, має протистояти іншим людям у погонах? Це без мене там усіх повбивають.

Уранці Славко ще з одним знайомим уже їхали до Києва. У наплічнику мав узяті на складі під «слово офіцера» старі «броник» і каску.

На Майдані він відповідав за побудову та охорону периметру спершу з боку від Михайлівського. Потім перемістився зі своєю сотнею на Грушевського. Пізніше, у лютому, в найстрашніші дні, перебував біля консерваторії.

Йому пощастило. Єдиний раз зачепило шию на Грушевського, та й то гумою. Куля влучила справа в шарф над ключицею і зрикошетила вгору під каску. Славко попервах навіть не збагнув, що сталося, — відчув удар, а вже пізніше дістав специфічної форми шматок гуми, який застряг під кріпленням.

У день розстрілу Майдану він відтягував поранених товаришів з Інститутської, і вже подумки попрощався і з рідними, і з Янкою. Однак, Бог милував, у нього не влучили. Він так і не зміг зрозуміти, яким чином невідомий снайпер обирав собі мішені і чому оминув його.

Коли на Майдані прощалися з полеглими товаришами, він зголосився відвезти тіла трьох убитих на Львівщину. Там провів їх в останню путь і вирішив не повертатися на Майдан.

— Знаєш, Янко, — Славко із насолодою смакував картоплю з котлетою, — далі вже вони самі впораються. Головне ми зробили — вигнали гадів.

День, коли командир викликав Славка і розповів про антитерористичну операцію на Донбасі, був похмурим. Із неба ляло.

— Давай відверто, Слав, — командир стояв у півоберта до вікна і курив, — зараз я шукаю добровольців. Однак, це поки що. Я певен, що незабаром усі ми туди підемо. За наказом. Кордони з Росією в Луганщині фактично є лише на папері. Через них сунуть бойовики. І не лише росіяни, а й чечени. Вони озброєні, обстріляні.

Командир відійшов від вікна і загасив цигарку в попільничці на столі.

— Це вже справжня війна, синку. Майдан був лише квіточками. А наразі — ягідки. Післязавтра відправля-

емо перші три борти. Будуть перевозити десантників, прикривати з повітря, себто робитимуть те, що потрібно. Йди, зважте з дружиною, і завтра приходи із відповіддю.

Янка чекала чоловіка під козирком на ганку. Вона одразу відчула, що скоїлося те, чого вже не змінити. Славко повільно йшов під зливою до будинку, а Янка дивилася на його мокрий силует, що наближався крізь стіну води, прикривала долонею рота і беззвучно плакала.

Він піднявся на три приступки і завмер. За мить Янка кинулася йому назустріч. Невідома сила, яка до останнього утримувала її і не давала плакати вголос, зникла, і подвір'я сповнилося жіночим риданням.

— Я хочу, щоби ти пішов у церкву і сповідався, — Янка стояла в дверях кімнати і дивилася, як чоловік збирає наплічника, — мені так буде спокійніше.

— Сонечко, — Славко кинув одяг на ліжко і підійшов до неї, — ти чого? Ти мені більше не віриш? Я не загину, я он і на Майдані був у самому пеклі — і нічого. Ну? Чого ти?

— Майдан, то не війна. На війні ти щомиті будеш під прицілом.

— Давай так: я повернуся, і ми разом сходимо до храму. А поки що піди сама. Як я полечу, ти йди. Іди й попроси, щоб Бог прикривав мій борт згори, добре?

— Тю, дурне, — Янка жартома стукнула Славка кулачком у груди, — ляпаєш що попало.

— Зате ти посміхнулася, — обійняв її Славко, — а це для мене головне.

Він притягнув дружину до себе, обхопив її обличчя долонями і поцілував. Спершу в губи, потім в очі, а потім знову в губи. Янка притислася до чоловіка. Її руки гладили його плечі, спину. Здавалося, вона ніколи і нікуди його не відпустить.

Перших чотири бойових вильоти пройшли вдало. Двічі його борт відвозив вояків і забирав поранених. Ще раз доставляли за призначенням якусь апаратуру та вивозили двох загиблих бійців національної гвардії. Вчетверте вони вийшли на супровід колони, і навіть довелося накрити вогнем блокпост ворога. І ось у п'ятий виліт — в їхній гелікоптер влучили. Влучили, коли вони висадили десантників і поверталися порожні на аеродром.

Славко бачив ракету, яку випустили з ручної зенітки. Терорист з ПЗРК стріляв із краю лісосмуги. За мить система «крокодила» зреагувала на небезпеку, і з обох боків гелікоптера відстрілилися теплові уловлювачі. Ракета зреагувала на правий бік і розірвалася далеченько від гелікоптера. Славко посміхнувся, однак уже за мить виявилось, що радів зарано.

Знизу пішли одразу кілька ракет. «Крокодил» знов відстрелив теплові пастки. Проте з лівого боку щось пішло не так: чи то піропатрон виявився бракованим, чи ще щось, однак ракета пішла прямо на тепло лівого двигуна.

— То що, Славко, все ніяк не посадиш гелікоптер? — промовила Янка і засміялася.

Вона і Славко стояли на шляху і дивилися на уламки гелікоптера, що догорали у полі.

Янка чомусь була вдягнена у форму пілота. Славко збагнув, що це сон.

— Рано чи пізно обов'язково посаджу. Це ж лише сон. А уві сні можливо все.

— А як ніколи не посадиш, то що тоді?

Янка вмить перемінилася, тепер на ній була довга вишиванка, а голову прикрашав вінок із жита і маків.

— Хіба, любий, маю до віку чекати?

Янка засміялася і побігла до палаючого гелікоптера. «Стій!» — хотів крикнути Славко, одначе слова застрягли у нього в горлі. Він лише махнув руками. Розум підказував, що треба негайно виринати із цього сну, але у Славка ніяк не виходило.

— Куди ти, Янко? — нарешті прошепотів він. І не впізнав свого голосу. Тихий і сухий, він радше нагадував тріскотіння гілок у багатті.

— Я? — обернулася до Славка Янка. — Я йду через вогнище стрибати. Купала ж, любий, гайда зі мною.

Навколо вмить стемніло. Над головою з'явився Чу-мацький шлях. Велетенська туша гелікоптера палала на тлі нічного неба і викидала вгору снопи іскор. Янка бігла до вогню і махала Славкові рукою, закликаючи за собою.

— Ні! Стій, не біжи туди, — шепотів Славко. — Зараз вибухнуть паливні баки.

Янка не слухалася. Її тендітна постать темніла і коливалася, неначе примара, на тлі вогню.

— Гайда! — ще раз обернулася Янка до Славка і стрибнула. Наступної миті стіна вогню розлетілася на мільярди зірок.

— Любий, відкрий очі, благаю!

Славко ледь розклепив важкі повіки. Попервах перед очима кружляли різнокольорові кола, але потроху зір повертався. Через якийсь час він побачив Янку. Вона стояла біля ліжка, прикривала долонею рота і щось шепотіла.

— Ти молишся? — тихо спитав Славко.

Кожне слово давалося йому з болем. Здавалося, що губи важили по кількасот кілограмів, та ще й терлися одна об одну, наче сухе порепане каміння.

— Любий, нарешті! — Янка вхопила Славка за руку. — Знаєш, коли мені сказали, що вас підбили, і ви впали десь у полі під перехресним вогнем, я не повірила, що ти загинув.

Голос Янки тремтів, вона говорила скоромовкою, неначе боялася, що Славко її перепинить, і вона не встигне розповісти все, що хотіла.

— А тоді хлопці знайшли твого штурмана. Вовчик живий. Він взагалі в порядку, у нього тільки нога поранена, в нього стріляли вже на землі, хотіли в полон узяти, та наші встигли відбити. І Вовчик сказав, що ти залишився в кабіні і впав десь у полі. А я все одно вірила, що ти живий.

Славко відчував тепло Янчиної долоні. Вона гладила його руку, а потім піднесла до вуст і почала гарячково цілувати. Її сльози текли по руці Славка і, наче свята вода, холодили та лікували попечену і порепану шкіру.

Славко намагався пригадати своє падіння, та нічого не знаходив про це у пам'яті.

— А ти зміг, — щебетала Янка, — ти зміг, любий. Ти посадив свого «крокодила» на болото.

Славко заплющив очі й опинився в аудиторії училища.

— Не забувайте, — говорив інструктор, — навіть у нештатній ситуації є речі, які грають на вас. У разі більш-менш контрольованого падіння, шукайте водойми, схили. Усе те, що допоможе пом'якшити удар. І взагалі, жага життя — дуже серйозна річ.

— Дякую, — прошепотів Славко.

— І я дякую, — почув здалеку голос Янки. — Щодня, щомиті Йому дякую. Ось отямимся трохи, підемо удвох до храму на сповідь. Я день і ніч молилася, щоби Він зберіг тебе. Щоби дав мені шанс знову тебе обійняти.

ПЕРЕЇЗД

Євгенові вже виповнилося двадцять три. Високий, широкоплечий, він якось враз із худорлявого, невиразного юнака перетворився на справжнього чоловіка. Однак у селі він як був, так і лишився Женькою — інакше його ніхто не кликав. Можливо, через відкриту посмішку, яка ніколи не сходила з його обличчя, та веселу вдачу. Він, хоча і зажив слави великого бешкетника, та ніколи не викликав у односельців негативних емоцій. Йому пробачали і всілякі витівки, і регулярні нальоти на громадський (колись колгоспний) сад та сусідські полуниці. Односельці лише махали вслід рукою, мовляв, переросте, адже знали: якщо треба, цей хлопчина із білявим чубом завжди допоможе.

Вивчившись після армії у Бахмачі на автоелектрика, в райцентрі не залишився. Повернувся додому і жив разом із матір'ю — заробляв на хліб, копирсаючись у дротах залізних сільських коней.

Женьчина матір працювала на залізничному переїзді за селом. Через зміну вона закривала і відкривала шлагбаум, дозволяючи або забороняючи машинам їхати через колії. Ще змалечку Женька полюбляв бігати до неї, як він сам казав, «на станцію» і дивитися, як працює червоно-білий шлагбаум та мерехтить жовтий двококий світлофор.

Літо видалося спекотним. Уже о десятій ранку пекло так, що всі, хто мав хоч якусь можливість перепочити, ховалися по хатах або шукали затінку. Євген від самого ранку ремонтував старого трактора на стані. Увесь у ма-

зуті, він копирсався у дротах «ХТЗ», який ніяк не хотів заводитися. Зрештою, наполегливість, з якою хлопчина прочищав з'єднання та розбирав дроти, допомагаючи собі приглушеними матюками, дала результат. Після чергової спроби трактор таки застрекотав, із труби вирвався струмінь диму. Завівся!

— Усе, мужики, — Євген вистрибнув із кабіни на землю, витер перемазаною рукою піт з обличчя і посміхнувся. — На сьогодні — годі. Завтра прийду, то ще «ЗІЛ» поколупаю.

Він підійшов до прибитого на дверях гаража старого рукомийника, злив собі на руки і натер їх шматком господарчого мила.

— Ви як хочете, а я купатися їду, — Женька умився, витер обличчя замацаним рушником, що висів на цвяху біля рукомийника, помахав рукою чоловікам, які курили в тіні біля гаража, і рушив у бік села.

Хлопець забіг додому, швидко перехилив склянку холодного молока, крикнув через паркан матері, яка була в сусідки, що пішов купатися, і гайнув із двору.

Колись Підлипки, в яких жив Євген, стояли під самою водою. Однак невеличка, та норовиста річечка увесь час підтоплювала хати й заливала городи. Отож згодом село ніби посунулося далі, за залізницю, насип якої захищав його від води, а біля річки залишився невеличкий хутір. Щоб дійти до води, Женька мусив пройти по випаленій сонцем дорозі до переїзду, а далі трохи звернути ліворуч.

Навколо було, як у пеклі. Він відчував, як пливе під ногами розігрітий на сонці асфальт. Хотілося впасти у воду і довіритися течії, яка б остудила тіло. Побачив, що шлагбаум на переїзді почав закриватися, і додав ходи. Стояти на сонці й чекати, доки проїде потяг, дуже не хотілося. Однак перебігти колії він не наважився, товарняк

виявився спритнішим. Женька спинився перед коліями. Нічого не вдієш, потрібно перечекаати. Аж раптом крізь стукотіння коліс та дзеленчання запобіжного сигналу почув десь іззаду крик:

— Ану, відійди звідти! Агов! Ти чуєш мене?

Євген озирнувся і побачив біля залізничної будки дівчину. Тендітна, на вигляд не більше сімнадцяти років, вона стояла на приступках, які вели до будки, і кричала, виявляється, саме йому.

— Відійди зараз же! Ти що сліпий! Чого став аж біля колій. Хочеш, щоб під колеса затягло?

Дівчина розмахувала жезлом з червоним катафотом на кінці. Жовте, мов пісок, волосся від різких рухів вибивалося з-під форменої пілоточки. Вона намагалася з усіх сил виглядати грізною, і це було так смішно, що Євген зняв руку зі шлагбаума, розвернувся до неї, посміхнувся на всі тридцять два і гукнув:

— Не кричи. Краще пілотку свою притримай, щоб не здуло.

У цю мить повз Євгена пролетів останній вагон товарняка. Повітря закрутилося по переїзді і таки зірвало з голови дівчини пілотку, яка злетіла вгору, наче пташка, і впала в кущі з іншого боку колій. Хлопець розсміявся і кинувся за пілоткою. Добіг до кущів, дістав її з чагарнику і пішов назад до будки. Дівчина стояла там, де й була, і намагалася привести до ладу скуйовджене волосся, вкрай розлючена тим, що це побачили водії, які чекали на переїзді.

— Не стій, піднімай шлагбаум, машини ж чекають! — ще здалеку крикнув Євген.

— Тебе не спитала, — відповіла дівчина, однак забігла до будки.

Шлагбаум піднявся, сигнал стих, машини поїхали. Євген підійшов до будки саме тоді, коли дівчина виходила назовні.

— Ти чого на рейки поліз, — з порогу спитала незнайома, — тобі що — повилазило?

Женька мовчки посміхнувся і простягнув блакитну пілотку дівчині. Та чомусь зніяковіла, але швидко опанувала себе і, спустившись на кілька сходинок, узяла пілотку.

— Дякую.

— Прошу, — Євген відверто розглядав дівчину. — А ти звідки тут узялася?

— Тебе не спитала! Працюю я тут, а ти правила порушуєш.

Дівчина намагалася одягти пілотку, але та ніяк не хотіла сісти, як годиться. Вона розсердилася, а потім несподівано розсміялася.

— От бачиш, що робиться. Усе проти мене. А я тут, між іншим, лише перший день. — В очах дівчини грали бісики, — Одні під потяг лізуть, інші літають!

Євген теж розсміявся.

— Ти не ображайся на мене. Я на цьому переїзді, вважаю, що, виріс. У мене мати тут працює, тож я й спитав, звідки ти взялася.

— Марія Федорівна твоя мама? Отакої! — Дівчина вже не могла сердитися і остаточно розслабилася. — Я ось поскаржуся їй, що ти правила порушуєш. Підставляєш її напарницю.

— То ти будеш тепер тут замість Сергіївни?

— Ну, по-перше, Сергіївна вже давно просилася на пенсію, а по-друге, я тут тимчасово, на практиці.

— Зрозуміло... — Євген заквапився: — Ще побачимося, я на річку, взагалі-то, йду. Тебе як звати?

— Женька.

— Як-як? — Євген підозріло подивився на дівчину.

— За паспортом — Євгенія Власівна, але всі кличуть: Женька.

Євген почухав потилицю.

— Що ж, Женю, будьмо знайомі. Я за паспортом — Євген Романович, але для всіх також — Женька.

Із раннього дитинства Женька мріяла бути стюардесою. Її батько працював у Борисполі техніком, інколи брав малу на роботу і, щоб не плуталася під ногами, доручав приглядіти за нею стюардесам, які на той час були вільними. Маленька Женька заздрила цим жінкам. Стрункі, вдягнені у гарну форму, вони зазвичай торохтіли між собою про свої рейси в далекі краї, про тамтешні красоти, а інколи й дарували малій невеличкі сувеніри. Відтоді Женька й марила небом, хоча батько геть не поділяв сподівань доньки. Обслуговуючи літаки, він не раз і не два бачив Женьчиних кумирів у таких ситуаціях, що сказав їй навідруб:

— До літака потрапиш лише через мій труп. Нічого там робити. Ти знаєш, хто такі стюардеси? Хочеш, щоб увесь порт із мене сміявся: доню в повії віддав!

— Думай, що кажеш, — налітала на батька матір.

— А що — я щось не так кажу? Нехай знає, чим вони там платять за можливість літати!

Коли після школи Женька спробувала нишком подати документи до школи стюардес, батько якось про це дізнався і папери забрав. Ані благання, ані сльози, ані погрози нічого не дали. Влас залишався непохитним, наче скеля.

— Тільки через мій труп!

— І куди мені йти? — плакала Женька. — Я не хочу все життя так, як ти, ходити по одних і тих же вулицях, робити одну й ту ж роботу.

— Іди вчитися! Спеціальність ще нікому не зашкодила. Он на залізницю йди, — якимсь необачно порадив батько, — будеш їздити світом. Чи ти думаєш, що подорожувати можна лише в літаках?

Женька працювала на переїзді вже тиждень і потроху звикла до свого тимчасового місця роботи. Перші дві ночі довелося спати у сільраді, а потім напарниця знайшла їй куток у сусідки. Син Марії Федорівни сподобався їй з першого знайомства. Полонила його посмішка, блиск в очах та весела вдача.

Було помітно, що парубок, попри зайнятість на роботі, намагається якомога частіше бувати на переїзді. Інколи зранку, ніби ненароком, зустрічав Женьку біля сусідчого двору і проводжав її на роботу.

— Женю, — почула вона знайомий голос із вулиці.

Дівчина виглянула з вікна і побачила, як завжди, усмінене обличчя. Вона зазирнула у невеличке дзеркальце, причепурилася і випурхнула із будки.

— Привіт, Женько!

— І тобі, Женько, привіт! — посміхнулася дівчина. — Чи роботи немає, що пильнуєш тут мене?

— Та ні, — хлопець зняв кашкета і провів по волоссі рукою. — Я хотів у тебе спитати: ти ж завтра вільна, пішли у клуб?

— Овва, це щось новеньке. Я собі надумала конспекти почитати — вчитися ж колись треба?!

— Та годі. У вихідний — і за книжки. Ходімо, хоч подивисься, як ми живемо, а то вже скільки тут, а далі будки та хати не ходила.

— Будеш нахабніти — дістанеш, — Женька удала, що розсердилася, але не стрималася і розсміялася.

Чомусь останнім часом, особливо коли парубок був поруч, Женьці завжди було весело. Вона навіть упіймала себе на тому, що усміхається мимоволі, без усіякої на те причини.

— Гаразд, Женю, давай так: ти зайдеш за мною увечері, а тепер не важай працювати. За двадцять хвилин ітимає столичний потяг.

Хлопець відверто зрадів, махнув рукою і пішов у бік села. Аж раптом зірвав із голови кашкета і підкинув високо вперед. Пробігши декілька кроків, упіймав його і швидко зник за кущами.

— Дитя дитям, — сама до себе сказала Женька і повернулася до будки. — Він ніколи не подорослішає.

Увечері Женька повернувся зі стану раніше. Зняв із себе спітнілий, пропахлий мазутом робочий одяг, ускочив до літнього душу і хлюпався, наспівуючи популярний мотивчик. Потім повернувся до хати, витяг із шафи свої «парадні» джинси та легку сорочку-безрукавку, кинув їх на стіл. Продовжуючи мугикати собі під ніс, заглядав по кутках — шукав праску.

— Що це в лісі здохло? — спитала мати, що зайшла до хати із сіней, — Невже мій Женька гуляти зібрався?

— Гу-у-ляти, танцю-у-вати, — заспівав із кутка Євген і в такому ж тоні додав: — А якщо даси мені праску, я піду навіть не м'ятий.

— Серденько, очі роззуй, — у тон йому співом відповіла мати, — праска у сінях стоїть.

Обоє розсміялися, мати вийшла на хвилину й повернулася із праскою. Жартома відштовхнула сина від столу:

— Іди геть, я тут і без малечі впораюся, — і заходилася прасувати.

Євген сів біля вікна, дістав цигарку і запалив, мрійливо дивлячись на вулицю.

— Жень, — обізвалася мати, — ти й справді на гульки? І з ким це?

— З ким, з ким, — Євген випустив із рота цівку диму, — із Женькою!

— З яким Женькою?

— Не з яким, — засміявся Євген, — а з якою! З напарницею твоєю. Онде, бачиш, у сусідів усі вікна світяться, збирається. Ну, звісно, з таким хлопцем, як я...

Він не встиг домоворити, мати, сміючись, кинула в нього джинси, які він підхопив на льоту.

— Ото ще мені — бабій, дивися, не скривдь дитину, а то я тобі власноруч чуба намну.

Мати кинула Женці й сорочку, вимкнула праску, понесла її в сіни.

— Не переживайте, мадам, буде виконано, мадам, — Євген пробіг повз неї, застібаючи на ходу сорочку. — А чи не бачили ви моїх шкарпеток, мадам?

Танці справили на Женку паскудне враження. Усе дійство виглядало так: по периметру зали на лавках сиділи хлопці і сьорбали пиво. Їхні обличчя красномовно свідчили, що до цього був самогон. Дівчата в переважній більшості підпирали стіни клубу. А посередині мляво танцювали четверо дебелих дівах, які (як сказав Євген) знають, що їм потрібно. Детальніше він не пояснив, однак Женці було байдуже. Картина змінювалася, коли вмикали повільну музику. Тоді всі дівчата намагалися стягти з лавок напівп'яних кавалерів. Хтось вигукував:

— Е, ді-джей, Білана давай, шо ти різну фігню крутиш!

— Буде Білан, чекай, — лунало зі сцени, на якій дядечко середнього віку маніпулював двома касетниками.

Чи поставив він таки Білана, Женька так і не дізналася. Коли вони з Євгеном вирішили таки потанцювати і пішли на середину зали, один із хлопців, який сидів неподалік на лаві, раптом загорлав:

— О, наш електрик зі своїми дівчатами не танцює. Йому столичну лярву треба.

Хлопець голосно зареготав, його підтримали ще двоє. Реакція Євгена була негайною:

— Вибач, Женю, я на мить.

Він посміхнувся якоюсь незвичною посмішкою і у два кроки опинився перед парубком, ухопив його за вухо і підняв із лави, вивертаючи голову назад.

— Хтось тут, — звернувся він до хлопця, — знає багато різних слів.

Женька побачив, що двоє союзників підхопилися на ноги, і спокійно повернувся до них, тягнучи парубка за собою:

— А ви сидіть, як миші, доки дядя пояснює, що й до чого.

Він, не відпускаючи вуха, підвів вищого від себе парубка до Женьки і, зловісно посміхаючись, наказав йому:

— Ти, здається, хотів щось сказати цій дівчині, то кажи.

— Я, я... — Євген сильніше крутнув вухо. — Я не хотів тебе... — Євген ще крутнув вухо. — Ой! Вас образити. Я не подумав, вибачте мені.

Євген глянув на Женьку і спитав:

— І що мені з ним зробити?

Їх уже щільно оточив натовп. Хлопці й дівчата засиділися і застоялися, а тут раптова пригода! Женька запанікувала. Зараз друзяки зухвальця кинуться на Євгена і

розірвуть його на шматки, а той наче й не бачив ніякої небезпеки.

— Відпусти, — тихо попросила дівчина, — досить з нього.

Євген відпустив, і хлопець, як сніп, упав на підлогу, схопившись за вухо.

— Ходімо звідси, — Євген обережно взяв Женьку під руку і повів на вихід. Озирнувшись, вона побачила, що біля парубка зібрався натовп, і автоматично прискорила кроки, бо, здавалося, що на них із Євгеном таки кинуться.

— Не поспішай, — почула вона, — і не бійся. Вони нічого нам не зроблять, — Євген посміхнувся і підморгнув їй.

Надворі розвиднялося. Женька сидів на старому колодязі у сусідки на подвір'ї і з насолодою слухав, як дівчина давала йому прочухана:

— Я думала: вони вб'ють тебе і мене разом, — стусонула його кулачком у груди. — Ти бачив, які у них пики?

— Якби ото не квасили, то були б не пики, а обличчя. Якби не горілка, жоден би з них рота не роззявив.

— Ну, звісно, — завела знову Женька, — ти такий страшний, що вони тебе бояться.

Євген лише посміхнувся і пригадав, як після армії вперше прийшов у клуб. Тоді, звівшись із хлопцями, він пообіцяв: якщо не відчепляться, то зламає усім трьом руки. Зрештою, так воно і сталося. Його навіть викликав дільничний. Однак парубки не писали заяв, бо це був би геть сміх, тож Євген відбувся суворою розмовою з матір'ю та міліцією. Минуло два роки, але в селі пам'ять про той випадок не стерлася. Понад те, молодь знала, що за Женьку дорослі дядьки і нирки повідбивають, адже він, на відміну від них, працює на стані та ще й ремонтує

домашню техніку. Отож Євген добре розумів, що ніхто йому нічого не зробить. Тим часом дівчина і далі бубоніла:

— Рембо знайшовся. Щоб я з тобою ще кудись пішла!?

— Жень, — зненацька перебив він її, — а ти про що у житті мрієш?

— Я? — дівчина від такої різкої зміни теми аж розгубилася.

— Я про своє знаю, — посміхнувся Євген.

— Чудний ти, Женько, — вона обхопила голову руками. — Я йому про попа, а він про попову доньку.

— Ні, насправді, у тебе ж є якась мрія? Ти ж не про нашу стацію мріяла?

Женька присіла на ганку, подивилася на Євгена і покрутила головою з боку в бік, відганяючи від себе думки про клуб.

— Взагалі-то, я мрію мандрувати різними країнами, зустрічатися з цікавими людьми, бачити те, що зазвичай можна побачити лише по телевізору, — екзотику різну.

— І саме тому ти приїхала до нас у село? — засміявся хлопець. — Тоді цікавих людей ти сьогодні вже побачила, екзотику також.

Євген, зауваживши, як дівчина метнулася до нього, хотів зістрибнути з колодязя і відбігти. Та коли його ноги торкнулися землі, Женька була вже поруч і збиралася стусоннути його у груди. Він перехопив її руки і делікатно притиснув до себе.

— Агов, забіячко, годі сваритися, люба моя!

Дівчина не відштовхнула його, а притулилася обличчям до плеча. Женька відчув, як тремтить її тіло. Вона плакала, тихо-тихо, а коли заспокоїлася, то сказала:

— Дурний ти, Женько, я і справді дуже злякалася, а ти все смієшся.

Євген пригорнув дівчину до себе і немов загородив її від усього світу.

— Ти що, дурненька, не плач. Я зовсім не хотів тебе налякати! Невже я дозволив би комусь тебе скривдити?

Вони стояли, обійнявшись, і Євген раптом збагнув, що таке щастя. Нарешті він усвідомив, що йому так муляло останні дні. Він закохався. Закохався у цю тендітну дівчину, яка випадково з'явилася у його житті. Це почуття було геть новим — не таким, як до інших дівчат, до яких, бувало, женихався.

— Слухай, Женько, — прошепотів він дівчині на вухо, — давай післязавтра, після роботи я покажу тобі справді цікаву людину. Покажу тобі і красу, яка не десть далеко, а зовсім поруч. Треба тільки знати де. Поїдемо з тобою до діда Свирида, він тут недалечко, кілометрів за двадцять п'ять, у лісі живе.

— Знову сюрпризи, — дівчина підвела голову, глянула на Євгена і втерла сльозу, яка підступно потекла по щоці.

— Ні, я серйозно, — обійняв він її. — Треба ж перед тим, як побачити чужі краї, роздивитися свій. То як? Поїдемо?

Дівчина вже майже заспокоїлася і не плакала. Вона пригорнулася до Євгена і тихенько сопіла носом.

— А на чому ми поїдемо?

— На чому, на чому, — посміхнувся, — на л-і-с-а-п-е-т-і.

— Та ну тебе, — дівчина знову штовхнула його кулачком у груди, — ти хоч колись серйозним буваєш?

— Буваю, — тихо відповів Євген. — Не турбуйся, я все організую.

Він погладив її по волоссю, обережно взяв за підборіддя і ніжно поцілував у губи.

Женька сиділа на березі озера і ногами каламутила воду. Навколо був ліс. Справжні хащі. Такі, як на ілюстра-

ціях казок про сірого вовка та Бабу Ягу. Хата лісника, діда Свирида, вразила Женьку. Вона нагадувала будиночок на курячих лапках, бо височіла за метр над землею на чотирьох стовпчиках, щоб весною під час повені не затікала вода. Дід Свирид побудував її років десять тому із Євгеновим батьком. Малий Женька також, чим міг, «допомагав» дорослим, плутаючись у них під ногами. Старий Свирид остаточно перебрався сюди із села саме тоді, коли Євген пішов до війська. Дід з'являвся в селі лише раз на місяць — забрати пенсію на пошті. А тут, у лісі, він займався, як сам казав, «натуральним хазяйством».

У день подорожі, десь о п'ятій ранку, Женьку розбудив дзенькіт шибки, об яку вдарився камінчик Визирнувши, вона побачила Євгена, який махав їй рукою із ранкових сутінок. Біля нього стояв величезний чорний мотоцикл, схожий на якогось казкового звіра.

— А чого так рано? — спитала Женька, вибігши з будинку. — Я ледь хазяйку не розбудила.

— Їй однаково час вставати до корови, — посміхнувся Євген, — а ми швидше доїдемо. Я дорогою хотів ще до магазину в іншому селі заскочити, діду дріб'язку різного купити. Сідай, — простягнув Женьці шолом.

— А що це у тебе за кінь такий? — спитала дівчина, застібаючи ремінець на шоломі.

— О, це лютий звір, його привезли сюди із далеких країв, — серйозно промовив Євген. — Насправді це ще трофейний «MZ», німецький. Хто його сюди привіз — не знаю, але я ще перед армією купив його у одного діда, полагодив, і ось тепер цей кінь — мій.

Вони сіли, Євген крутнув ручку газу, чорний мотоцикл гримнув на весь голос і зірвався з місця. Женька вчепилася у керманіча і, визирнувши йому з-за плеча, крикнула:

— А ти мене не вб'єш, кавалеристе?

— Ні, панночко, не бійся.

Дорога до лісу Женьці не сподобалася. Вони проїхали кілька майже пустих сіл, потім ще чекали, доки відчиниться магазин. А далі знову погана дорога і подекуди занедбані обійстя та порослі бур'янами городи. Женька навіть уже жалкувала, що погодилася поїхати дивитися на, як казав Євген, «рай на землі».

Проте коли вони перетнули поле і виїхали на місток через невеличку річку, Женьці перехопило подих. Попереду, за ще одним полем, стояв ліс. Такий, як на картинах. Він зненацька затулив горизонт, на верхівках дерев відбивалося сонце, а над усією смарагдовою красою — синє-синє небо. Женька аж скрикнула у захваті і так вчепилась у плечі Євгена, що той навіть спинив мотоцикл.

— Ти чого? — обернувся до неї.

— Рай там? — спитала вона, махнувши у бік лісу.

Євген кивнув. Аж раптом Женці стало так легко і весело, неначе за спиною вирости крила.

— Зніми шолом! — гукнула вона, перекрикуючи ревіння двигуна.

— Що? — Євген повернув ключа, і двигун змовк.

— Шолом зніми!

— А-а! — Євген розстібнув і зняв шолом.

Женька скинула свій, обхопила руками плечі Євгена, розвернула його, наскільки могла, до себе і з насолодою впилася у хлопцеві вуста.

Дід Свирид зустрів їх на галявині перед своїм куренем. Він, мабуть, звіддала почув знайомий звук мотоцикла. Стояв і усміхався — здоровезний, кремезний. Сива борода та довге густе волосся, перехоплене мотузкою на потилиці, не додавали йому років, а робили молодшим.

— Ти диви, хто приїхав, а я думав, що ти вже забув про старого, — прокричав дід ще здалеку.

Євген спинився біля діда. Женька злізла з мотоцикла, і хлопець прихилив його до дерева. Дід обійняв Євгена за плечі, а потім розвернувся до дівчини.

— І що за красуню ти привіз? — звернувся дід до Євгена, одночасно грайливо вклоняючись Женьці. Та у відповідь зробила діду кніксен.

— Знайомся, діду, — це моя дружина.

Від цих слів Женька почервоніла, але промовчала, лише блимнула сердито у бік Євгена.

— Дружина — так дружина, — промовив дід, посміхаючись у вуса, — у вас, молодих, тепер усе простіше, ніж у нас було. І як же тебе, дівчино, звати?

— Женя, — промовила Женька, спостерігаючи, який ефект ці слова справлять на діда.

— Хто б сумнівався, — коротко засміявшись, промовив той. — Ходімо, чого це ми стали? А я неначе відчував, що гості будуть: нагодую вас сьогодні коропом. Я таких підсвинків звечора натягав, що ледь у пічку влізли.

Риба і справді виявилася смачнучою. Женьці здалося, що такої вона не їла ще ніколи. Можливо, винуватими у всьому були чари лісу і магія озера, можливо, через Євгена, який сипав жартами і веселив її та діда.

Потім вони на мотоциклі їздили дивитися греблю, яку побудували бобри на потічку, що впадав у озеро. Надвечір вона вперше в житті витягла на вудку здоровезного, як їй здалося, коропа, а коли дід пішов спати, вони купалися. Євген пригорнув Женьку і спершу обережно, а потім рішучіше поцілував у губи. Їхні тіла сплелися, кола на плесі виблискували у світлі місяця, де-не-де вистрибувала риба, але ці двоє вже нічого цього не бачили і не чули.

Євген узяв Женьку на руки і поніс її до будинку, де на горищі вже чекало, заслане чистим рядном, пахуче сіно.

Женька сиділа на березі і дивилася на воду. Коли Євген заснув, вона раптом зрозуміла, що не може спати. Обережно спустилася з горища і прийшла сюди. У голові, неначе нав'язливі мухи, роїлися причепливі думки і ятрили мить щастя.

«І що тепер? — думала Женька. — Завтра повернемося у село, я ще кілька тижнів пробуду там на практиці. Потім повернуся до Києва. І все? Євген буде тут, зі своєю електрикою, мамою, старим мотоциклом і дідом Свиридом, а я там розбиратимуся з інститутом. Потім робота на залізниці. І все? Буду інколи проїздити повз ці місця і махати рукою до шлагбауму».

Женька навіть не вчула, як іззаду до неї підійшов Євген. І злякалася, коли він обережно обійняв її за плечі. Вона тихо заплакала, відхилилася назад і обхопила руками Євгенову шию.

— Ти чого? — не зрозумів той. — Чого ти плачеш?

— Я не хочу, щоб ця подорож закінчувалася.

Євген сидів у будці на переїзді і чекав, доки Женька проконтролює, як відкривається шлагбаум. За мить двері відчинилися, і дівчина зайшла, скинула пілотку, підбігла до нього і поцілувала в губи.

— Заждався мене?

— Та нічого, — хлопець відповів на поцілунок і провів рукою по волоссю дівчини. — Сядь. Є хвилинка? Поговорити треба.

— Звісно, є! — Женька сіла на стілець поруч із Євгеном і посміхнулася. — Щось ти геть сумний, котику. Щось сталось?

Євген не знав, як розпочати розмову, розуміючи: тут має вагу кожне слово.

— Женю, — тихо почав він, — я увесь час хочу зрозуміти для себе: що буде далі?

— Коли далі? — Женька поцілувала Євгена у щоку і зазирнула йому в очі.

— Тобі практики залишилося три дні разом із сьогоднішнім. Я увесь час намагаюся поговорити із тобою про наше майбутнє, але ти, бачу, не хочеш цієї розмови.

Дівчина повільно встала і підійшла до вікна будки. Вона мовчала, тихенько постукуючи пальцями по підвіконню..

— Я все зрозумів, — приречено зітхнув хлопець, — ти їдеш від мене.

Женька рішуче обернулась, в її очах блищали сльози.

— А ти що пропонуєш? Залишитися тут довіку, дояркою, наприклад? — її голос бринів. — Чи, може, торгувати у сусідньому селі в магазині? Так? А тоді народяться діти, і ти їх возитимеш на своєму мотоциклі до школи за дванадцять кілометрів? А коли вони виростуть, продамо свиней і на ті гроші будемо намагатися пристроїти дітей хоч на когось вчитися у Ніжині?

— Навіщо ти так? — зірвалося у Євгена.

— А як? Як? Скажи мені, Женю, як ти собі бачиш наше майбутнє? Звісно, можна тут ще шлагбаум довіку відкривати.

Євген розумів, що будь-яке його необережне слово остаточно може їх розсварити, однак не стримався:

— Ні, звісно, краще поїхати до Києва! Я там влаштуюсь на будівництво цемент тягати, а ти будеш їздити в яскравому блакитному потязі. Ми наймемо оселю і всі гроші витрачатимемо на те, щоб її оплатити. Потім ти підеш у школу стюардес...

— Женю, припини, — дівчина затулила очі долонями і заплакала вголос.

— А чому ж! Це твоя мрія: закінчиш школу стюардес і полетиш у далекі краї. А там з часом знайдеш собі іншого, більш цікавого чоловіка, а я тягатиму цемент і бігатиму по дітей до садочка, а коли ти будеш вільна, ми будемо сидіти десь на десятому поверсі за зачиненими від таких самих сірих людей дверима і дивитися телевізор. А по великих святах...

— Годі! — дівчина розтулила обличчя, в її очах паленіла лють. Вона тихо, але твердо сказала: — Іди звідси.

— Я піду! — Євген зрозумів, що перегнув палку, однак Женька перша зачепила все, що було йому рідне. Село, ліс, сонце, річку. І все звела до якогось кабана за навчання та роботи в сільському магазині.

Хлопець похапцем вискочив із будки і, не розбираючи дороги, побіг у бік села. В середині пекло так, що хотілося вирвати нутрощі, щоб усе навіки скінчилось. В очах потемніло, чорні плями затуляли світ. Він біг, наче п'яний. Час від часу перечіплявся за каміння, іноді припадав на коліно.

«Як можна було довірити їй усе, що таке дороге мені? — крутилося в голові. — Воно їй чуже. Насправді чуже. Їй же, окрім своїх далеких країв, нічого не потрібно».

У якийсь момент він спинився, задихаючись. Важко опустився на стерню і лише тоді зрозумів, що опинився за селом. Трохи оговтався і роздивився навколо. Побачив неподалік кілька снопів, підвівся, прошкандибав кілька метрів, упав на один із них і завив, як собака.

Женька вийшла на вокзалі в Києві. Машинально пройшла навпростець через приміський вокзал до метро.

Рідне місто, яке, зазвичай, радувало її, цього разу не викликало жодних позитивних емоцій. Чомусь одразу кинулись в око безхатченки на вокзалі, люди з торбами, які лягли біля каси метро, намагаючись без черги купити жетончики. Навіть голос, який у вагоні метро оголошував станції, здавався неживим, металевим.

Остання розмова з Євгеном не виходила з пам'яті.

«Навіщо він так?» — думала Женька. Невже не розуміє, що там, у Підлипках, якими б гарними вони не були, для неї немає жодної перспективи.

Женька мала надію, що помириться з коханим і від'їздити до столиці буде із легким серцем. Однак Євген так і не з'явився. Марія Федорівна розповіла, що він сів на мотоцикла і кудись поїхав, а коли повернеться, не сказав. Вона, мабуть, розуміла, що між ними щось трапилося, а можливо, розуміла й набагато більше. Проте не сказала нічого, і Женька була їй за це вдячна. Жінка тепло попрощалася з дівчиною, навіть провела на станцію та посадила в електричку, тицьнувши у руки пакунок із яблуками.

— Обережно, двері зачиняються, наступна станція «Харківська», — пролунав з динаміка металевий голос.

Вдома двері їй відчинив батько. Вона мовчки випустила з рук рюкзак і пакет із яблуками. Поліетилен розірвався, і червоні плоди покотилися сходами. Дівчина припала до батькового плеча і дала волю сльозам.

— Тату, тату. Якби ти знав, як мені погано, я не знаю, як жити далі, — крізь сльози промовила дівчина.

Дід Свирид сидів біля води і чистив картоплю, час від часу втираючи спітнілого лоба.

— Що я тобі, хлопче, хочу сказати... Ти ж не старий, щоб от, як я, від людей тікати.

Женька сидів неподалік, втупившись на поплавок, який незворушно стирчав на плесі озера.

— Мовчиш? — старий хитнув головою. — А тому й мовчиш, що сказати нічого. Як дружиною називати, так герой. А як боротися за щастя, так у лісі сховався.

— Ніхто не сховався. Ти зрозумій, Свириде: що я їй можу запропонувати? Там у неї буде все, а тут?

— Знову ж таки, балаканина боягуза. Твій батько, коли з матір'ю у Бахмачі в технікумі познайомився, знайшов що запропонувати, щоб вона з міста у село переїхала?

— Порівняв. Бахмач таке саме село, хіба що три дев'ятип'ятерівки стоїть.

— Не в тому річ. Якщо кохаєш, то не важливо, де ти з коханою людиною живеш. Та хоч на краю світу. Прикро, що ти хоч і виріс, а цього не зрозумів.

Старий вимив в озері останню картоплину, кинув її до каструлі, підвівся і пішов до хати.

Женька сиділа на задньому сидінні старого «Москвича», який курив битим шляхом, і поглядала уперед.

— Точно сюди? — спитав водій.

— Сюди, зараз місток переїдемо — і буде ліс, а там вже недалеко.

Вдома, у Києві, вона виплакалась батькові й матері і розповіла, що вирішила. Жити без Женьки тут вона не буде. Дивно, але цього разу батько не сердився і не кричав, що вона поїде до села тільки через його труп. Обійнявши Женьку, він лише тихо мовив:

— Роби, як підказує серце, ти вже доросла, — і поцілував у лоба.

У селі Євгена не було. Він не вийшов у понеділок на роботу, мобільний не відповідав, і Марія Федорівна місця

собі не знаходила. Коли ж біля будки з'явилася Женька, то вона взагалі мало не зомліла.

— Дитино моя, ти що тут робиш?

— Маріє Федорівно, не нервуйтеся: я приїхала до Женьки. Ми з ним посварилися, але я обіцяю, що все буде добре. Я його знайду, я здогадюся, де він може бути.

Женька почергувала на переїзді, доки Марія Федорівна збігала на стан і домовилася з водієм, щоб той допоміг дістатися до діда Свирида.

І ось тепер, у салоні старого скрипучого «Москвича», Женька чомусь запанікувала. І що вона йому скаже? Женько, вибач? А за що? За розмову на переїзді?

Із задуми її вивела постать діда Свирида, який, як і тоді, стояв посеред дороги. Машина ще не зупинилася, а Женька вже вистрибнула з неї і кинулась до діда.

— Діду Свириде, ви впізнали? Це я. А де Женька?

Дід однією рукою тримався за гілку дерева, а другою повільно гладив бороду. В очах грали бісики:

— Отакої! Ванька дома, Маньки немає..

— Який Ванька, яка Манька? Діду Свириде, Женька у вас?

— Заспокойся, — дід Свирид поклав дівчині руку на плече. — Не панікуй. Бачу, що ви й справді чоловік і дружина.

— Що? — не зрозуміла Женька і здивовано кліпнула очима.

Дід знову посміхнувся собі у бороду.

— Та нічого. Ходімо, щось покажу.

Вони зайшли до хати, і дід дав Женці клаптик паперу. Вона обережно розгорнула його і швидко прочитала вголос:

«Діду. Вирішив тебе не будити. Я так не можу, жити без Женьки не сила. Нехай вже Київ і цемент. А може, влаштуюся на СТО. Взяв у тебе в загарнику 30 гривень. Треба залити пальне у бак мотоцикла. Повернуся — віддам, все одно тобі їх нікуди витрачати. Євген».

Женька відірвала очі від листа і вражено подивилася на діда.

— Та він же моєї адреси не знає! Куди ж він поїхав?

— Нічого, — посміхнувся той, — язик до Києва доведе. Мудрі люди кажуть, що хто хоче, той знайде спосіб. Ти ж знайшла? Ось і він знайде.

БУЕНОС ДІАС, ЧІКА

Коли тобі за тридцять і з усіх можливих варіантів у житті ти обрав шлях блогера, мабуть, у голові в тебе — гуляє вітер. Утім, маємо те, що маємо. Я — блогер. Мені за тридцять, звать мене Сергієм, і я сиджу в Амстердамі. За шість годин моя подорож закінчиться там, де й розпочалася, — у Києві, куди я повернуся найближчим рейсом. А поки що я сиджу у вай-фай-зоні аеропорту «Шипхол», передивляюся записи у блозі й чекаю. Періодично поглядаю на ближнє кафе, де розливають свіжий «Хейнікен». Час довкола мене спливає надивовижу неритмічно. Люди змінюють одне одного зі стрімкістю привидів — кудись поспішають. А секундна стрілка годинника під стелею чомусь повзе, неначе сонна муха. Мені залишається дописати кілька слів у блог — і все закінчиться. Пальці звично падають на клавіатуру, одначе букви наче втікають від них. «Щоби зрозуміти, хто ти, треба повернутися у минуле», — ця думка свердлить голову, не даючи дописати речення. «Три-и-иньк!» — і скрол мишки повертає мене на початок сторінки блогу, на початок історії.

...Вид із мого вікна на обшарпану стіну сусіднього будинку завжди викликав у мене іронічну посмішку. «Як тебе не любити, Києве мій!» Що ж, у декого немає й такого, — зазвичай заспокоював я себе. Кинув ще раз погляд на стіну, переконався, що за останні п'ять хвилин із нею нічого поганого не сталося, і вирішив попрацювати.

«У вас одне нове повідомлення». Іконка з'явилася, шойно я відкрив бук. Закуривши, механічно тицьнув на неї вказівником. За мить на моніторі відкрилося віконце,

яке спершу здалося мені спамом. Я ледве машинально не знищив повідомлення, аж ось букви латиниці таки наповнилися змістом і примусили руку завмерти над клавішею Delete:

«BRATYKU DOPOMOZY. HABANA LIBRE 1410. KSU».

«Ксю». Так завжди підписувалася моя Оксана. Моя люба сестричка. Старша за мене на п'ять років, вона, неначе янгол-охоронець, супроводжувала мене по життю. Це вона давно колись, ще в дитинстві, зав'язувала мені шнурки, а пізніше писала за мене алгебру. Вона забирала мене п'яного зі студентських вечірок і примушувала читати Кортасара*. Відтоді як не стало батьків, я був єдиною її родиною, а вона — моєю. І ось тобі маєш — «Братику, допоможи».

Я загасив цигарку, відсунув бук. «А може, це жарт?» — майнуло в голові. Хіба ні? Чого б це Ксю так незрозуміло жартувала? Я дістав мобільника й натиснув на одиничку (гарна штука — швидкісний набір). У слухавці щось кілька разів клацнуло, кілька секунд було тихо, а потім жіночий голос про щось повідомив мені незнайомою мовою — і зв'язок обірвався.

— Дідько, немає зв'язку... — я повернувся до бука, виділив частину Оксаниного повідомлення і скопіював його в «Гугл».

Бац — у віконці пішли посилання. Так. HABANA LIBRE. Ого! Готель Трур Habana Libre. П'ять зірочок. Далі — Гавана, Куба, опис, фото, відгуки.

— Ого, Ксю, куди тебе закинуло!

Оксана, філолог за фахом, мала одну, але полум'яну пристрасть — мови, причому із самого дитинства. Англій-

* Хуліо Флоренсіо Кортасар (1914–1984) — аргентинський письменник і поет, представник напряму «магічний реалізм».

ська, німецька, румунська, а останнім часом нею цілковито заволоділа іспанська. Півроку тому Оксана гайнула в інший бік світу, в Аргентину — як говорила вона сама: «у мовне середовище, відмінне від Європи», — вивчати якісь там діалекти. Ми передзвонювалися, вона розповідала, що досхочу встигла помандрувати Латинською Америкою, і невдовзі збиралася повертатися. І ось тобі — «Братіку, допоможи» і назва готелю бозна-де.

...Коли водяні ящірки не роблять своїх ящіркових справ, вони впливають на мілину та гріються собі на сонечку. Мабуть, колись давно, коли в Україні ще й не пахло Трипіллям, одна з таких ящірок на іншому кінці світу виринула з води, задивилася на сонце — і незчулася, як скам'яніла. Так, або приблизно так, пояснюють появу в Карибському басейні острова Свободи. І десь там тепер моя Оксана. Попобігав я Києвом, напозичався грошей, поміж тим прочитав у інеті все, що знайшов про Кубу. І вже за два дні кинув до наплічника бук, розтикав по кишнях кілька сотень євро та сів у літак. Прямого рейсу до Гавани з Києва не було. Можна летіти через Париж або Амстердам. Я обрав останній. Принаймні, «травичка» мені завжди здавалася цікавішою, ніж «Бордо» з півдня Франції.

За великим рахунком, окрім вай-фаю і пива, нічого гарного в амстердамському аеропорту немає. А втім, коли немає «шенгена» і тобі ще п'ять з половиною годин чекати на літак, вибирати немає з чого. Величезне летовище, що майорить кольорами всіх можливих авіакомпаній і гуде, неначе розтрощений ведмедем вулик, для нормального українця — просто смерть.

По-перше, немає де покурити (ось тобі й країна «травички» та грибів!). Щоб відшукати скляну кабінку, де мають палити відвідувачі амстердамських повітряних воріт, мені довелося пригадати майже всі іноземні слова, які я знав, і опитати чи не півсотні випадкових людей, які (важко в це повірити!) не палили. А потім оббігати територію, що чи не вдесятеро більша, ніж наш «Бориспіль». Нарешті я знайшов ту кабінку, так само, як і ще з півтора десятка «товаришів по нещастю», вимушений був стояти, притуляючись до скляної стіни під поглядами інших пасажирів, які проходили повз нас і відверто раділи, що вони не курять, і вдавати байдужість до всього навколо. Ідіотизм!

Друга неприємність — не можна пити пиво поза межами аеропортівських ресторанчиків. А вай-фай дістає не до всіх отих клятих кафешок! У результаті, я довгий час бігав із буком, доки відшукав місце, де можна було пити й читати одночасно. Утім, знову проблема — знайдене кафе розташоване занадто далеко від кабінки для куріння. Врешті я плюнув і палив, зачинаючись у найближчому туалеті, а бук залишав на бармена. Принцип «Не впійманий — не злодій» найбільше пасував моему перебуванню в «Шипхолі». Уже вкотре я залишав задимленим туалет і повертався до кафешки, брав ще півлітра пива і повертався до свого блогу.

...Останню годину польоту над Атлантикою наш «Боїнг» кидало з боку в бік і трясло, як «Тарасову хату». Я сиджу біля вікна праворуч і намагаюся не дивитися на зелених від жаху, міцно пристебнутих пасками безпеки сусідів. Мій погляд притягують хмари та краєчок крила, що сіпається, наче гілка дерева, яку вітер кидає об край невидимого даху будинку.

— Дурнуваті голландці, — ковтаю слину і тягнуся за пляшечкою води, — чи я тупий, чи літати вони не вміють? Це ж треба знайти маршрут, щоб людей інфаркт хапнув! Цікаво, це наш літак такий невезучий чи тут завжди так трясе?..

Раптом, якось умить, трусанина припиняється. Літак і люди в ньому неначе видихнули з полегшою, в салоні зробилось аж надто тихо.

— Можете відстібнути паски безпеки, — прохрипіло голландською з динаміків, — ми минули зону турбулентності. Зараз вам запропонують каву, чай та печиво. Орієнтовний час прибуття в аеропорт «Хосе Марті» — година і двадцять хвилин.

Неначе за командою, хмари під літаком розходяться. Внизу океан. Місцями темно-синя площина води переливається зеленкуватими барвами. І хоча землі ще не видно, відчувається, що Кариби вже точно поруч.

— Слава Богу! Де там ваша кава? — я відстібую пасок безпеки і потягуюся в кріслі. — Де ж ти, моя Ксю?

...Вечір у Гавані пахне любов'ю. Любов'ю, потом, музикою і танцями. Вітер з океану вдаряється об набережну Малекон, залітає у вузькі шпарини вуличок, гупає дерев'яними віковими ставнями й остаточно розчиняється десь аж біля Плаза де Револьюсьйон. У такт музиці перекрикуються клаксони машин, які ніби долітають із двох різних світів — із повоєнної Америки та передсмертного СРСР. Усі ці «Жигулі», «Форди», «Москвичі» та «Шевроле», неначе зомбі, які давно померли, а потім воскресли тут, щоб жити вічно й сигналізувати у такт музиці. Однак усе це я зрозумію пізніше. А зараз мені зле від спеки. Після сорока хвилин чекання, доки місцева обслуга летовища нарешті впустить

пасажирів літака до приміщення аеропорту, і години формальностей, коли тебе кілька разів сфотографують, звірять документи і, врешті решт, поставлять штемпель у паспорт, я виходжу на площу перед аеропортом і попри втому запалюю цигарку. Занадто спекотно. Ні, не так. Мені пече. Десь у грудях, там, де має бути серце. Кажуть, що таке буває в усіх, — у перший вечір у Гавані. Здається, серце вистрибне з грудей і, неначе колібрі, зникне у листі найближчого дерева, щоб залишитися тут назавжди. А ти, чоловіче, живи собі як хочеш.

Пальми, машини та людей поглинають вечірні сутінки. Ще трохи — і споночіє. А десь тут має бути моя Оксана...

Я не встигаю підняти руку, щоб спинити таксі, як за мене це робить якийсь мулат у формі служби аеропорту. Він посміхається напрочуд білими зубами. Я ще не знаю, що за звичаєм повинен дати йому кілька песо, тож сідаю у спійману ним машину й бурчу до водія:

— Гавана Лібре, пліз.

Посмішка на лиці мулата згасає, однак я цього не бачу. Дорога переді мною потроху темнішає, сонця вже не видно. Аж раптом архітектура змінюється. Неначе тіні, виростають різноповерхові будиночки в колоніальному іспанському стилі. Водій вмикає радіо. Починає підспівувати. Запалюю чергову цигарку. Нарешті можна курити, де завгодно і скільки завгодно! Ми в'їжджаємо в Гавану...

Готель справив на мене враження. Величезний, він нависав над вулицею, наче скеля. Колись, ще до реставрації, тут, подекують, бували Че і Фідель, і навіть підписували важливі угоди. Може й так, однак мене турбувало інше.

— Сеньйоро, ви говорите російською?

— Сі, сеньйор, трохи.

— Я можу зняти номер 1410?

Панянка звела на мене очі, збираючись щось сказати, однак я не дав їй оговтатися і поклав зверху на кубинські песо банкноту — двадцять євро.

Ліфт, хоча й майже весь дзеркальний, мав пошарпаний вигляд. Збоку звисала напіввідірвана слухавка для зв'язку із диспетчером. Щоправда, свою справу він зробив навдивовижу чітко — за хвилину я вже був на чотирнадцятому поверсі. Я відчинив номер і відразу про всяк випадок повісив на ручку дверей флаєр «Не турбувати». Пройшов через невеличкий коридорчик і опинився в кімнаті.

Номер вражав своїми розмірами. Велетенське ліжко гостинно запрошувало перепочити після перельоту. Величезне — на всю стіну — вікно з краєвидом на океан довершувало враження. Я відчинив двері на вбудований на всю довжину вікна балкон і вийшов на нього. В обличчя повіяло терпким запахом міських будівель, що змішувався з океанським бризом, а місто внизу світилося, гуділо клаксонами. Перехилився, глянув униз. Височенько. Утім, я ж не стрибати з балкона приїхав...

Повернувся у номер, із розгону кинувся на ліжко й заплющив очі.

«Де ж ти, Ксю? — промайнуло в голові. — Може, ти десь там, унизу чекаєш на мене, а я тут розлежуюсь?» Розплющив очі і побачив, що майже півстіни перед ліжком закриває картина. Невідомий митець намалював Гавану. Картина нагадувала знімок із «Гугл Ертс», однак усе ж таки була намальована фарбами.

Я підвівся з ліжка й підійшов ближче. Таки гарно намальовано. Ось океан, ось набережна. Я постарався пригадати карту міста, яку розглядав в інтернеті перед прильотом. Аж ось і мій готель. Точно! Це він! Хтось

поставив там невеличкий червоний хрестик, що майже злився з фарбами. Стоп!

Я знову сів на ліжко. У голові щось крутилося, якась думка, яку ніяк не міг сформулювати. Точно! Який же я бовдур! Колись, як був ще малим, Ксю допомагала мені з географією. Вона називала країну, а я мав знайти її в атласі, назвати столицю і позначити її хрестиком. Ксю говорила, що я — візуал, і це допоможе мені засвоїти матеріал.

Я підійшов до картини й заходився розглядати її уважніше. Трохи праворуч від першого хрестика помітив ще один — на перехресті вулиць. Я не сумнівався, що це послання — мені, адже чомусь Ксю вказала в повідомленні саме цей номер готелю.

Обережно зняв полотно зі стіни, перевернув його і поклав на ліжко. Швидко оглянув зворотній бік картини. Так і є! Ксю, та ти просто Штірліц! У куточку виднівся напис олівцем: «Перехрестя вулиць Падре Варела та Сан Мігель. Спитай Хосе. Ксю».

— Ола! — я підійшов до хвіртки і помахав рукою в бік вікна.

Будинок на розі вулиць був чималим. Вочевидь із часів, коли його побудував для себе якийсь гішпанський колоніст, він кілька разів змінював свій вигляд, обріс кількома, непередбаченими планом, окремими виходами і, врешті, перетворився на банальну комуналку, в якій жило кілька родин. У вікні-бійниці першого поверху маячив здоровань-латинос у білій майці та синіх коротких шортах. Кивок у мій бік... Це, мабуть, означало «добридень». Здоровань зник і за мить з'явився на ганку. «Здоровезний», — мимохіть зауважив я. Він підійшов.

Гладко зачесане назад чорне волосся, рівно підстрижена тоненька борідка, темні, з відблиском вечірнього океану, очі. І знову кивок, який я переклав як: «Чого тобі?»

— Ай нід Хосе. Хосе мені потрібен, розумієш? — я посміхнувся.

Здоровань зміряв мене поглядом.

— Хосе?

— Хосе, Хосе. Можна зайти? — я зробив крок до хвіртки, однак здоровань перегородив дорогу рукою і підняв угору вказівного пальця. А це, вочевидь, означає: «Зачекай-но!»

— Тра-ла-ла, Хосе, тра-ла-ла! — загорлав здоровань убік будинку.

«Як кепсько не знати мов», — вкотре подумав я.

На ганок вийшов чоловік. Сивий, випалений сонцем і висушений життям, він дуже повільно звів на мене вицвілі, наче клаптики неба, очі.

— Добридень! Ви Хосе?..

— Скажіть, хто ві і что вам нужна? — з акцентом промовив чоловік замість привітання.

Я заліз до кишені, витягнув фотографію Оксани і простягнув йому.

— Ось!

Вираз обличчя чоловіка не змінився, він поволі повернувся до мене спиною і ступив на поріг будинку, однак в останню мить махнув рукою: мовляв, заходь. Жест справив враження на здорованя, він відчинив переді мною хвіртку й тицьнув рукою на будинок.

— Красенько дякую, — буркнув я собі під ніс і сховав фото до кишені.

За кілька кроків ми перетнули маленьке, навіть мізерне подвір'я, розміром не більше ніж п'ять на п'ять метрів. Побоюючись, що Хосе передумає, я ускочив за

ним у двері. Всередині, після денного світла, було темно. Я кліпнув очима і хотів щось сказати, однак наступної миті позаду мене щось зашаруділо — і різкий біль, наче блискавка, різонув голову.

«Клятий здоровань», — встиг подумати я і провалився в імлу...

...М'яка тепла вода, безкрайній і безмовний океан огортає мене, минає піднебіння та ніздрі, пульсує, поштовхами лоскоче горло, колихається десь у стравоході й легенях...

Я притискаю руки до тіла й відчуваю світ. «У-у-у», — гуде океан. «У-у-х!» — відповідає йому кожна клітинка мого єства. Гарно. Крізь воду інколи видно нечіткі мерехтіння. Теплі плями з'являються, зникають, а потім знову несподівано з'являються у найрізноманітніших місцях навколо. Тоді, торкаючись до них рукою чи ногою, я відчуваю щось м'яке й тепле. Щось! Це щось зріє, множитья, неначе клітини наживу, й лякає мене. Плям усе більшає. Їх стільки, що весь мій світ навколо здається ілюзією. Я знаю, що над водою часто буває світло. Може, сонце? Хоча, звідки я знаю, що таке сонце... Мої очі заплющені, я бачу все навколо тілом. Я відчуваю. Відчувати — це найприємніше, що дає мені мій світ.

Мої рухи повільні й прекрасні. Я лечу? Пливу? Не знаю. Я не знаю таких слів. Я просто живу. Та щось не так. Теплі світлі плями навколо наростають. Світ змінюється. Океан! Він більше не колихає моє тіло. Він пече. Стрімко закручується у спіраль десь у мене над головою і пече. Боже! Що таке «Боже»? Хто такий Боже?.. Хтось холодний торкається моїх ніг. Вода виривається з моїх легенів і зникає у спіралі. Страх! Він заповзає в ніздрі, до

рота, він чавить моє тіло. Я стискаю губи. Не допомагає. Смерть. Я вмираю! Вмираю разом із своїм світом, разом із моїм океаном...

Ні! Я не хочу!!!

Мене тягне в спіраль. Усмоктує. Я упираюся ногами й руками в якісь стіни. Яскраве світло б'є мене. Б'є в голову, в плечі, в руки. Проникає під заплющені очі, через повіки потрапляє в мозок. Щось незрозуміле влітає мені у вуха. Я не знаю, що таке звуки, але відчуваю, що це вони. Я впевнений, що це і є кінець.

PRYTRYMUYTE GOLIVKU!

Точно! Це звуки. Щось страшніше за них я не можу навіть уявити.

ZYAVYLYSYA PLECHIKY!

Білі плями навколо мене. Це Сонця. Їх кілька. Сонця, які видають силу-силенну страшних звуків, що вбивають мене. Я ненавиджу ці Сонця. Вони вбили мій світ, мій океан. Тепер вони вбивають і мене. Одне Сонце закриває собою всі інші. Воно наближається. Якоїсь миті звуки, які з'їдали мене ззовні, з'являються у мені всередині. Жахіття! Ці звуки народжуються там, де колись були хвилі океану. Звуки розривають моє горло, роздирають губи.

A-a-a!!!...

VITAEMO! U VAS HLOPCHIK!

«...Ого. Оце сон. Здається, я його вже бачив. А може, й сам писав. Треба в блозі перевірити», — свідомість потроху повертається. Я обережно розплющую очі. Маленька кімната з облупленими сірими стінами. Навпроти мене на канапі — дідуган. Збоку біля вікна на ослінчику — здоровань, який мало не зніс мені півголови, розглядає мій паспорт. Я напівлежу в кріслі. Обережно повертаю голову з боку на бік. Боляче, однак терпіти можна.

— Гостинні ви, бляха муха, — намагаюся зручніше сісти в кріслі.

Бугай-здоровань робить рух мені назустріч, однак дідуган жестом примушує його сісти на своє місце.

— Вибач Мігеля, — англійська дідугана, як, загалом, майже у всіх тут, — на поганеньку трійку. Втім, зрозуміти можна. — Ми не знали, хто ти, і мали переконатися, що нам ніщо не загрожує.

— То як? Переконалися?

— Гадаю, що так.

Мігель простягнув мені гаманець, документи і фотографії, з яких посміхалася Ксю.

— Вона попереджала, — дідусь кивнув на фотографії, — що ти, можливо, з'явишся. Вона — гарна дівчина. Просила тобі передати ось це.

Дідусь підвівся і через столик простягнув мені паперовий конверт.

— Розкриєш, коли підеш. І більше я ніколи тебе не побачу. Ти зрозумів?

Зрозумів я чи не зрозумів, а сперечатися було марно. Я забрав пакет, засунув у кишеню паспорт та фотографії. Заглянув у гаманець. Весело. Мінус двісті євро. Добре, що хоч не взяв усі гроші з готелю.

— А гроші обов'язково було забирати?

Дідусь уперше за час бесіди посміхнувся.

— То плата за збереження пакунка. Бізнес — нічого особистого.

— Мучас грація, — буркнув я, потер потилицю, яка все ще боліла, і підвівся з крісла.

«Любий Сергійку, якщо ти читаєш цього листа, то виходить, що я таки не впоралася сама і мені потрібна

допомога. Окрім того, це означає, що ти правильно все зрозумів і знайшов старого Хосе...»

— Ох, Ксю, голова й досі болить, — промовив я сам до себе.

Листа від сестри я читав у готельному номері. Окрім нього, в пакеті була ще й якась флешка, однак із нею я розбиратимуся потім.

«...Коли я прилетіла на Кубу, то зробила одну помилку. На перший погляд, нічого страшного, у нас вдома на це ніхто б не звернув уваги, однак тут — інший світ. Тепер я змушена тікати й ховатися. На флешці ти знайдеш записи, які допоможуть зрозуміти, що й до чого. Цілую. Ксю».

На флешці виявилось дві папки. В одній із них — кілька фото, в іншій — текстові документи. Я уместився під кондиціонером у номері й почав із текстів.

«Літак пірнув під хмари десь між островом і океаном. Невеличкі пір'їнки хмарок майже не створювали тіні на зеленому тлі внизу. На підльоті до Гавани літак зустрів боковий вітер і почав гратися з ним, неначе з листочком, відірваним від дерева.

— Пристебніть паски безпеки. Ми сідаємо, — прохрипів голос командира.

Я клацнула ременем. Унизу вже було видно якість селища, за мить я почала розрізняти машини, і аж раптом побачила прапор, який колихався на чималому флагштоці просто посеред якогось пустиря. Ще за мить під черевом літака почала проноситися Гавана. Швидше, ближче. Ще швидше, ще ближче. Будинки, машини, край летовища, злітна смуга. Є! Шасі човгнуло по бетону злітної смуги.

— Ура! Браво! — в салоні почали радіти й плескати в долоні.

Я не відривала очей від ілюмінатора. Ось він — острів Свободи. Між ним і мною лише скло ілюмінатора. Аж раптом, якось умить, оплески з правого борту літака різко вщухли. Навпроти, біля злітної смуги, у густій траві валялися рештки величезного пасажирського літака. Обгорілий, розірваний на шматки, він наче намагався щось повідомити нашому літаку, що котився повз. Німу сцену перервав голос капітана:

— Ми в міжнародному аеропорту Гавани «Хосе Марті». Дякуємо, що скористалися послугами нашої авіакомпанії. Я дістала фотоапарат...»

Я відірвався від тексту, запалив чергову цигарку й увійшов у папку з фотографіями. На трьох знімках було чітко видно рештки літака. Явно не нового. Уламки лежать тут довго, може, ще з часів СРСР. «Могли б і прибрати, щоб не лякати туристів», — подумав я, розглядаючи хвіст літака. Збільшив фото і побачив напис: «Кубана де авіасьон». І цифри бортового номера. Так. Треба пошукати в інтернеті...

...На Кубі є все: ром, сигари, дешеві й не дуже, проститутки, героїн та морепродукти. Єдине чого немає — інтернету. Тобто він є, одначе, по-перше, діє зі швидкістю інваліда, а по-друге, і це, мабуть, головне — усі, хто хоче ним скористатися, потрапляють під нагляд місцевої поліції. Принцип зрозумілий: навіщо вам інтернет, коли у вас і так все є: ром, сигари, проститутки та морепродукти.

Невеличку кімнату з написом «Кібер-кафе» з вікнами на всю стіну (певно, щоб поліції було краще видно) я знайшов прямисінько в холі готелю. Усередині — три столики і три системні блоки з моніторами, які, здається, покинули

ще американці під час революції. Жарти жартами, а вай-фай тут відсутній, тож, заплативши темношкірому здорованю за годину вперед, я сів за комп. «Гугл» відмовився завантажуватися навідріз. «Яндекс», трохи подумавши і скрипнувши чимось у надрах системника, таки з'явився.

— Так, «Кубана де авіасьон»... — пальці застукотіли по клавіатурі, — «авіакатастрофа»...

Комп'ютер знову скрипнув, почала вантажитися сторінка.

Перше посилання: відпочинок на Кубі. Не те. Друге. Схоже на сайт авіакомпанії. Знов не те. Третє, четверте..., восьме...

— Є! — я підстрибнув так, що ледве не зламав стільця. Здоровань за своїм столиком напружився і насторожено зиркнув у мій бік.

— Но ай проблема, — заспокійливо посміхнуся я, помахав йому рукою й дістав флешку.

USB-порту в блоці комп'ютера не знайшлося, і це мене навіть не здивувало. Я дістав фотоапарат і кілька разів клацнув екран монітора.

— Грація, — зібравши свої речі, я пішов із кафе до себе в номер. Краєм ока побачив, як здоровань комусь телефонує.

— Стукачі — вони всюди стукачі, — констатував я й викликав ліфт.

«6 жовтня 1976 року поблизу берегів карибської острівної країни Барбадос підірвано пасажирський літак DC-8 авіакомпанії «Кубана де авіасьон». Загинуло 73 людини».

Перекинув фото в бук і почав розбирати текст.

«Кубинський літак авіакомпанії «Кубана де авіасьон» виконував рейс із південноамериканської країни Гайана

на Кубу з проміжними посадками в острівних карибських країнах Тринідад і Тобаго, Барбадос, Ямайка. На ньому летіли кубинські спортсмени, які поверталися додому з центральноамериканського і карибського чемпіонатів. Членів молодіжної збірної з фехтування — чемпіонів, володарів золотих медалей — чекала в Гавані тріумфальна зустріч».

Бла-бла-бла, хто звідки летів, бла-бла-бла, де сідали. Так, далі. А далі ось:

«...На борту літака спрацювало дві бомби. Літак у цей момент перебував на відстані 28 миль від аеропорту Сіуелл острова Барбадос. Повітряний корабель увійшов у піке і впав у море за кілька миль від берега».

— Дурня якась, — я підійшов до вікна і глянув на Гавану. В порт поважно заходила баржа, внизу сигналізували машини, в далечині стирчав маяк фортеці Ель Моро. — Якщо літак упав біля Барбадосу, то чому його уламки стільки років лежать на летовищі тут? І до чого тут Ксю?..

— Аміго, це тобі, подарунок, — чоловік, що наздогнав мене, тицьнув у мою руку монетку в три песо із зображенням Че Гевари. — ССРСР, дружба, харашо!

Навколо гула, наче вулик, вулиця Сан Лазаро. Усі кудись бігли, перегукувалися, а я спинився біля автобусної зупинки і обдумував, що робити далі.

— Грація, — я машинально посміхнувся й хотів сховати монетку в кишеню, коли чоловік, який мені її дав, продовжив:

— Ти друг? Дай і мені подарунок! Дай на пиво. Га?..

Чоловікові на вигляд — років сорок, невеличкий на зріст, із верткими очима. Я знизав плечима:

— Вибач, у мене немає.

Не кажучи більше ні слова, чоловік простягнув руку й забрав свою монетку. Потім втратив до мене будь-який інтерес, повернувся й пішов вулицею виглядати нового туриста.

— Аміго, стій! — я зробив крок за ним. — У мене є питання, допоможи, і я знайду тобі на пиво.

Маленькі кафешки на Кубі — це щось! Два стільці, столик, схожий на барну стійку, — ось тобі й увесь простір. Натикано таких кафе достатньо. Мій новий знайомий сидів навпроти мене, пив «Корону» й увесь час зиркав сюди-туди.

— Та чого ти такий знервований? — я відкрив другу пляшку пива. Закурив.

— Я не можу ось так сидіти з туристом, — тихо промовив чоловік і знову озирнувся. — Що ти хотів — дівчинку чи, може, щось особливе?

— Ні. Подивись, — я простягнув йому фотоапарат, на який скопіював знімки, залишені Ксю. — Ти щось про це знаєш?

Чоловік глянув на зображення в моніторі й рвучко підвівся.

— Ти хто?! Ти навіщо мене сюди покликав? Ти шпигун? Я розкажу про тебе поліції, — чоловік говорив пошепки, майже шипів мені в обличчя. — Я тебе не знаю і ніколи не бачив.

Він круто розвернувся і пішов геть, навіть пиво не допив.

— Оце так, — я ще раз подивився на знімок уламків літака. — Чого ж ви тут усі такі перелякані?..

Триньк! — обізвався мобільник на тумбочці. Я вийшов із душі, де намагався хоч якось урятуватися від спеки.

Так. Повідомлення. Хто б це міг бути? В мене ледь не підломилися ноги. З екрана, неначе дражнячись, світилося кілька слів: «Згадай маму і тата». Я сів на ліжко. Поклацав мобільником. Номер, з якого надійшло повідомлення, — не мобільний. Найпевніше, СМС послали через інтернет. До чого тут батьки? Стоп! Боже, це ж Ксю! Який же я тупий...

...Мій тато був військовим. Однак я його майже не пам'ятаю. Зі спогадів дитинства залишилася лише мамина усмішка та її ні з чим не зрівняний запах. Коли батьки загинули, мені було чотири роки. Ми з Ксю жили в бабусі, бо мама весь час була з батьком, а той «працював на країну». Корея, Лаос, В'єтнам... Батькові відрядження злилися в якусь суцільну мандрівку, в якій не було місця ані мені, ані Ксю. Бабуся ніколи не розповідала про батькову роботу, тільки оте дивне — «працював на країну». А потім батьки загинули.

Якось увечері прийшов чоловік у цивільному, і з кухні почувся бабусин крик. Прибігли сусіди, приїхала «швидка». Тітка Марія з сусідньої квартири підхопила мене на руки і віднесла до себе. Вона теж плакала. Я й досі пам'ятаю солоний присмак її сліз на своїй щоці, і очі Ксю, що забилася в куток за ліжко. Ми навіть не ховали батьків. Бабусі сказали, що батьки загинули за кордоном. Їхній літак упав у воду. І все.

Кастільо де сан Сальвадор де ла Пунто. Назва краща за те, що я бачив поруч із собою, — стару фортецю затисло між площею, проливом і дорогою до Кастільо Ель Моро,

що мав значно пристойніший вигляд. На площі біля пам'ятника Міранді юрмилися туристи. Я сів на камені біля стіни фортеці і вкотре вже закурив. Понад усе мені зараз хотілося знову опинитися вдома у бабусі, стати маленьким, безпомічним і щоб усі мої проблеми вирішував хтось, а не я. Підійшов якийсь турист і попросив його сфотографувати. Я машинально клацнув кнопкою і видавив із себе усмішку, знову сів і почав складати уявні пазли.

Ох, Ксю! Щось ти таки нарила? Не просто так мандрувала світом, тепер уже зрозуміло. Атож — філолог... Ти шукала батьківських слідів! Усе сходилося. Рік. Місяць. Напевно, батьки були на борту цього клятого знищеного літака. Але ж він упав у океан за багато кілометрів звідси. Чи ні? Може, він упав отут? У Гавані? Тоді чому газети повідомляли про інше? І взагалі, де тепер Ксю? Що з нею? Я кинув цигарку у воду. Треба їхати до готелю й усе гарно обміркувати.

— Мігелю, мені дуже треба побачити Хосе. Ай нід Хосе. Андестенд? — я стояв біля хвіртки будинку, де мені не так давно ледве не пробили голову та полегшили мій гаманець. — Ну, дай увійду. Тобі що — важко впустити?

Від моменту нашої останньої зустрічі здоровань Мігель анітрохи не змінився. Можливо, за цей час він навіть не перевдягався. Стояв, наче скеля, біля брами й мовчки дивився на мене злими очима.

— Мігелю, у мене немає іншого виходу. Якщо ти не впустиш, я тут такий хай підніму, що вся поліція збіжиться.

Слово «поліція» справило враження — Мігель прочинив хвіртку й відійшов убік.

Кілька кроків подвір'ям, стрибок на ганок у темну печеру дверей. Наступної миті я різко присів і відчув,

як повітря над головою шелеснуло від Мігелевого удару кулаком. Велетенська туша промахнулася та за інерцією пішла вперед. Кулак вривався в стіну, розкидав навколо удару шматки штукатурки. Я крутнувся на місці й щосили викинув руку вгору. Удар був чітким — знизу в щелепу. Мігель зойкнув і впав додолу. Я підвівся й про всяк випадок ще й зацідив йому ногою в голову.

— А ти передбачуваний, аміго, — пробурмотів я і зайшов до кімнати.

На канапі сидів старий Хосе, трохи нижче, з його руки, на мене дивилося дуло пістолета.

— Сядь, — тон дідугана не віщував нічого приємного. — Я просив тебе забути сюди дорогу.

— Або стріляй, або сховай свою цяцьку, — я намагався говорити невимушено, однак нерви таки здавали.

Я сів навпроти діда.

— Хосе, мені втрачати нічого. Ти останній, хто бачив мою сестру. Я знаю про літак, та не розумію, що тут відбувається. У тебе є варіанти — або розказати, де Ксю, і що тут відбувається, або застрелити мене. Я нікуди звідси не піду.

Із коридору почулося сопіння, потім — приглушена лайка. У дверях з'явився Мігель. Обличчя розбите, очі налиті кров'ю, як у мавпи. Він ще погано стояв на ногах, однак уже добре тримав мене у фокусі.

— Мігелю, йди у свою кімнату, — обізвався Хосе.

— Я його пришию, — заревів Мігель.

— Су пута madre, іди в кімнату! — рявкнув дідуган. — Я повторювати не буду.

— Сі, — пробубнів Мігель і притиснув руку до горла. Кинув на мене погляд, який, без сумніву, означав «тільки вийди з цієї кімнати — і я з тебе намаслаю фаршу», і зник за дверима.

— Ми познайомилися з Оксаною в Аргентині, — Хосе пістолета не сховав, однак трохи розслабився. — Вона знайшла мене в Буенос-Айресі.

— Навіщо? — я зрозумів, що напруга таки дійсно спала, і Хосе нарешті говоритиме.

— Вона шукала інформацію про один літак. Сказала, що там загинули її батьки. Вона дуже розумна дівчинка, однак украй необережна. Я казав їй не лізти у цю справу, але вона не послухала.

— Вірю, вона така, — чомусь бовкнув я і згадав, як колись Ксю відбила кошеня у зграї дворових псів.

— Не перебивай і слухай! — Хосе відкинувся на канапі й нарешті сховав пістолета. — Історія дуже стара, і небагато людей, які про неї знали, залишилися живими. Після карибської кризи, — Хосе узяв зі столу пляшку пива, — Фідель увесь час шукав привід для того, щоб розв'язати війну зі Штатами. Жити у блокаді, яку вони створили, було неможливо. Радянський Союз і Америка побрязкали зброєю та й заспокоїлися, а блокада так і залишилася. Більше десяти років ми шукали змоги змусити СРСР ізнову взятися за зброю.

— Хто це ми? — не втримався я.

— Ми — це ми, — тихо відповів Хосе. — Тоді було вирішено організувати теракт і повісити відповідальність на купку дурнів, діяльність яких підтримували Штати. Ми конче мали підбурити Союз проти Штатів, і літак із нашими спортсменами, а на додачу ще й з радянськими військовими, підходив для цього якнайкраще.

Я відчув, як ходуном заходили мої вилиці, тіло напружилось й стислося, немов пружина.

— Я казав, що не слід цього робити, — продовжив Хосе, — однак не мав великого впливу в компартії. Літак таки підірвали, а мені довелося втекти в Аргентину.

— Однак офіційно літак упав в океан?

— Угу. То офіційно. Насправді все так і мало бути, та щось пішло не за планом — бомби не спрацювали, і літак збили військові під час його посадки.

— І що далі?

— Далі? Виявилось, що Совети не такі дурні, як вважали наші. Вони вже не хотіли відкритого конфлікту зі Штатами. Нічого не вийшло. Все було марно.

Я підвівся й підійшов до вікна, за яким життя йшло своїм ходом — навпроти бавилися біля дороги діти, неподалік жінка вивішували сушитися білизну.

— Послухай, Хосе, — мій голос зірвався на хрипіння, — нехай, можливо, все так і було, а чому не прибрали рештки літака?

— А навіщо? Це ж Куба. Тут ніколи нічого не відбувається. Ніхто нічим зайвим не цікавиться. Ось і я повернувся згодом. Тут ніхто не питає зайвого. Гадаю, що прибрати просто ніхто й не подумав. Якби не твоя сестра, а потім і ти, ніхто б ніколи й не поцікавився тими уламками.

— Дурня якась, — промимрив я собі під ніс. — Гарзд, Хосе, а де Ксю?

У цей момент до кімнати забіг переляканий Мігель.

— Там поліція, Хосе! Йдуть до будинку.

Я знову поглянув у вікно й побачив три машини, з яких виходили озброєні люди у формі.

— Мерде! — лайнувся Хосе. — Мігелю, виведи його звідсіля.

Я кинувся за Мігелем. Той рвонув кудись угору по сходах. Побігши за ним, я вискочив на дах іншого будинку, постать Мігеля маячила попереду. Кілька стрибків — і ми були вже на іншій вулиці. Мігель спинився, миттю повернувся до мене й зацідив ув обличчя. Земля втекла

з-під ніг, і я гримнувся горілиць. Мігель схопив мене за комір сорочки й знову заніс руку для удару.

— Облиш, — прохрипів я, — я прошу вибачення Мігелю. Ай ем сорі!

Мігель завмер із занесеною наді мною рукою, він усе ще важко дихав і дивися мені у вічі. В якийсь момент рука його трохи розслабилася. Він відпустив комір. Я став навколішки і побачив, як Мігель іде від мене.

— Мігелю! — крикнув я навздогін. — Будь людиною, у тебе також є родина, скажи, де моя сестра?

Мігель повернувся, зробив два кроки в мій бік.

— Я думаю, вони її взяли.

— Хто?

— Військові. Я казав Хосе, що не треба ворухити ми- нуле.

— Сеньйоре, відчиніть двері! — голос за дверима був дуже наполегливим. Я підвівся з ліжка, дочовгав до дверей і повернув ручку.

Увійшли троє. Худий високий чолов'яга у штатському з європейською зовнішністю, ззаду два невеличких латиноса у військовому.

— Зберіть речі, ви поїдете з нами, — промовив високий.

— Ого! А я думав тут українською ніхто не розмовляє, — буркнув я. — Куди це я маю їхати?

— Ось, — тицьнув мені якогось папірця худий. — Ви порушили одразу кілька умов перебування на Кубі. Це ордер на затримання, збирайтесь.

— Я не розумію іспанської, — зиркнув у папірець і нічого, окрім двох печаток та підписів, звісно, не розібрав.

— Нічого. Вам усе пояснять. Збирайтеся, інакше ми застосуємо силу.

— Гарзд, — я скося глянув на латиносів, які, схоже, тільки того й чекали, щоб я вчинив якусь дурницю. — Дайте наплічник спакую.

...Машина в'їхала на Плаза де Револуьсон і підкотила під КПП до будинку, з фасаду якого на мене дивився Че.

— А ви впевнені, що нам сюди? — намагався я пожартувати.

— Тихше, — обіззався худий і показав воякові на КПП свої документи.

До рейсу на Київ залишалося ще дві години. Голландські повітряні ворота живуть своїм життям. Збігав черговий раз до туалету і повернувся до бука. Перечитувати блог далі не хотілося. Подумки я знову повертався до розмови в будинку на Плаза де Револуьсон. За великим рахунком і розмови ніякої не було. Якийсь військовий передав довгому папірець, той переклав мені, що я повинен залишити країну найближчим рейсом і що мені забороняється в'їзд до Куби впродовж десяти років. Усі мої питання так і залишилися без відповіді. У мене стерли все з фотоапарата та бука («Дебіли, чи ж я не відновлю все? Сміхота!» — ще тоді майнуло в голові) і принесли на підпис якісь папери.

— Що це? — запитав я в худого.

— Це формальність. Папери про депортацію.

— А якщо я не хочу летіти звідси?

Худий щось спитав у військового. Той кивнув і подав йому ще якісь папери. Худий жбурнув на стіл переді мною фотографії. На одній — Мігель лежав у скривавленому одязі в кутку якоїсь кімнати, а його обличчя нагадувало фарш. На другому фото — теж добряче побитий Хосе із

закутими в кайданки руками. Одне його око запливло, а інше з жахом дивилося в об'єктив.

Я відірвався від фотографій і зиркнув на художого. «Щось тут не так, — снувало в голові. — Навіщо вони мене відпускають? Адже навіть якщо я згнию в їхній в'язниці — ніхто ні про що не довідається. Чи довідається? А може, Ксю таки вирвалася звідси, і вони бояться, що здійметься гвалт?»

— Гаразд, — я знову подивився на фотографії. — Коли мій літак?

...Гуд бай, Гавано.

Я разом із худим стояв у «Хосе Марті» біля воріт відльоту. Літак на Амстердам уже подали, однак посадку ще не оголосили. Навколо снували туристи — хтось відбував, хтось прибував, хтось купував щось у дьюті-фрі.

— Скажи мені, де моя сестра? — спитав я художого. — Я зараз полечу і ніколи тебе вже не побачу. Скажи, де вона? Я просто хочу впевнитися, що з нею все гаразд.

— А знаєш, — раптом таки відповів худий, — я тобі навіть заздрю. Сядеш зараз у літак і «бувай, острове!». А я лишусь тут...

— Тобі не подобається твій острів Свободи?

— Ти такий же телепень, як і всі туристи — віриш у міфи. Свобода — там, — він махнув рукою у бік літака, — а тут... Ти так нічого й не зрозумів.

— То ти скажеш? Де Ксю? — я підняв голову й глянув художому прямо в очі.

— Якби вона була тут, то ви разом були б там, де Хосе з Мігелем. Усе. Досить розмов, дуй у літак.

На табло загорівся напис «Гавана — Амстердам: вихід на треті ворота».

Як же ж довго тягнеться час! Я допивав чергову пляшку пива, розмірковуючи, чи варто витратити ще кілька євро на наступну, і прокручував сторінку блогу.

«Ту бір, о нот ту бір?» — крутилося у голові. Тільки-но я вирішив таки взяти ще пляшку, як тринькнув мобільний: «У вас одне нове повідомлення».

— Прокинувся, — пробубонів я до мобільника, натискаючи клавішу.

«Сиди на місці й не рухайся», — висвітилося повідомлення.

Із переляку я озирнувся довкола. «Шипхол» жив своїм звичним життям. Люди метушилися, як мурахи. У величезному панорамному вікні було видно, як один за одним злітали літаки.

— Маячня, — роздратовано відповів я мобільникові й засунув його до кишені.

Бук залишив на столі й підійшов до барної стійки:

— Ван «Хейнікен», пліз.

Зробив кілька ковтків просто з пляшки і повернувся в напрямку до свого столика.

— Що за...?

Стіл був порожнім — ані бука, ані наплічника. Машинально ковтнув із пляшки і підійшов до столу. На ньому лежав клаптик паперу з написом: «Термінал «Б», четверті ворота. За десять хвилин».

Дурня якась. Я знов озирнувся навколо. Оце тобі... Добре, хоч документи зі мною і квиток. Глянув на мапу аеропорту і рвонув у бік терміналу «Б».

Секундна стрілка почала рухатися зі швидкістю літака, що злітав. От хто так буде? Рознесли аеропорт на пів-Троєщини! Добігти до потрібного місця через натовп —

це вам не іграшки. Ескалатор, пандус, тепер — ліворуч. Знову ескалатор. Чорт! Кому потрібні ці горизонтальні ескалатори? Ліворуч. Марш-кидок на двадцять метрів. Так, он туди! Ще ліворуч. Усе. На місці!

Відхекався, підхожу до четвертих воріт. Ось і маєш. Звідси ж мій рейс на Київ! У голові все йде обертом. Аж раптом хтось ззаду взяв мене за лікоть.

— Ксю?! — переді мною й справді стояла Оксана. Із моїм наплічником і буком. — Я не розумію?..

— Тихіше, — Ксю обійняла мене, я відчув, як калатає її серце. — Нарешті я тебе знайшла...

— Ти? Мене?

— Як я злякалася за тебе! Зник, нікому нічого не сказав. Якби не твій блог, я б і не знала, де шукати!

Я й справді нічого не розумів, думки плуталися. Притиснувся до сестри, яка заспокійливо гладила мене по спині.

— Сядь, — Ксю всадила мене в крісло й примостилася поруч. — Що сталося, Сергійку? Куди ти зібрався?

— Я? До Києва. Мене викинули з Куби... я шукав тебе... вся ця історія з літаком... батьки, — я відчував, що голос мій зривається на крик, слова плуталися одне з одним...

— Заспокойся, у тебе просто нервовий зрив. Ти вживав ліки?

— Ліки? Які ліки? Ксю, ти можеш пояснити мені, що відбувається?

— Я не змогла тобі додзвонитися. Зайшла на твій блог і почала читати. Зрозуміла, що ти не вживаєш ліків, і в тебе зрив. І помчала за тобою.

— Це я помчав за тобою! Ти написала мені, щоб я допоміг!

— Ні. Я писала тобі, щоб ти допоміг мені з готелем на Кубі, а ти зник.

— А це? Що це? — я показував їй есемески. — Це що? «Згадай батьків»!

— Я хотіла повернути тебе назад у реальність. Думала, що коли ти згадаєш родину, то вийдеш на зв'язок!

— А це: «Сиди на місці й не рухайся»?

— Через блог я зрозуміла, що ти в Амстердамі, і вилетіла найближчим рейсом, щоб перехопити тебе, поки ти не встиг вилетіти на Кубу.

— Запізно, я вже звідти.

— Ні, ти тільки збирався туди летіти!

— Що?!! — світ навколо мене на мить похитнувся, здалося, що в голові клацали якісь тумблери.

— Сергійку, заспокойся, будь ласка... — Ксю гладила мене по голові, мов малу дитину. — Я розумію, що не мала залишати тебе самого надовго. Ти знову згадав про загибель батьків і припинив вживати ліки. Ти зірвався.

— Стоп, Ксю, — я поклав свою руку на її. — Один із нас тут точно божевільний.

— Нащо ти так?

— Я щойно прилетів із Гавани, де шукав тебе, я знаю про літак і про всю операцію, під час якої загинули батьки.

— Сергію, — Ксю плакала і розтирала сльози, — припини, мій маленький. Це я винна, ми повернемося додому і знову підемо до лікаря.

— Годі! — мій терпець увірвався. — Я доведу тобі, що я не дебіл. Куди, ти кажеш, я мав летіти?

— На Кубу, — Ксю схлипнула й витерла розмазану під оком фарбу.

— А я кажу, що тільки-но звідти повернувся і прямую на Київ. Це легко перевірити, ось, дивись!..

Я дістав із гаманця квиток на свій літак і простягнув Оксані. Вона взяла, глянула на нього і знову розридалася.

— Ти чого? — я обережно витягнув із її руки квиток. — Ось поглянь: моє прізвище, сьогоднішнє число... Що?!

У моєму квитку чорним по білому було написано, що він на рейс «Амстердам — Гавана».

— Це якась чортівня! Я ж тільки звідти. Я був там! Ксю, що відбувається? — я сів і обхопив голову руками.

— Заспокойся, братику, — Ксю обійняла мене за плечі й поцілувала в лоба, — заспокойся. Зараз ми сядемо в літак і за три години будемо вдома. Я обіцяю, що більше тебе ніколи не покину.

Я машинально обійняв сестричку й притулився до її плеча, втупивши погляд у підлогу. Своєю щокою відчув її мокру від сліз щоку. Зробилося тепло і затишно, як у дитинстві. Хай усе буде, як є. Головне, Ксю поруч, і мені більше не треба її шукати. Потрібно заспокоїтися, головне — заспокоїтися...

У якийсь момент я відірвав погляд від підлоги й подивився перед собою. Серед терміналу стояв худий і тримав руку в кишені піджака. Люди простували повз нього і не помічали нічого. Я навіть не почув, радше — відчув, як клацнув запобіжник пістолета в його кишені...

— Ксю, біжімо! — я смикнув сестру за рукав і потягнув її вздовж терміналу...

ГЕН ВОЇНА

Глава 1

«Слався, Отечество наше свободное!» — гімн увірвав сон несподівано й голосно. Іван розплющив очі й глянув на тумбочку біля ліжка, на якій дзеленчав мобільник. Потім повернув голову і подивився у вікно. Було дуже рано, сонце ще не зійшло. Москва, яка, здавалося, не спить ніколи, принишкла. Вона забула, що вже пора зустрічати недільний ранок.

— Вашу ж матір, — тихо лайнувся Іван.

Він обережно скинув із себе ногу рудої дівчини, яка не зважала на волення телефону і безтурботно спала наче вбита, дотягнувся до тумбочки і натиснув кнопку на апараті.

— Михайлов, терміновий збір на базі, — почулося зі слухавки. — Машина чекає під парадним. Десять хвилин на збори.

— Що за... — почав обурюватися Іван, та в слухавці вже лунали короткі гудки.

Чоловік підвівся, потер скроні і пішов у душ.

За роки служби він звик, що його можуть викликати будь-якої миті. Дзвінок міг пролуhati і серед дня, і ось, як зараз, посеред ночі. Де б Іван не був — у ресторані з друзями, чи у спортзалі, або ж у ліжку, він завжди чекав на дзвінок. І коли телефон обзивався, Іван кидав усе.

Таку долю він обрав несподівано, проте свідомо. На першому курсі інституту раптом відчув, що в його житті не вистачає яскравих фарб. Іван кинув навчання та пішов до армії. Батьки-геологи були шоковані, однак не

втручалися. У війську високого, накачаного і до того ж розумного хлопця помітили відразу. Через три місяці, ще у навчальний період, його викликали до командира частини.

Хвилину, коли Іван вперше побачив свого куратора, запам'ятав назавжди. Його зустрів невисокий, однак міцно сформований, коротко стрижений чоловік. На вигляд йому було близько сорока. Він простягнув Івану руку, і той відразу відчув її силу. Юнак зрозумів, що перед ним стояла людина, яка володіє не тільки неабиякою фізичною силою, а й має залізну волю.

Чоловік запросив Івана сісти і взяв зі столу теку з паперами.

— Рядовий Михайлов, я переглянув твою справу, і у мене до тебе є пропозиція. Тобі відомо щось про зағони спеціального призначення?..

Від того дня, коли відбулася та розмова, сплигло не-мало часу. Іван уже розміняв свої тридцять років. Батьки і досі не розуміли, чому син, замість нормального життя, став військовим, чому обрав поғони. Проте він ніколи не шкодував про свій вибір.

Іван вийшов із душа, глянув у дзеркало. Звідти до нього придивлявся світловолосий богатир.

«Добре, що поголився звечора, — Іван провів долонею по підборіддю. — Цікаво, і куди тепер? Грозний? Навряд. Може, Сухумі?»

За п'ять хвилин Іван, вбраний у чорну водолазку і військові брюки, вже стояв біля вікна і дивився на Волгоградський проспект. Небо почало сірішати, машин майже не було.

— Звісно, тільки ж четверта ранку, — буркнув Іван і підійшов до ліжка. — Тіно, агов? Прокинься.

Із Тіною він познайомився десь із рік тому. Просто замовив дівчину для ескорту. І вже з першої зустрічі між ними виник дивний взаємовигідний зв'язок. Андрієві подобалося, що Тіна ні про що не розпитувала, а головне — її можна було викликати у будь-який зручний час. Своєю чергою, Тіна отримувала те, що любила найбільше, — чудовий секс і чималі гроші.

— Що, жеребчику, знову зголоднів? — зазвичай воркотіла дівчина у трубку, коли він набирав її номер. — Зараз приїду, подивлюся, наскільки ти голодненький.

Дівчина завотузилася у ліжку і перевернулася на інший бік.

— Тіно!

— Чого тобі? — вона розплющила очі, піднялася і сперлася на лікті.

Коли ж побачила, що Іван вдягнутий, кілька разів струснула головою, таки відіграла від себе сон.

— Куди це ти серед ночі?

— Слухай, часу обмаль. Я пішов. Коли виспишся, залишиш ключі унизу на вахті. Зрозуміла?

— Зрозуміла. І що, це все?

Дівчина підтягнулася і вхопила Івана за водолазку.

— Ні, — чоловік відкрив гаманець, дістав кілька сто-доларових купюр і кинув на ліжку. — Я зателефоную.

— Фу-у-у, який ти! Ну, як хочеш.

Тіна відпустила Івана і відкинулася на ліжку. Її загоріле тіло оголилося повністю.

— Усе! Без дурниць тут. Нічого в квартирі не займай, — Іван натягнув легкі штурмові черевики.

— Та в курсі я, жеребчику.

За мить чоловік уже виходив із парадного. На подвір'ї стояла чорна із тонованим склом «Тойота Секвоя». Він стрибнув на переднє сидіння.

— Дві хвилини запізнення, — буркнув водій і включив пробліскові маячки на даху.

Машина рушила. Іван зручно сперся на спинку крісла і заплющив очі. Вже кілька днів поспіль йому снився незвичний сон. Чоловік, обличчя якого він ніяк не міг роздивитися, лежав на землі і тримався рукою за скривавлену шию. Він щось говорив Іванові, але слів розібрати не вдавалося. Потім чоловік відривав руку від рани на своїй шиї і тягнув п'ятірню до Івана. І саме в цьому моменті сну він завжди прокидався.

«Що б це могло означати? Старієш, Михайлов, чи що?»

Убивати людей Іван звик. Жахи не снилися йому навіть після першого разу, коли у Чечні довелося впритул розстріляти батька і сина, що тримали оборону будинку. І ось тепер маєш. Чоловік розплющив очі. Машина вже виїхала на Рублівське шосе.

Саме тут, на Рублівці, за чотириметровим парканом ховалася «база», про існування якої не знали навіть сусіди-олігархи. Серед сусідів ходили чутки, що будинок за парканом належить чи то Пугачовій, чи то Лепсу. Керівництво Івана не лише не спростовувало пліток, а навпаки, час від часу підкидало «жовтій» пресі для обсмоктування нові «цікавинки».

Величезні ворота розчахнулися, і «Тойота» заїхала до невеличкого дворику. Далі були ще одні ворота, які відчинялися лише тоді, коли зачинялися перші. Черговий виглянув із дверей свого приміщення і махнув рукою водієві, мовляв, не затримуйся. Другі ворота відчинилися, і машина прошурхотіла колесами по дрібному гравію. Метрова ділянка на зразок контрольно-слідової смуги була насипана по всьому внутрішньому периметру бази. Проїхали між деревами у бік чималої двоповерхової будівлі.

Куратор чекав Івана в кабінеті.

— Заходь, — почув він, коли стукав у двері, а як зайшов, то побачив куратора, який стояв біля вікна спиною до нього.

— Сідай, Михайлов, — чоловік навіть не повернув голови, — у нас позаштатна ситуація.

Кабінет куратора, на відміну від будинку в цілому, виглядав вкрай аскетично. Із меблів у ньому були лише стіл, три стільці і шафа на всю стіну, в якій зберігалися папери. На столі стояв ноутбук, лежало кілька телефонів та блокнот, от і все.

Куратор нарешті повернувся. Звісно, роки взяли своє, однак і досі відчувалася шалена сила волі, а його руки були, як і багато років тому, сталевими. А ось голова була голена, а на лобі з'явилось кілька глибоких зморщок. А очі не змінилися. Це були очі мудрої людини, яка добре знає, що і як належить робити у кожному моменті життя.

— Відколи я тебе знаю, — куратор обійшов стіл і зупинився навпроти Михайлова, — ти не провалив жодної місії. І тому я обрав саме тебе. Проте мушу попередити, що досі нічого схожого ми тобі не доручали.

Іванові не дуже сподобалося почуте. «Щось куратор нагнітає, — подумав він. — Це геть не схоже на нього».

— У будь-якому разі у нас із тобою немає вибору. Йди до себе, все необхідне знайдеш у комп'ютері.

Іван підвівся, бо зрозумів, що більше нічого не почує.

— І ще, — куратор пильно подивився Іванові в очі, — я хочу, щоб ти знав: у тебе немає права на помилку.

Іван витримав погляд куратора, той відвів очі першим.

Глава 2

— Бойко, до генерала, терміново!

Від несподіванки Андрій, який сидів у кабінеті і дивився в інеті новини, аж сіпнувся. Черговий без стуку відчинив двері, гаркнув і зник, залишивши двері розчиненими.

— Твою дивізію! Півгодини до кінця чергування, — буркнув Андрій.

Він підвівся, поправив піджак і вийшов у коридор.

Пізній виклик до генерала означав, як мінімум, що плани на вечір доведеться змінити.

Не те, щоби він планував щось грандіозне, однак міг би, наприклад, провідати маму.

— Мамо, мамо, вічна і кохана... — муркотів собі під ніс Андрій.

Андрієва мама вже була на пенсії. Усе своє життя вона провела по військових гарнізонах, супроводжувала чоловіка. Спочатку сама, а потім і з сином. Здавалося, не було жодного військового містечка від Бреста до Уфи, де родині не довелося б жити, доки чоловік робив кар'єру. По кілька років вони провели навіть у Німеччині та Лаосі. Жінка трималася, вчителювала у тамтешніх школах для дітей військових — і все заради сина. А коли той закінчував восьмий клас, запротестувала:

— Або ти шукаєш пристойне місце служби, і не дець за горами, за долами, а там, де твій син зможе продовжити навчання, або я йду від тебе, — поставила вона ультиматум чоловікові.

Той відступився, бо й сам уже розумів, що має поважний вік і повинен думати про посаду. Родина перебралася до Києва, де чоловік здобув призначення до сто першої

окремої бригади. Андрій закінчив школу і збирався вступати до авіаційного училища в Чернігові, коли несподівано всі плани довелося змінити. Батько раптово помер. Уві сні. Чомусь не витримало серце. Андрій вирішив не залишати маму одну і поступити до інституту в Києві. Однак екзамени завалив і пішов в армію. Хлопець відслужив півроку, коли розпався СРСР. Дослужував після присяги вже незалежній Україні.

Далі Андрієва історія була дуже схожа на історії його теперішніх колег. Новостворена Служба безпеки потребувала кадрів, багато і на різні пости. Андрій закінчив академію. Потім його кілька разів перекидали з відділу до відділу СБУ. Далі — «Альфа», і ось тепер вищий щабель — Контора.

Контора, а саме так поміж собою називали місце своєї служби Андрієві колеги, була схована від сторонніх очей у самому центрі Києва, в двоповерховій будівлі на території СБУ. Робітники Контори ходили в цивільному і ззовні нічим не відрізнялися від СБУшників. Вивіска «Управління інформаційного контролю» теж не привертала уваги. Контроль, то й контроль — у службі тих управлінь з незрозумілими назвами вистачало. Насправді ж робітники управління до СБУ мали таку ж причетність, як тролейбус до прядки.

Андрій підійнявся на другий поверх. У приймальні генерала вже чекало троє. Здоровань Олексій Анісімов, якого Андрій знав ще з інституту, Володя Дяченко, або Дяк, як його називали у Конторі, спеціаліст з вибухівки, і Микола Сомов, професійний пірнальник та дігер.

— Привіт, народче, — Андрій потиснув руки хлопцям, кивнув до секретарші Наді. — Бачу, що не одного мене викликали. Олексю, ти, часом, не знаєш навіщо?

Анісімов знизав плечима. У цю мить дверей з кабінету генерала відчинилися, і виглянув він сам.

— Зібралися? Заходьте.

На вигляд генералові було трохи за шістдесят. Якщо відверто, то Андрій точно й не знав, яке саме у того звання. Знав лише, що він служив у Афганістані та Лівії. Вийшов на пенсію, а потім несподівано очолив новостворену контору. Офіційно посада Дмитра Сергійовича Савченка називалася «керівник управління інформаційного контролю». А неофіційно всі підлеглі називали його просто «генерал».

— Сідайте, знайомтеся, — генерал кивнув у бік столу, за яким сидів білявий здоровань, — це Іван Михайлов, наш колега з Росії.

Просторий кабінет генерала міг спокійно вмістити чоловік із тридцять. Сам генерал, зазвичай, сидів на чолі довгого столу у вигляді літери «Г». Над ним, за спиною, з фотографії посміхався президент. Трохи праворуч, в бік вікна, висіла величезна «плазма», під якою на тумбочці розмістилося багато апаратури. З іншого боку у стіну був вмурований сейф, який усім своїм виглядом показував, що бачити його, це ще не означає зуміти відчинити. Підлогу кабінету вкривав товстий темно-зелений килим, що стишував звуки кроків.

Чоловіки розсілися, генерал оглянув усіх, узяв зі столу пульт, увімкнув телевізор і встромив у гніздо флешку.

— Для початку, я вам дещо покажу. Після цього вам буде легше зрозуміти завдання.

На екрані з'явилося дівоче обличчя. Дівчина стояла в просторій кімнаті. За спиною було видно кілька моніторів, якісь пульти. Повз дівчину пробігали люди. Глибше хтось встановлював на штатив відеокамеру.

— Надзвичайна пригода спіткала знімальну групу телеканалу «Моя планета» під час зйомки документального проекту «Нічия земля». Уже два дні четверо працівників каналу, які знімали матеріал у Чорнобильській зоні, не виходять на зв'язок»...

На екрані пішли кадри із зони відчуження. Старі, часів ліквідації, потім нові, зняті не так давно. Якийсь чоловік стояв у Прип'яті біля чортового колеса і щось розповідав, потім з'явилася білява дівчинка біля пам'ятника пожежникам у Чорнобилі. Вона ворушила губами, та все перекривав голос дівчини-диктора:

— Добре відомі телеглядачам журналісти Настя Чорноброва та Марк Жадан, а також оператор Олександр Лесін і водій Дмитро Кулик таємниче зникли. Пізніше з робочого телефону групи на номер координатора телеканалу прийшло СМС із одним словом «допоможіть». Керівництво каналу, міліція і ФСБ поки що ніяк не коментують зникнення журналістів.

Генерал натиснув гудзик паузи і кинув пульт на стіл.

— Ця інформація просочилася у російські ЗМІ. Колеги з ФСБ поки що контролюють ситуацію. Наші журналісти взагалі ще не в курсі, однак скоро будуть. Ви розумієте, що це означає?

Генерал знову оглянув усіх присутніх. Чоловіки сиділи мовчки, на мить кабінет заповнила гнітюча тиша.

«Усе, мамо, тепер точно не заїду, — Андрій не відривав очей від генерала. — І з якого дива взагалі тих телевізійників у зону пускати? Попридумували: відкритість для преси, позитивний імідж держави. Їдьте, дивіться, розповідайте іншим, як у нас тут чудово. Кажуть, ніби вже екскурсії на Прип'ять возять. От і догралися».

— Отже, в зоні зникає група журналістів, — провадив далі генерал, — причому, з іншої держави. А на носі — вибори до Верховної Ради. Кому це потрібно? Мені так точно не потрібно. Або це провокація, або там насправді неприємності. Саме тому я тут вас і зібрав. Наш колега знає трохи більше, тому його й прислали. Отож слухайте. Говоріть, пане Михайлов.

Здоровань підвівся, розкрив електронний планшет і поклав його перед чоловіками.

— Я буду розповідати, а ви зможете переглянути деякі документи. Зрозуміло, що інформація дуже секретна. Ситуація патова, тому ФСБ вирішила відкрити її вам попри те, що вона може бути розцінена неоднозначно. Росії не потрібні скандали під ваші вибори і звинувачення у тиску на існуючу владу. Отож. На планшеті ви бачите деякі повідомлення, перехоплені нами на початку року.

Володя Дяченко тицьнув пальцем у планшет. Усі, окрім генерала, який розслабився у кріслі і запалив цигарку, зігнулися над столом і роздивлялися документи.

— Якщо коротко, — вів далі росіянин, — то ФСБ отримала інформацію про терористичну групу. Це націоналістично налаштована група. Вони називають себе «Кві###тники», з наголосом на «і».

— Ви отримали інформацію про терористичну групу на нашій території і тримали все це в таємниці? — обізався Дяк.

Генерал нетерпляче підняв угору палець, мовляв, не переривай, і Дяк замовк.

— По-перше, спочатку нічим було ділитися, — поновив розмову росіянин. — Доки все обмежувалося лише антиросійськими лозунгами, ми просто тримали це на контролі. Та близько місяця тому перехопили кодоване

листування. Дивіться документ вісім. Так от, згідно з ним «Квітники» збираються влаштувати теракт на Чорнобильській станції і перекласти відповідальність на нас.

— На кого це «на нас»? — не витримав Андрій, якого рівновага гостя дратувала.

— На російські спецслужби, — спокійно відповів той. — План у них простий. Бабахнути перед виборами і поширити дезу, що нібито ваша влада дозволила Росії в зоні випробовувати якусь зброю. Щось пішло не так — і все злетіло в повітря.

— Дурня якась, — Андрій потер лоба.

— Може й дурня, та в результаті влада буде змушена виправдовуватися, опозиція отримає козирі і можливість маніпуляцій із народом, який, і вам це добре відомо, недолюблює теперішню владу. Причому і вашу, і нашу. Як наслідок можливий черговий переворот.

Росіянин завмер посеред кабінету. Дістав цигарку і глянув на генерала. Той мовчки дозволив. Чоловік закурив, підійшов ближче до столу і скинув попіл у попільничку.

— Моє керівництво вирішило не знімати бучі й перевірити інформацію. В чорнобильську зону направили нашого співробітника.

— Що? — всі чоловіки одночасно відірвалися від планшету.

— Ви вирішили проводити операцію на території іншої держави? — Андрій кліпнув очима і недобррозичливо глянув у бік генерала.

Той сидів мовчки і дивився на чужу цигарку. Росіянин на мить замовк, він явно обдумував свою відповідь.

— У нас не було вибору. Саме в зону їхала знімальна група. Ми змогли включити до неї водія, який уже кілька років на нас працював.

— Оце вже взагалі, — протяг Сомов, який до цього часу не обзивався. — Товаришу генерал, оце сиджу і думаю: ФСБ у нас під носом слідкує за терористами, потім кидає до режимного об'єкту свого головоріза, а Контора не в курсі?

Росіянин хотів щось сказати та врешті передумав.

— Контора в курсі, а тепер і всі ви, — генерал загасив цигарку і підвівся з крісла. — Із моменту зникнення телевізійників скільки вже часу минуло?

— Три з половиною доби, — відповів росіянин.

— Ваша людина так і не встигла нічого передати?

— Ні.

— Швидше за все вони мертві, — генерал налив води і випив. — А якщо мертві, то «Квітники», чи як ви їх там охрестили, вже знають, що їх вирахували. І радше за все, доки історія не спливла на поверхню, завдадуть удару.

У кабінеті знову залягла тиша — всі обдумували слова генерала.

— Збирайтеся. Ви всі, і Михайлов теж, підете в зону. Треба дізнатися, що сталося із телевізійниками, та знешкодити організацію. Старший групи — Анісімов.

Генерал розвернувся до росіянина:

— Іване. Я вимагаю від вас чітко виконувати накази старшого. Інакше ви в зону не підете. Я розмовляв із вашим прямим керівництвом, і це моя тверда умова.

— Мене попередили, без проблем, — посміхнувся здоровань.

Посмішка росіянина Андрієві не сподобалася. «Із таким, як ти, навряд чи вийде без проблем», — подумав він, однак змовчав. Усі встали.

— Усе, хлопці, — генерал по черзі потис чоловікам руки, — отримуйте зброю і все необхідне. Анісімов, у тебе в кабінеті вже лежать деякі документи, карти та інформація про транспортування вас до зони.

Усі вийшли з генеральського кабінету. Андрій зупинився трохи збоку і набрав мамин номер. Пішов виклик, краєм вуха він слухав інших.

— Усі — у мене за дві години, — Анісімов подивився на циферблат ручного годинника і повернувся до росіянина. — Іване, зброю та уніформу ми тобі дамо. Щось специфічне потрібне?

— Ні, дещо у мене є в посольстві — я заберу і повернуся.

— Добре, не спізнюйся, чекати не будемо, — Анісімов повернувся до Андрія. — Бойко, ти кому це наярюєш?

Андрій приклав палець до губ, бо у цю мить мати взяла трубку.

— Мам, це я. Вибач, я не зможу сьогодні під'їхати, нас відсилають на навчання.

— Ото ще, — тихо промовив Дяк і посміхнувся, — понабирають маминих синків, і воюй з ними.

Андрій показав йому кулака, однак той посміхнувся у відповідь.

— Я тільки повернуся, мам, одразу зателефоную, обіцяю...

Глава 3

Василь стояв біля рогу хати, курив і дивився на дорогу. У селі Корогод він народився, а до того тут народилися його батьки, а до них — їхні батьки, і нібито ще кілька поколінь його роду. І ось зараз це село зникало з лиця землі.

Трава давно проросла крізь порепаний асфальт. Хати з одного боку вулиці повністю потонули в деревах. Кинуті напризволяще багато років тому будівлі, потроху розвалювалися і, неначе решето воду, пропускали крізь себе рослини. Деревя повиростали скрізь — повилазили

з хат через дахи, а подекуди і через забиті господарями навхрест вікна. З іншого боку вулиці, там, де колись малий Василь на лузі пас череду, до дороги підступала рудувата, майже в зріст людини трава.

«Отакий він — світ без людей, — Василь задер голову, примружився і глянув на білі хмарки, що поволі пливли над селом. — І нікого не цікавить, що он там, під хатою баби Лесі ти вперше в своєму житті цілувався з дівчиною, а там далі, за рогом, у клубі бився з хлопцями з іншого села. Ані деревам, ані хмарам, ані сонцю чи вітру не цікаво, чи є тут люди, чи ні. Природі байдуже, вона поволі забирає назад те, що колись у неї відібрала людина».

Позаду почулося мекання. Молода кізочка підбігла і ткнулася головою в ногу.

— Що, — дід нахилився і погладив тварину, — сумно тут зі мною?

Крізь дерева вдалечині ледь виднівся пам'ятник жителям села, які воювали і загинули під час другої світової. Величезний бетонний солдат тримав автомат і дивився собі під ноги. Прізвища на плитах унизу вже давно закрив бур'ян. Здавалося, солдат відстав від своїх, заблукав і тепер посеред чагарнику стояв і гадав, як таке з ним могло трапитися.

— Ой-йю, — сам до себе мугикнув Василь, кинув самокрутку під ноги і затоптав її.

Василеві, себто Василеві Михайловичу, було під сімдесят. Попри роки, тіло його не здавалося виснаженим. Як і колись у юності, він виглядав кремезним, хіба що сиві борода та волосся і дрібне павутиння зморшок свідчили, що він таки довгенько пожив на світі.

— Тебе, Василю, мабуть, радіація законсервувала: більше п'ятдесяти і не даси, — сміялися знайомі баби, з

якими він щороку зустрічався тут, у зоні відчуження, на річницю аварії.

— Задрите? То повертайтеся, я вам тієї радіації відсиплю, будете знов молодими, як дівки. А то повтікали в свою Бородянку, — постійно відповідав Василь.

Повертатися ніхто не хотів. Коли після вибуху станції село евакуювали, Василь теж поїхав з усіма. Навіть одержав хату в селі, яке на честь старого назвали Новий Корогод. Розумів, що минулого не повернути. Навіть сім'ю спробував створити, бо роки йшли і не хотілося на старість одному бурлакувати. «Гарна така була Тетяна, — в уяві раптом сплила жінчина постать. — Та й пасинок уже татком почав називати». Однак із родиною не склалося. Василя тягнуло назад, у батьківську хату. Одного дня, нікому нічого не сказав і повернувся додому. Спершу зайшов на кладовище до батьків — повидиврав бур'ян, підправив огорожу могил, випив за упокій, посидів, розповів про своє життя-буття, про аварію на станції.

Коли на початку сімдесятих почали зводити станцію, а разом із нею і Прип'ять, Василеві батьки дуже раділи.

— Ото, Василю, поїдеш у місто. Прип'ять — це тобі не Чорнобиль, там усі розумні люди — атомники, чи як їх там, — повчала сина мати. — Влаштуєшся там, а що? Робота в місті завжди є. Квартиру отримаєш, одружишся. А то ми зі старим вже не дочекаємося, коли малих поняньчимо. Дуже вже ти розмірковуєш — і та не така, і ця погана.

Василь лише посміхався. Щоправда, десь із півроку таки працював на будівництві станції — заливав бетон у фундаменти. А потім захворіла мати. Василь повернувся до села і зрозумів, що це — кінець.

— А що я можу, — бідкався фельдшер, — стара людина, воно і є стара людина, легені слабкі. А їй же не доведеш, що берегтися треба, — зранку до ночі на городі топчеться...

Через півроку мати померла. Батько якось враз поstarів, його скрутило. Так, з ключкою, прошкандибав він по життю ще три роки і пішов за дружиною.

— Васю, синку. Ти ж дивись, хазяйство не занапасти, — були останні слова батька перед смертю.

Занапастити все, а не лише господарство, допомогла станція. Коли всіх вивозили, худобу взяти не дозволили, тож Василь повипускав усе, що було в хліву. Порізати домашню живність і кинути згнивати просто неба Василь не зміг.

Уже потім, коли повернувся, Василь потроху привів садибу до ладу: розчистив город, завів козу і навіть полагодив велосипеда, щоб їздити до Чорнобиля продавати рибу та дичину і купувати хліб.

Попервах жити одному у Корогоді було важко. Навіть не фізично важко, бо до роботи Василь був звичний, було самотньо, а іноді навіть страшно. Поночі у селі чулося виття вовків. А інколи з'являлася небезпека й гірша від них. Мародери, які блукали у пошуках чогось цінного, часто розкладали і не гасили багаття в хатах. Або просто кидали бички в траву. Одного разу пожежа розходилася не на жарт — вигоріла десь третина села. Добре, що на іншому боці. Наступного дня після пожежі у селі з'явилася міліція. Василя забрали до Чорнобиля, довго допитували, а потім вивезли в Дитятки на кордон зони, мовляв, шуруй звідси. Та він знову повернувся додому.

Минав час, самоселів у зоні щороку більшало, і поступово міліція припинила до них доскіпуватись.

— Такі, як ви, діду, поводитися дико, — говорив Василю дільничний, що відповідав аж за п'ять сіл одразу. — То

селіться ж в одному селі всі, так ні — поховалися по кутках, наче звірі, і живуть одинаками.

— Та куди ж я зі своєї хати, — відбивався Василь. — А за могилами хто слідкувати буде?

— Та що, могили вкрадуть? Чи ти там щодня у почесному караулі стоятимеш?

— Дурний ти, Стьопо, хоча й при погонах. От, ти де народився?

— Ну, нехай у Лубнах.

— І що, додому не тягне?

— Та, — дільничний запалював сам і ділився цигаркою з дідом, — якщо чесно, то ні. У мене тут трикімнатна квартира у Чорнобилі, посада. Оно «Уазик» дали робочий. Галька в кафе «Привітне», знову ж таки. Тут моє місце.

— От бачиш, ти ж не хочеш кидати те, що тобі дороге, і їхати у Лубни, хоча й там дільничні потрібні. І я не хочу.

— Щось ви мене геть, діду, заплутали. Ладно, поїду інших провідаю, бувайте. Карабін в нормі?

— Та що з ним буде? Набоїв, щоправда, небагато.

— Я подивлюся, може, чим і допоможу, як буду знову їхати.

Карабін з'явився у Василя випадково. Він знайшов його в підвалі розвалені хати на хуторі. Скільки зброя пролежала у схованці і хто її туди поклав, Василь так і не дізнався. Припускав, що карабін сховали налякані патрулем мародери. Утім, з рушницею жилося якось спокійніше. І хоча реєстрації на зброю у Василя не було, дільничний про неї не питав. І дурню зрозуміло, що жити в селі одному, без захисту, неможливо.

Проте нещодавно розмірене Василеве буття змінилося — у його житті з'явилася дивна жінка на ім'я Марічка. Навіть не дивна, а дивовижна. Вона змогла зробити те,

чого ніхто не зміг зробити із Василем за все його життя, — вона відкрила йому очі на навколишній світ.

Із її появою усе навкруги стало на свої місця. Василь дуже радів, що дожив до часу, коли на всі або майже на всі питання, які не давали йому спокою впродовж життя, знайшлися чіткі і зрозумілі відповіді.

— Знаєте, дядьку Василь, — голос у Марічки був дзвінкий, як у дитини.

— Дитино, я тебе благаю, давай без «дядьку», га?

— Гаразд, — посміхалася жінка і вже серйозніше продовжувала, — знаєш, Василю, може статися так, що через мене матимеш неприємності.

— Неприємності? — Василь озирнувся навколо. — Неприємності — це те, що було в моєму житті до того, як ти з'явилася. А зараз навпаки, все, що навколо, — то одні тільки приємності! Он і ліс приємність, і хата стара також, а про козеня я взагалі мовчу.

Марічка голосно сміялася. Її сміх був легкий, неначе спів жайворонка, і плив далеко-далеко.

Однак Марічка мала рацію. Неприємності таки сталися. Та ще й які. Ось уже кілька днів Василь виходив, ставав біля хати і чекав на жінку, щоб усе розповісти їй.

— Марічко, та де ж ти? — тихенько, наче молитву, бубонів він собі під ніс. — Біда у мене, велика біда. Допомога потрібна...

Аж раптом старий відчув, що Марічка таки прийде, — у голові, немовби самі собою, склалися слова: «Я вже поруч». Він на мить завмер і посміхнувся.

— От і добре, дитино. Зараз картопельки накопаю, зваримо та поїмо, як годиться...

Глава 4

Нічим не примітний білий мікроавтобус «Мерседес Спринтер», схожий на інші міжміські бусики, що бігають Київщиною, стояв обабіч дороги кілометрів за п'ять від Дитятків — пропускнуго пункту до зони відчуження. Вікна автобусу були щільно занавішені шторками. В середині сиділи хлопці з Контори. Усі п'ятеро вбрані у камуфляж. На головах завернуті, як звичайно, шапочки-балаклави, які при потребі вмить перетворювалися на маски і ховали обличчя власників. Між коліньми у кожного стояв чималий наплічник із усім необхідним, на колінах лежали модернізовані скоротшені автомати Калашникова з лазерними прицілами.

— Ось, беріть кожен, — Анісімов простягнув парубкам карти, на яких було відмічено маршрут.

Від Києва до зони група дісталася швидко. Щоб не привертати зайвої уваги, вантажилися в гаражі на території СБУ. Росіянина таки довелося трохи почекати.

— Що за..? — матюкнувся Анісімов, коли той нарешті з'явився.

— Мав розмову з керівництвом, — спокійно знизав плечима Михайлов. — Та й речі деякі чекав.

— Ось твій наплічник і зброя. Все необхідне: сухпай, набої, прилад нічного бачення — все є. Якщо ще хочеш брати щось своє, нема питань, тобі ж і тягнути на своєму горбі.

За хвилину росіянин вже спакував принесені речі у наплічник. Той вийшов значно більшим ніж у інших.

— Усьо свайо нашу с сабой? — підморгнув росіянину Дяк.

— Ще з дитинства мама привчила, — пробурчав росіянин, поставив наплічник біля сидіння і заскочив до буса.

Дорогою всі мовчали. Водій увімкнув якусь легку музику. Росіянин відвернувся до вікна і через щілину між завісами розглядав дорогу. Дяк із Сомовим дрімали, відкинувшись на спинки крісел, Анісімов переносив якісь позначки з електронного планшета на паперові карти. Андрій і собі обіперся на спинку і дивився вперед. «Уже й осінь на носі, а відпуски й не було, — Андрій заплющив очі. — Ото б зараз на море. В Судак... Або в Одесу...»

У напівсні Андрій напрочуд явно відчув запах моря. Потім до нього долинув звук хвиль, які набігали на берег. А ще за мить Андрій побачив затиснуту між гірськими валунами смужку піску і берег моря. Поміж камінням на вологому піску виднівся ланцюжок слідів, які вели кудись за найближчу скелю, — жіночих слідів. Андрієве серце забилося швидше, він уже знав, чиї це сліди.

Уперше цю дівчину Андрій побачив уві сні, коли ще перебував у війську. Невисоке, тендітне, темноволосе дівча нібито прийшло під ворота частини, де він стояв на посту, і спитало, чи, бува, не прибився тут песик, мовляв, відв'язався і втік. Андрій хотів щось відповісти дівчині, та чомусь не міг промовити ані слова, а лише дивився у її величезні блакитні очі. А потім прокинувся. Виявилось, він задрімав у будці біля воріт частини. Кліпнув очима і побачив малого песика, який саме пробігав повз у бік села. Образ дівчини був настільки реальним, що Андрій засумнівався: а чи був то сон.

— Дівки сняться, то нормально, Андрію, — поляпав його по плечі старшина, якому він розповів свою історію, — гірше, коли лише самі цуцики, ги-ги.

Ця дівчина з'являлася в Андрієвих снах і надалі. Величезні блакитні очі неначе переслідували його. Здавалося,

дівча живе у снах паралельно з Андрієм. Дорослішає, змінює зачіски і місця появи.

Ось і зараз, Андрій ступав по вологому піску і відчував, що побачить її знову. Скільки разів він хотів заговорити з нею, та це не вдавалося ніколи. Може, цього разу? Андрій обійшов каменюку і справді побачив жінку. Цього разу вона була вдягнута у військову форму. Темне волосся закривала бандана. Жінка сиділа на камені в профіль до Андрія і вдивлялася в морський горизонт.

І знову язик Андрія ніби прилип до піднебіння. Не в змозі нічого сказати, чоловік простягнув руку і спробував доторкнутися до жінки. Вона ж повернула до нього обличчя і піднесла палець до вуст, мовляв: мовчи. У цей момент земля навколо здригнулася, немов від вибуху, і дівчина розсипалася, неначе була з піску.

Від несподіванки Андрій кліпнув очима і прокинувся. Виявилось, що це сіпнувся бус. Сіпнувся і спинився.

Анісімов звірив точку зупинки за GPS-навігатором, наніс її на папір і повернувся до групи.

— Дивіться, — він був зосереджений, як і належить старшому, — ми тут, біля Дитятків. Увіходимо в зону, а потім, щоб не шурувати табуном і не привертати зайвої уваги, розділимося.

— А навіщо розділятися? — обізвався росіянин. — Ми так не домовлялися.

— А ми з тобою, Ваню, взагалі ніяк не домовлялися, — у голосі Анісімова відчувалася сталь. — То керівництво домовлялося, а не ми. Зараз ти на моїй території і маєш виконувати мої накази, інакше можеш лишатися в бусі.

Росіянин лише мовчки знизав плечима, вступившись у карту.

— Тож група номер один — я і Сомов. Група номер два — Бойко і Дяченко. Бойко — старший. Рації увімкнені постійно, але зберігаємо мовчання.

— Вони ж кодовані, ніхто все одно не підслухає, — озвався Дяченко.

— Дяк, ти не бубни, а слухай, — обірвав Анісімов. — Я не знаю, які ще спеці тут у зоні зараз із нами, отож ризикувати не хочу. Щогодини я притискатиму тангенту, ви будете чути звук, отже все в нормі. Якщо станеться щось справді неординарне, тоді виходимо на нормальний зв'язок, ясно?

Чоловіки кивнули.

— А я? — росіянин вороже дивився на Анісімова.

Той витримав погляд.

— А ти, Ваню, зі мною підеш. Я ж за тебе відповідаю. Ще раз дивимося на карту. Зустрічаємося завтра о тринадцятій нуль-нуль біля села Корогод в урочищі Роз'їжджі Гори. Там на околиці — колишне виробництво добрив. Ось, я позначив точку збору на карті. Перевіримо село. За даними мобільного оператора, СМС надійшло десь звідти. Наразі все. Пішли.

Дверцята бусика тихо ковзнули вбік, п'ятеро людей у камуфляжі перетнули дорогу і зникли у лісі. Кілометрів зо три усі йшли разом. Попереду з'явилася неширока галлявинка. Посеред неї стояли бетонні стовпи із натягнутим на них у кілька рядів колючим дротом і розділяли ліс на дві половини. На одному зі стовпів прикручено металеву поіржавлену табличку з написом: «Зона відчуження. Прохід заборонено». Якраз біля нього два верхні ряди дроту було зрізано, а на нижні кинуту чималу сосну.

— Кордон на надійному замку, — реготнув Михайлов.

— Такі дірки не латають, — не підтримав глузування росіянина Анісімов, — їх не так багато, а отже легко контролюються. Зазвичай патрулі ховаються десь поблизу таких місць і ловлять тих, хто не вміє читати табличок.

Чоловіки перейшли по стовбуру сосни на інший бік галявини. Ліс тут був не такий, як перед зоною. Андрій попервах не міг збагнути, в чому річ. Однак почув чавкання під ногами росіянина і все зрозумів. Гриби. Трава навколо вся на грибами. Вони росли так щільно, що здавалося: ступаєш не по траві, а по килиму з грибів.

— Ось так і має виглядати справжній ліс, — перехопив Андрій погляд Анісімов.

— Я таке колись раз в житті у Карелії бачив, — захоплено додав росіянин.

— Їх тут ніхто не збирає, бо тягнуть усю погань із землі. Їх можна їсти лише два рази в житті. Перший і він же останній, — засміявся Анісімов. — Гаразд, урок краєзнавства вважаю закінченим. Ми — праворуч, а ви — трохи лівіше по стежці. Бойко, питання є?

Андрій хитнув головою. Три фігури відділилися і за мить розчинилися в лісі.

— Ох, не подобається мені, що ми розділилися, — буркнув Дяк і подивився у той бік, куди пішла перша група.

— Не бурчи, — Андрієві і самому це не дуже подобалося. — Будеш командиром, отоді й будеш командувати. Давай за мною.

Глава 5

Казан у пічці зашипів, окріп вирвався з-під кришки і полився на вугілля.

— От тряця, — Василь схопив ганчірку і трохи відсунув кришку на бік.

У казані булькала картопля, хату наповнив аромат зайчатини, у якій вона тушкувалася.

Старий кинув ганчірку на припічок, підійшов до вікна і визирнув на вулицю. На дорозі було порожньо. Чоловік оглянув хату і заходився прибирати. Відсунув лаву, закинув під неї старий деркач, від чого здійнялася курява.

— Та що ж це таке? — забідкався Василь. — Усе з рук валиться.

Він прочинив кватирку. І знову заметушився по хаті. Навіщось підійшов до старого, ще повоєнного рукомийника. Проста, однак дієва конструкція з'явилась у хаті ще за батьків. Бачок, щось на зразок крану, який подавав воду, коли на нього натискали знизу, порепана емальована раковина на тумбі, всередині якої стояло відро. Ламатися не було чому, і такі речі у теперішньому Василевому житті мали неабияку цінність. Старий перевірів, чи є в бачку вода. Потім зазирнув у тумбу, чи, бува, не повне відро. Потім підійшов до шафи і відчинив дверцята. У дзеркалі відбилася кімната і Василева постать.

— Е-е, руки тремтять, як у алкаша, — Василь зачинив шафу.

У цю мить зовнішні хатні двері скрипнули.

— Ну, нарешті, дитино, — Василь зробив крок у напрямку до сіней.

Сінешні двері розчинилися — і до хати увійшла жінка.

На вигляд гості було трохи за тридцять. Невисока, однак із гарною фігуркою, вона мала великі блакитні очі і коротке темне волосся, яке прикривала бандана. Постава жінки свідчила про її натренованість. За інших обставин можна було б подумати, що вона спортсменка,

яка довго і виснажливо працювала над своїм тілом. Жінка була вдягнута у сірий, схожий на льотний, комбінезон, що виглядав досить незвично для зони. На її боці з чималої кобури стирчав пістолет, на ремені висіли ще якісь військові цяцьки.

— Марічка, — руки старого знов підступно затремтіли, — я чекав! Сідай, поснідаємо, я тобі дещо розкажу.

— Таки хтось прийшов? — стурбовано запитала дівчина.

— П-прийшов, — старий махнув головою. — Так якось вийшло, розумієш, він мертвий!

Обличчя жінки посерйознішало, вона роззирнулася по кімнаті, немов щось шукала.

— Де він?

— Там, у сараї, — Василь розвів руками, неначе вибачався. — Таке горе, навіть не знаю, що й сказати...

— Заспокойтеся, все гаразд, — жінка взяла Василя за руку і спробувала посміхнутися, що вдалося їй не дуже добре — Пішли подивимось.

Обоє вийшли з хати, перетнули подвір'я і зникли у хліву.

— Зараз, я трохи двері прочиню, — Василь почав відводити убік величезну браму, — щоб видніше було.

— Не треба, — Марічка зняла з ременя ліхтарик, — де?

— Там, у сіні.

Жінка зробила кілька кроків до кутка, на який вказав Василь. На постеленому поверх сіна рядні лежав чоловік. На вигляд йому — за тридцять. Русявий, добре збитий. На обличчі застигла маска болю. В агонії він, мабуть, відкинув голову назад, від чого жили на шиї натяглися. Чоловік був у військовій формі, однак без будь-яких шевронів чи знаків приналежності. Куртка на грудях розстебнута, під нею виднілася бурою кольору перев'язка.

Василь топтався позаду жінки. Марічка присіла біля військового.

— Я намагався спинити кров, та у мене ж нічого окрім бинта не було. Нічого не зміг зробити. Він дві доби пролежав і так до тями й не прийшов.

— Коли це сталося? — жінка методично оглядала одяг мерця.

— Десь чотири доби тому. Он там його речі.

Дівчина підвелася і пішла до закутку, де знайшла заплямований кров'ю військовий наплічник. Поруч лежав короткоствольний автомат із лазерним наведенням.

— Документи у нього якісь були? — Марічка почала перебирати речі у наплічнику.

— Ні, у нього тільки якийсь незвичне татуювання на руці з тильного боку.

Жінка кинула речі, повернулася до тіла і закотила рукав куртки. На руці дійсно було татуювання, що віддалено нагадувало штрих-код, які ставлять на продуктах.

— Гаразд, — жінка дістала мобільник, зробила знімок і натиснула кілька кнопок, — з'ясуємо, хто це. Час є.

Вона повернулася до наплічника. Нічого дивного у ньому не було. Консерви, набої, карта, одяг.

— Це його телефон? — Марічка підняла із землі заплямований кров'ю апарат, у якому посередині зяяла дірка від кулі.

— Його, — підтвердив Василь. — Телефон був у нагрудній кишені.

— Так, — дівчина встала. — Вже нічого не змінити. Пішли розкажеш, як це сталося.

Старий із шумом видихнув із легенів повітря.

— Чого ти, Василю, припини, — Марічка взяла долоні старого в свої. — На війні, як на війні. Я ж попереджала.

— Попереджала, та слова — то одне, а це... — старий хитнув головою в бік мерця, — зовсім інше. Я в житті нікого не побив навіть так, щоб сильно, а тут...

— Будемо сподіватися, що він у тебе перший і останній. Вони вийшли із сараю і пішли у бік хати.

— А ти впевнений, що він сам був? — жінка завмерла і глянула на старого.

— Сам. Я пройшов його дорогою аж до лісу. Якби не сам, гадаю, мене уже живого точно не було б.

Глава 6

— Усе, поночі далі не підемо, — Анісімов притулився до дерева і глянув на карту. — Ось Новосілки, там ніхто не живе, однак іти туди про всяк випадок не будемо, а ось ми. Сомов, тут десь кілометр праворуч має бути хата лісника, йди перевір, там і заночуємо.

Сомов кивнув і зник у лісових сутінках. Анісімов запалив цигарку, щільно прикрив полум'я запальнички рукою.

— Будеш? — простягнув цигарку Михайлову.

Той узяв цигарку, присів і теж прикурих.

— Перший раз у зоні?

— Звісно, перший, дурницю питаєш, — тихо відповів Михайлов, — це ж не моя земля.

— І то правда. А де бувати довелось?

— Майже всюди, куди посилали. Це у вас конфліктів немає, а у нас Росія велика.

— Ясно.

У цю мить повернувся Сомов.

— Можемо йти. Нікого там немає, хоча люди час від часу заходять — буржуйка стоїть, і аж чотири лежанки.

— От сталкери бісові, — Анісімов загасив цигарку, — лізуть сюди, як сарана, не сидиться їм вдома.

Чоловіки пішли в бік хати.

— Про кого це він? — на вухо спитав у Сомова Михайлов.

— Та, лізе у зону всяка малеча. Граються в сталкерів і чудять. Із хат різний мотлох виносять, а потім хизуються один перед одним, міняються, продають ці свої «артефакти».

— А-а, зрозумів, — протягнув росіянин, — у нас такі ж у метрополітені у Москві є: «Метро-2» шукають.

— І знайшли? — реготнув Сомов.

— Поки що ні, — тихо відповів Михайлов.

— Тобто — поки що?

— Та тихше ви, — шугнув спереду Анісімов, — як баби на базарі!

Чоловіки підійшли до похиленої хатини. Анісімов із Сомовим швидко розтягли на вікні та дверях світловідбивну тканину.

— Усе, тепер не поपालять. Обидва — за дровами. Я вийду на зв'язок із другою групою і розпалю буржуйку. За годину буде темно, давайте швидше.

Глава 7

Надворі сутеніло. Сонце, яке й так майже сховалося за лісом, прикривала чимала хмара. Дмухнув вітерець, і здалося, що село на мить ожило, — десь скрипнула надривно хата, десь заскреготіла іржавою завісою стара хвіртка.

— Я у хаті був, — Василь бігав біля столу, виставляючи зі старого трюмо тарілки та ложки, — чую, у сараї щось шарудить. Ти ж попереджала бути обережним, то я по-тихеньку взяв карабіна і туди.

Василь зняв згори пічки торбіну, дістав хлібину і почав нарізати. Марічка сиділа на лаві біля столу і не втручалася у приготування вечері, уважно слухала.

— Дивлюся, а там він. Із автоматом і, головне, вже біля підвалу, де твій пристрій. Відчинив підвал, посвітив ліхтарем і — вниз. Я по-тихому, до сараю. Зайшов і за огорожею присів. Бачу, наплічник його нагорі, а зброю він із собою забрав. Я, про всяк випадок, карабін на підвал навів і чекаю. Довго він там був, хвилин десять. Здається, навіть телефонував комусь. А потім почав підніматися. Бачу — рука з'явилася з автоматом, голова. Думаю: якщо зараз нічого не зроблю, то потім пізно буде. Він саме на автомат зіперся, повністю вилізти хотів, а я: «Стій на місці!»

Дід наклав собі в миску картоплі, додав шмат заячого м'яса.

— А чого це ти, Марічко сидиш? Їсти давай!

— Потім, — нетерпляче перебила жінка, — і що далі?

— Далі, — ложка, яку Василь саме підносив до рота, на мить завмерла, — далі він вмить, я навіть не зрозумів як, кинувся вбік і дав чергу в мій бік. Я також натиснув на курок і впав.

Дід відкинув сиве пасмо від правого вуха.

— Ось.

Самий кінчик вуха був неначе зрізаний, кров вже запеклася.

— То чого ж ти не сказав, що він тебе поранив! — Марічка підвелася і підійшла ближче, щоб оглянути вухо.

— Ой, поранив, називається, — дід посміхнувся, було видно, що йому приємна увага жінки. — Подряпав просто. А от я поцілів. І треба ж було... Одна куля — і десь під серце, мабуть. Я, може, з півгодини лежав, не вставав, боявся. Тоді підійшов, а він вже хрипить.

Дівчина оглянула вухо Василя, дістала з кишені якийсь спрей і побризкала. Дід умисне скривився, а потім посміхнувся.

— Та залиш ти, правда, дряпнуло тільки.

— Отож він бачив передавач, — Марічка знов сіла на лаву.

Вона відламала невеличкий шматок хліба і почала жувати скоринку.

— Точно, бачив. І навіть комусь дзвонив.

— Значить, часу у нас обмаль, — жінка встала. — Зробимо так. Я маю з'ясувати, хто він. Передавач поки не вимикай.

Василь також підвівся.

— Мерця поховати, чи як?..

— Поховаємо. Не проти ночі ж. Давай завтра, я повернуся під вечір і відтягнемо його до цвинтаря. А ти, може, зрання яму там десь вирий, ближче до лісу, щоб уваги менше привертала.

Старий хитнув головою, мовляв, зроблю як годиться.

— Ось, — жінка простягла Василеві свій телефон, — я вийду на зв'язок сама. Якщо ще щось трапиться, просто натисни на кнопку, вона тут одна. В разі чого, я зможу дистанційно підірвати передавач. Однак при цьому тут усе зникне в радіусі метрів п'ятиста.

— Ого! — Василь здивовано прицмокнув. — Таке маленьке, а так гахне?

Жінка мотнула головою і підійшла до сінешніх дверей.

— Вибач, Василю, що втягла тебе в це.

— Не вигадуй, дитино, я ж розумію, що ти не мала іншого вибору. Все одно, таке життя, як у мене, — не життя.

Старий подивився на телефон у своїй руці. Прилад не був схожий на звичну мобілку. Широченький, з темним екраном на всю площину, із одною кнопкою унизу.

— От же ж техніка пішла, і не розбереш, що до чого.

— Та й не треба нічого розбирати. Засвітиться — натисни кнопку, це я дзвоню. Щось станеться — ти натисни кнопку. Побачимось.

Жінка вискочила на двір, і за мить її постать розчинилася у сутінках.

Хмара майже цілком накрила село, повіви вітру посилились.

— Дощу ще бракувало до повного щастя, — пробурчав старий, прикрив двері і накинув клямку.

Глава 8

Андрій разом із Дяком уже майже пройшли запланований на сьогодні маршрут. Спочатку відвідали село Теренів, потім побігли лісом до залізничного полотна.

— Так, праворуч Іловиця, ліворуч Росоха, — проказав собі під ніс Андрій, розглядаючи карту. — Слухай, Дяк, тут річка Ілля, за нею вже наше урочище. Давай перебредемо, а на тому боці заночуємо, бо якщо підемо ночувати до Іловиці, то гак вийде порядний.

— Та мені, як солов'ю, — обізвався Дяк, — мені що крематорій, що профілакторій.

— Тоді — підйом!

Чоловіки швидко перебігли насип залізниці і зникли в лісі. Марш-кидок та переправа зайняли у них майже три години.

— Дивись, синку, як утопишся, додому не приходи, — пожартував Дяк. Він намагався вилізти зі штанів АЗК, в яких форсував річку, послизнувся і, як куль, упав на п'яту точку.

— Не вбийся, вояко, — Андрій також зняв костюм, склав його і примостив згори наплічника. — А ось тобі й ніч.

Темрява вкрила ліс, коли чоловіки підійшли до озера біля села Іванівське.

— Все, тут падаємо, — Дяк присів на поламане дерево, — і так сьогодні добре гайнули.

Андрій посміхнувся. Він відкрив наплічник, витягнув гамак. Те саме зробив і напарник. Чоловіки повісили їх разом між двома старими деревами: коли вночі вони ляжуть, то будуть спиною до спini, і у кожний матиме майже сто вісімдесят градусів для огляду.

— А тут у лісі що водиться? — спитав Дяк, напинаючи світловідбивну тканину між куцями, де мав розвести багаття.

— Ну, собаки радіоактивні, мутанти, — обличчя Андрія було вкрай серйозне, та він таки не витримав і засміявся.

— От, ти дурне, — і собі розсміявся Дяк, — я ж серйозно!

— Теоретично тут можуть водитися вовки та кабани, — Андрій витягнув баклажку, налив із неї трохи води у плескуватий військовий казанок, розчинив суповий пакет і підставив ближче до місця, де мав розпалити багаття, почав ламати сухі гілки.

У цю хвилину із лісу почулося виття. Чоловіки відірвалися від своєї роботи.

— А от і вовки, — Андрій дістав запальничку. — Та зараз кінець літа, вони не голодні і, думаю, побояться підходити.

Чоловіки роздмухали багаття, посідали біля нього і чекали, доки звариться їжа. Про всяк випадок, обидва поклали на коліна автомати. Несподівано рація, яку Андрій прикріпив до штурмівки, ожила, з неї почулося хрипотіння.

— Здається, не час, — Дяк швидко глянув на циферблат наручного годинника, — до зв'язку ще двадцять хвилин.

Наступної миті рація ожила знову.

— Бойко, у нас проблеми! — це був голос Анісімова. — Ми у хаті лісника біля Новосілок!

Андрій із Дяком підхопилися на ноги.

— Анісімов, що там у вас? — Андрій кілька разів натиснув на тангенту, однак десь там, у Новосілках, Анісімов теж натиснув тангенту на передачу, а отже не чув його.

— Бойко! Тут біда! Сомов мертвий, кацапа поки що не бачу, зараз...

Наступної миті почулася автоматна черга. Потім зойк і відбірні матюки Анісімова. Зв'язок урвався. Чоловіки підхопилися. Дяк залив водою вогнище.

— Гамаки знімаємо?

— Та які гамаки! — Андрій схопив карту, рукою показав Дяку напрямок їхнього руху: — Нам туди!

За мить стоянка вже була порожня.

— Анісімов, Анісімов! Відповідай, що там у вас? Відповідай, це Бойко!

Чоловіки продиралися крізь ліс на Новосілки. Рація мовчала. Село було ніби і недалеко, проте спецназівці розуміли, що вони навряд чи встигнуть на допомогу.

Згідно з картою, хата лісника мала бути десь за кілометр попереду.

— Стій, — Андрій потягнув Дяка за рукав, той опустився на землю поруч. — Далі обережно.

Він витяг із наплічника прилад нічого бачення, закріпив у себе на лобі. Те ж зробив і напарник.

— Якщо бачиш щось незрозуміле, стріляй без попередження. Зрозумів?

Дяк мотнув головою. Обидва помалу почали просуватися вперед. Метрів за двадцять від хати чоловіки знову

залягли. Навколо було тихо. Андрій розгледів, що вікно і двері закриті тканиною. Що коїлося всередині, побачити неможливо. Андрій постукав по плечу Дяка і на мигах звелів йому рухатися і зайняти позицію біля вікна, а сам підкрався до дверей. За хвилину обидва були наготові.

Три, два (Андрій підняв вгору руку і почав загинати пальці), один! Чоловіки увірвалися до хати...

Глава 9

Марічка сиділа за столом і вдивлялася в екран комп'ютера: «Коли ж усе могло піти не так, як планувалося?» Кімната, а радше бункер, у якому сиділа жінка, була схована під розваленим корпусом колишнього піонерського табору в урочищі Каменецина. Місце під схованку вона знайшла особисто — щоб і від станції недалеко, і від передавача, і щоб люди тут не тинялися.

До табору вела лише одна дорога, що було зручно. Нею можна було вийти на колишню Р-10, а далі: праворуч — Чорнобиль, ліворуч — Прип'ять. Табір уже давно нікого не цікавив. Самосели і сталкери винесли все цінне, а те, що залишилося, згнило, заіржавіло та завалилося. Саме тому Марічка й обрала це місце.

Екран комп'ютера тим часом видавав різні документи. Отож: загиблій — Дмитро Кулик. Співробітник ФСБ. І не просто співробітник, він із групи «Альфа Д1», про існування якої не здогадується не лише більшість росіян, а й розвідки інших держав. Мета його приходу сюди у Марічки не викликала сумнівів. Тож ФСБ таки зуміло розшифрувати сигнал передавача. Розшифрували і передали до Кремля. Далі — їхній хід: поява тут Кулика. Що він мав

зробити? Знищити передавач? Убити Марічку? Невже вони там, у тій Москві, не розуміють, що це безглуздо? Час іде. Його залишилося геть мало, і ні Москва, ні Київ, ні жодне інше місто чи керівництво будь-якої країни не мають на це впливу. У грудні все скінчиться, настане епоха оновлення. Вже зовсім, зовсім скоро...

— Що ж ти встиг передати і кому? — Марічка дивилася на екран, де висвітилася фотографія чоловіка, якого вона сьогодні бачила мертвим.

Жінка встала з-за столу. Вона мала сама для себе ухвалити рішення — сповіщати старшого про те, що тут відбулося, чи самостійно знищити передавач і швидко переправитися до Мексики, де перебуватиме у цілковитій безпеці.

Загалом, свою місію Марічка виконала. Тут, у зоні, від того, що вона шукала, вже нічого не лишилося. Все давно, майже від початку, перетягли до Росії, до спецлабораторій. За великим рахунком, вона просто мала переконатися у цьому. Проте Москва виявилася розвиненішою, ніж здавалося, — вона прорахувала все. Принаймні, їй так здається.

— Завтра, — стиха промовила жінка сама до себе, — завтра я знищу передавач і зникну.

Перед очима Марічки постав образ Василя. «Гарний чоловік, — посміхнулася. — Він точно заслуговує на оновлення. І такі, як він. Утім, Москва так не вважає».

Глава 10

— Йоп твою..! — картина, яку Андрій побачив всередині хати, жахала.

Підлога, стіни, стеля — все забризкане кров'ю. Андрій зняв прилад нічного бачення і увімкнув ліхтар. Стіна хатини прошита автоматною чергою. На одній із лежанок він побачив рештки людини. Що це людина, Андрій зрозумів лише за взутою у військовий тактичний черевик ногою — тіло було розшматоване. Мабуть, так виглядає людина після нападу на неї ведмедя.

— Дяче, обстеж все навколо, — прошепотів Андрій і підійшов ближче до лежанки.

Чоловік обережно схилився над купою м'яса, щоб усе оглянути. І тут відчув, що шлунок стиснувся, а його вміст стрімко піднімається вгору до горла. Він швидко зробив кілька кроків до виходу — в дверях його вирвало.

— Що тут в біса відбулося? — прошепотів Андрій.

Із темряви виринув Дяк.

— Андрію, я там Анісімова знайшов...

— Живий?

Дяк похитав головою і махнув рукою, мовляв, пішли покажу. Тіло Анісімова лежало біля дерева. В одній руці він затиснув свого Калашникова. Живіт чоловіка був розірваний, з-під штурмівки в різні боки стирчали рештки ребер.

— Хто це міг так зробити? — прошепотів вражено Дяк. — А в хаті тоді хто — Сомов чи кацап?

— Швидше за все, Сомов. Росіянин наче більшим був.

— А де ж він сам?

— Не знаю, доведеться чекати ранку, щоб усе тут оглянути.

— Мо' його та тварюка з собою потягла?

— Яка тварюка? — Андрій почав нервувати.

— Яка?! Та, що з наших фаршу наробила!

— Не знаю, я вже нічого не розумію. Зробімо так. Сідай отам під деревом, поспи. Я дві години почергую, потім ти. Дочекаємося ранку, а там побачимо.

У цю хвилину ливонув дощ. Дяк подивився на хату, але вирішив спати на вулиці. Він накрився плащ-палаткою, пововтузився, вмощуючись, і затих. Андрій підійшов до тіла Анісімова і обережно намацав у одній із кишень його штанів телефон. Невеличкий, без екрану, під міцним металевим корпусом ховалися приймач і передавач, а також процесор, що кодував розмову і захищав лінію.

Андрій зупинився біля Дяка, який намагався заснути під плащ-палаткою, вдягнув прилад нічного бачення, щоб тримати все навколо під контролем, і набрав спеціальну комбінацію на телефоні...

Глава 11

Хоч і була ще ніч, генерал працював у себе в кабінеті. Він відчував, що треба залишитися, і додому не пішов. Тепер сидів за столом зі збілим, наче крейда, обличчям. Він слухав те, що доповідав йому Бойко.

— Значить так, Бойко, — генерал дістав із попільнички майже зітлілу сигарету, — насамперед потрібно знайти росіянина. Живим або мертвим, але знайти! У кожного з вас у черевиках маячок. Знайди планшет Анісімова — і побачиш, де наш зниклий. Далі продовжуй пошуки телевізійників і терористів. Із «Кві###тниками» — не церемонитися, в полон брати не обов'язково. Із цієї хвилини в ефір не виходити, аж до виконання усього завдання. А то, бачу, СБУшники засікли радіозв'язок у вашому регіоні і неабияк зацікавилися. Я їх стримаю поки що, розголос

мені не потрібен. А ви дійте. На все максимум сорок вісім годин. По закінченню — зв'язок за цим же номером. Усе.

Генерал дав відбій і поклав апарат на стіл.

«Що далі? — майнуло у нього в голові. — ФСБ рано чи пізно прокинеться, треба буде щось пояснювати. Окрім того не можна ж приховувати інформацію і від президента». Генерал подивився на стіну, де висів портрет гаранта. Врешті-решт свого часу президент сам створив Контору для розгрібання різних неочікуваних загрозливих ситуацій. До цього випадку генералові все вдавалося, але як буде тепер, спрогнозувати неможливо.

«Дурнуваті ФСБшники, — вилаявся генерал і відкрив сейф, — не могли від початку тримати мене в курсі справи. На біса було телевізійників приплітати? Вже давно своїх послав би і владнали би все, а то дочекалися, доки вибори на носі». Він дістав із сейфу пляшку коньяку, налив у фужер.

— Ну, за все добре! — кивнув у бік портрета на стіні.

Глава 12

Андрієві вдалося поспати півтори години. І він знову бачив уві сні свою стару знайому. Жінка бігла через хащі, а за нею гналася величезна потвора. Розгледіти тварюку заважали дерева. Андрій цілився в неї, однак боявся вистрілити, щоб не попасти в жінку. Раптом незнайомка перечепилася об якусь повалену гілку і покотилася вниз у ярок. Андрій побачив сповнені жахом блакитні очі, а наступної миті потвора таки налетіла на жінку. Андрій натиснув на курок, дав коротку чергу. Раптом істота перетворилася на росіянина. Росіянин завмер над жінкою, повернувся до Андрія і зареготав.

І саме в цю мить його розбудив Дяк. У лісі почало розвиднятися. «Добре, що хоч дощ закінчився», — Андрій зняв плащ-палатку.

— «Доброго» ранку, — Дяк простягнув йому електронний планшет Анісімова. — Він у нього в наплічнику лежав.

Андрій увімкнув планшет, завантажив навігацію — пристрій упіймав супутники і видав карту.

— Він рухається, — Андрій дивився на цятку на планшеті. — Отже, росіянин таки живий.

— А може, його хтось тягне? — обличчя Дяка було напруженим.

— Мо' й тягне. Наздоженемо — побачимо.

Андрій сховав планшет. У лісі вже достатньо розвиднілося, щоб оглянути місце вечірньої різанини. Він ще раз обдивився тіло Анісімова, потім увійшов до хати лісника. Через деякий час повернувся назовні і завмер на порозі, про щось розмірковуючи. Опісля махнув рукою Дяку.

— От що я тобі скажу, — погляд у Андрія був дуже серйозний, — я, звісно, не біолог, однак убила їх не тварина.

Він підійшов до тіла Анісімова, перевернув його на бік і потягнув за бронежилет.

— Дивись.

Із тильного боку в кевларі була чітка вм'ятина від кулі, що пройшла крізь тіло і вигнула броню.

— Я так і думав! — Андрій підвівся. — Усе це навколо просто інсценування для нас із тобою.

— І хто це зробив?

— Хто-хто, кінь у пальто! Виходить, наш новий товариш — Михайлов. Бери, Дяче, автомати, зайва зброя не завадить. Він пішов у бік села, тож нам — за ним.

Чоловіки зібрали зброю і набої.

— А хлопців що — так просто кинемо?

— Спершу знайдемо росіянина, — Андрій перевірів автомат, клацнув затвором, перевів на одиночний режим пострілів, — а потім повернемося і викличемо когось.

— А їх вовки не поїдять?

— Тут так порохом смердить, що жодна тварина не підійде. Хоча... — Андрій занервував, — я не впевнений. Та хай там як, часу у нас обмаль, тому немає про що й говорити.

— Ех, вибачте, хлопці, — Дяк ще раз подивився у бік хати і пішов за Андрієм.

Глава 13

Михайлов обережно пробирався розваленим селом. Подекуди дерева підступили так щільно до хат, що доводилося робити зайві гаки. І все ж він не наважувався виходити на вулиці, тож ішов подвір'ями. Десять далеко помекувала коза. Отож люди тут є. Керівництво не помилилося, коли визначило село Корогод як точку, звідки надійшов останній сигнал...

...Загалом усе пішло зовсім не так, як планувалося від початку. Коли група увійшла до зони, хохли розділилися, і у Михайлова не було можливості зробити все згідно з наказом. Довелося імпровізувати під час нічної зупинки. Із Сомовим проблем не виникло. Коли Анісімов звелів їм спати, а сам пішов чергувати, Михайлов дочекався, доки із сусіднього лежачка почулося рівне дихання чоловіка і вмить перерізав йому горло. Однак Анісімов виявився більш міцним горішком. Він чомусь повернувся. Михай-

лов встиг податися з хати буквально за мить. Росіянин вдягнув прилад нічного бачення і відійшов за найближчі кущі, націлив автомат на вхід сторожки.

Із будинку почувлися матюки. За мить з'явився Анісімов із рацією в руках. Він викликав другу групу.

— Бойко! Тут біда!..

Михайлов націлив автомат у правий бік грудної клітки чоловіка ближче до плеча, туди, де кевлар бронезилета був найменш міцним. «Ну ж бо, давай, викликай їх...»

— Сомов мертвий, кацапа поки що не бачу, зараз...

«Все, час», — майнуло в голові Михайлова, і він дав коротку чергу. Кулі увійшли точно у щілину між кевларом. Анісімов матюкнувся, випустив рацію, підняв автомат у бік Михайлова, однак вистрілити вже не встиг — завалився набік.

Росіянин почекав хвилину і підійшов до вбитого.

— Анісімов! Анісімов! Відповідай, що там у вас? — із рації чувся голос командира другої групи.

— А у нас в квартирі газ, — пробурмотів Михайлов і зиркнув на рацію.

Він, про всяк випадок, нахилився і торкнувся пальцем шиї Анісімова. Пульсу не було.

— От і все, товаришу командире, а то понтів було більше, ніж треба: «Це моя територія, або як я сказав, або ніяк», — перекинув Анісімова Михайлов.

Перед тим як піти далі, Михайлов «зачистив» стоянку. Саме так він із колегами робив і в Чечні, Грузії та інших малоприємних місцях, коли треба було сховати сліди різанини.

Він витягнув із наплічника два спеціальні піропатрони — візуально схожі на імітатори гранат, однак менші, без запалу і зі спеціальним клапаном, який просто треба було пробити.

Чоловік розстібнув бронжилети на трупах, по черзі надрізає животи загиблим, натиснув на плівку клапана, заштовхав піропатрони всередину. «Тепер є п'ять хвилин, щоб зникнути», — Михайлов озирнувся навкруги. Він добре знав, як діють піропатрони. Спеціальний заряд і оболонка не залишали слідів. Тіло немов розривалося зсередини і ховало всі ознаки вбивства. Коли в гарячих точках знаходили такі рештки, ні у кого не викликало навіть сумнівів, що тіло розшматували тварини.

Михайлов відійшов від хати метрів на двісті і прислухався. Нарешті до нього донеслися неголосні звуки — ніби чвакнула жаба, на яку наступили чоботом. Отже, заряди спрацювали...

Відстань до села Михайлов подолав швидко. «Ото морди будуть у другої групи, коли вони побачать тіла», — він навіть посміхнувся, коли уявив цю картину. Спецназівець заліг у бур'яні, просто біля пам'ятника солдату, і в бінокль почав розглядати хату в кінці вулиці. Із димаря йшов блідий димок, десь на подвір'ї чулося козяче мекання. «Це тут. Цікаво, хто ж тут такий жорстокий, що впорався з Куликом?» — у тому, що його колега з «Альфи» мертвий, сумнівів у Михайлова не виникало. Інакше керівництву не довелося би посилати ще й його сюди.

Глава 14

— Підйом, піхото!

Чужий голос, неначе постріл, увірвався в сон Василя. Він кліпнув очима і прокинувся. Навпроти нього за столом на лаві сидів військовий. На столі, спрямований дулом у бік Василя, лежав автомат.

— Ах ти ж!.. — Василь рвучко сів на ліжку і простяг руку до стіни, де зазвичай тримав карабін. Однак, замість сталі, рука наштовхнулася лише на стару ковдру.

— Ну-ну, — військовий поклав руку на спусковий гачок автомата і трохи підняв зброю над столом.

Василь побачив, що по його грудях вгору до голови поповзла червона цятка лазерного прицілу.

— Не треба, діду, нервувати. Невже ти думав, що я тобі твою пукалку залишу? — військовий хитнув головою убік.

Василь подивився туди і побачив свій карабін, що напіврозібраний стояв біля рукомийника. Поряд на підлозі купкою лежали набої.

— Як ти сюди зайшов? — запитав Василь.

— Не сміши. Теж мені, цитадель, — чоловік глядівся впевнено. Він так тихо потрапив у хату і так професійно роззброїв Василя, тож мав на це право. — Ну що, поговоримо?

— Нема мені про що з тобою теревенити.

— Немає? — військовий хижко посміхнувся. — А я так не вважаю. Запитання перше. Хто вбив Кулика?

— Кого?

— Військового, який гние у сараї.

— Я, — зітхнув Василь. — Він до мене перший вдерся, я оборонявся.

Чоловік зосереджено розглядав діда.

— Насправді, в те, що ти його вбив, віриться важкувато, — нарешті похитав він головою.

— Та невже?

— Я його ще з першої чеченської знав. Ми таких, як ти, пачками клали.

— Значить, помилився твій дружок, недооцінив мене.

— Ну, припустимо. Питання номер два. Де ті, чий прилад стоїть у підвалі?

Обличчя Василя скам'яніло. Він відчував, що усередні закипає злість. «Марічко, не бійся, дитино, я тебе не здам, не здам».

— Я не буду розповідати щось людині, яка не розуміє й крихти того, що відбувається.

— Чому ж не розумію, — посміхнувся військовий, — добре розумію.

Вільною рукою він підняв із лави аркуш паперу формату А4 і показав діду.

Малюнок на папері був добре знайомий Василеві. Коло, всередині вісім променів, неначе вершини зірки. Внизу — два обличчя у шоломах з баранячими рогами. По центру — обличчя з висолопленим язиком. По всьому диску — купа пентаграм. Біля деяких — пояснення, записані рукою Марічки. «Знайшов таки...» — Василь почав швидко прокручувати в голові подальший напрямок розмови.

— Чого мовчимо? — обізвався військовий.

— Якщо ти про все знаєш, тоді навіщо сюди прийшов?

— Я виконую наказ. Моє завдання — зупинити те, що ви тут замишляєте.

— Ми? — дід засміявся. — Ані ми, ані ти, ані ті, хто віддають накази, нічого не можуть замислити або спинити. У тебе в руках календар. Календар, створений тисячі років тому. Він ясно вказує на те, що має ось-ось відбутися. Невже ти не розумієш?

— Я розумію, — військовий підвівся з-за столу, тримаючи автомат націленим на діда, — вони добряче промили твій мозок. Переходимо в другу фазу нашої розмови.

Військовий кинув папір на стіл і дістав із кишені телефон.

— Це у тебе для зв'язку з ними?

«Ах ти ж!» Василь сіпнувся, бо впізнав мобілку, яку залишила йому Марічка.

— Ну-ну, спокійніше, — військовий ворухнув автоматом і червона цятка прицілу знову опинилася на Василевому лобі, — не треба так нервувати.

Старий сів на ліжку. Він так стис кулаки, що вони аж побіліли.

Глава 15

Дзень! Телефон на столі ожив — екран замиготів блакитним світлом. Марічка розплющила очі і глянула на пристрій. «Як це я примудрилася заснути просто за столом?» — вона простягла руку і взяла телефон. Викликав Василь. «Щось таки сталося», — майнуло тривожне передчуття.

— Так, Василю. Що у тебе?

— Ну, це не зовсім Василь, — долинув зі слухавки чоловічий голос, — або, точніше, зовсім не Василь. Я так думаю, нам треба зустрітися.

— Хто це? — на лобі Марічки рясно виступив холодний піт.

Жінка залякла, швидко вирішуючи, як продовжувати розмову і чи продовжувати її взагалі.

— Скажімо так, людина, у якої, як і у тебе, своя місія на цій землі.

— Василь живий?

— Ей, Василю! — чоловік у трубці відверто кепкував. — Дама запитує, чи ти живий?

Марічка вслухалася в звуки трубки. Мабуть, незнайомиць добряче стусонув Василя, бо той аж крекнув. Потім здалеку долетіло:

— Марічко, він знає, хто ти, тікай!

Ізнов почувся голос чоловіка:

— Живий твій Василь. І якщо ти сюди прийдеш, то житиме й далі. Тож на твоєму місті я б не втікав. Хоча — у кожного є вибір.

— Мені потрібні дві години, — тихо промовила Марічка і дала відбій. Вона поклала телефон на стіл. В очах жінки стояли сльози.

«Це просто не реально! — Марічка намагалася вгамувати плач, однак нічого не виходило. — Мене ж попереджали, з ким я матиму справу».

Можливо, старший мав рацію, коли стверджував, що її візит сюди вже не потрібний, що все вказує на те, що їй чинитимуть опір. Однак, її віра в людство, віра в зміни на краще примусила її прийти. Прийти, щоб з'ясувати все напевно.

Марічка пригадала свою першу зустріч із Василем. Вона саме шукала місце, де поставити передавач, коли зіштовхнулася з ним у Корогоді. Жінка була впевнена, що село порожнє, але коли на одному із подвір'їв помітила козу, неабияк здивувалася. Вона зайшла у хвіртку, розглядала молоду кізочку і посміхалася. Збоку почула приємний голос:

— Добридень! Оце так несподіванка. Дитино, чи ти заблукала?

Марічка знову і знову згадувала батьківський погляд Василя з-під сивого волосся. Вона відразу відчула, що йому можна довіритися.

— Та не те, щоб заблукала...

— Тут у нас не часто гості бувають, та ще й такі молоді та гарні. На самосела ти не схожа. Працюєш у Чорнобилі?

— Та ні.

— От тобі й маєш. А може, ти з тих... як їх... екологів? Вони тут останнім часом часто бувають, коней диких рахують, радіацію міряють.

Розмова зі старим відверто забавляла Марічку.

— Ні. Я радше засланий козачок.

— Шпигунка? — посміхнувся Василь. — Скільки живу, а живу я довго, шпигунів ще не бачив.

Через тиждень Марічці вже здавалося, що вона знає Василя усе життя. Окрім того, він міг допомогти їй із передавачем, який десь треба було встановити подалі від бункера.

Одного вечора вона вирішила йому все розповісти.

— Василь, ти знаєш що це? — вони сиділи за столом і Марічка подала чоловікові аркуш паперу з малюнком.

— Ну, — нахмурився той, — схоже на якусь чортівню. Не знаю.

За кілька хвилин Марічка на переносному комп'ютері показувала Василю піраміди Майя, календар і розповідала всю історію людської цивілізації від її початку. Василь слухав і не переривав. Спочатку в його очах було нерозуміння, потім — острах, а потім — задума.

— Тобто, виходить усе це, — махнув рукою навколо Василь, — скоро скінчиться?

— Усе залежить багато від чого.

Василь замовк надовго. Він сидів на лаві і дивися просто перед собою. Потім обличчя його змінилося, він вирішив.

— Я допоможу тобі. І не тому, що до кінця розумію твою розповідь або вірю в неї. Те, що сталося тут, у зоні, найбільше знуцання, яке могла вчинити влада зі своїми людьми. Стільки років вони знали і брехали нам. Викинули з домівок, закрили все це на замок і заради чого? Щоб відгородити нас від правди?

— Будь-яка влада, у будь-якій країні і у будь-які часи спрямовує всі сили на те, щоб утримати свої позиції. Про це свідчить уся історія Землі.

— Тоді, якщо все всім відомо, то просто йди звідси.

— Я піду. Піду, тільки-но налаштую передавач, передам інформацію і отримаю дозвіл.

Василь не лише допоміг Марічці. Він ставився до неї, як до доньки. Він виконував усе, що вона просила, — розчистив у сараї підвал, знайшов старий візок, на якому вони потім привезли кілька ящиків із апаратурою.

— Може, допомогти? Потримати щось? — Василь згори заглядав у підвал, де Марічка збирала пристрій.

— Та тут усе просто, — Марічка підняла обличчя догори, — довше злазити сюди будеш.

Коли пристрій запрацював, Марічка попередила Василя, що сигнал можуть перехопити і прийти поцікавитися, що тут відбувається.

— Та хто там прийде? Може, пришлють дільничного, — заспокоював жінку старий, — я йому покажу стару радіостанцію, що військові колись покинули. Скажу, що перевіряв.

Старий витягнув із кутка сіней величезну стару радіостанцію з довгою антеною.

— Ось. Колись я її у Копачах виміняв, хотів налагодити, щоб з Чорнобилем зв'язок тримати. Вона навіть вмикається, але не працює. А потім, коли мобільника купив, то плюнув на неї. А тут може й згодитися.

— Я думаю, якщо хтось сюди прийде, ти навряд чи його обдуриш цією цяцькою. Сподіваюся, я отримаю відповідь раніше, ніж хтось з'явиться.

Однак вона не встигла. Спершу прийшов один росіянин, а тепер і другий. Те, що людина, яка розмовляла з

нею по телефону, була з ФСБ, вже не викликало сумнівів — комп'ютер автоматично відсканував розмову, перевірів усю наявну інформацію. Тепер на екрані перед Марічкою висвітились фото і особиста картка прибульця.

— Іван Михайлов. Підполковник ФСБ. Група «Альфа Д1», — Марічка зчитувала інформацію з екрану. — Отож Росія точно в курсі справи. Можливо, вони не лише перехопили сигнал, а й змогли його розшифрувати.

Вона підвелася з-за столу і підійшла до стіни, де також висів календар Майя, тільки не у вигляді схеми. Це було кольорове фото кам'яної пластини, знайденої у поселенні індіанців. Жінка провела долонею по фото.

— На жаль, занадто довгий період, занадто довгий. Не треба було відкладати все так надовго, — Марічка похитала головою. — Та тепер уже пізно щось говорити.

Вона підійшла до комп'ютера і активувала програму.

— Вибач, Василю, що так сталося, однак вибору у мене немає, — Марічка ввела код і натиснула кнопку підтвердження.

Глава 16

Андрій із Дяком залягли на узліссі біля в'їзду до села. На те, що попереду село, вказувала лише прошита тріщинами в асфальті дорога, що плутала серед лісу, та стара табличка із затертим написом «с. Корогод».

— Майже на місці, — Андрій роздивлявся дорогу в бінокль.

Він дістав планшет і подивився на цятку. Росіянин перебував кілометрів за п'ять попереду і трохи праворуч.

— Так, Дяку, ось тобі планшет, хай буде у тебе, я вже вивчив. Підемо з двох боків, — Андрій тицьнув у карту. — Я — прямо дорогою і зайду зліва. Ти шуруй отут чагарником і заходь з правого боку.

Дяк глянув на планшет і кивнув.

— Стріляй одразу. Живим його брати не будемо, — Андрій перевірів зброю, клацнув затвором.

— А якщо трапляться інші люди?

— Із іншими важче, — замислився Андрій. — Їх «знімай» тільки тоді, коли будуть озброєні.

У цю мить із боку села пролунав потужний вибух. Вдалечині над деревами піднявся стовп пилу. Чоловіки презирнулися.

— Плани міняються!

Вони зірвалися з місця, автомати тримали перед собою і перебіжками кинулися в село.

Глава 17

Генерал сидів за столом у кабінеті. Його шалену напругу видавали зблідле обличчя та жилка, що шалено пульсувала на лобі ближче до скроні. Тридцять хвилин тому йому телефонували з Москви. Він добре знав цей голос. Голос, який на відміну від голосів політиків із телевізора, дійсно ухвалював рішення, віддавав розпорядження і, фактично, керував у тій Москві. Перед тим як розпочати розмову, співрозмовник попросив увімкнути комп'ютер і переслав документи. Лише після цього генерал зрозумів, що серйозні проблеми матимуть усі.

— Ви розумієте, — сичав генерал у трубку, — що вся ця історія — не просто приватні справи Росії? Ви прихо-

вали інформацію від керівників інших держав, а тепер обгидилися і намагаєтеся на мене тиснути.

— Я, як, до речі, тепер і ви, — спокійно відповів голос на іншому кінці дроту, — не мав вибору. Ми не можемо санкціонувати зміни політичної мапи світу. Тим паче не можемо спрогнозувати, як на все відреагують Сполучені Штати, Китай, а особливо, країни Близького Сходу. Почнеться хаос. Якщо за сорок вісім годин вам не вдасться виправити ситуацію в зоні, ми вимушені будемо втрутитися, — правив голос.

Генерал відірвав руку від комп'ютерної мишки і припалив цигарку.

— І що ви зробите? — він майже зірвався на крик. — Скинете бомбу на зону? Влаштуєте у нас тут нову Хіросіму, майже у центрі Європи?

— Ми не виключаємо і такої можливості. Все одно зрештою так буде краще всім. Отож сорок вісім годин. Я чекаю на ваш дзвінок.

У трубці залунали короткі гудки. Генерал підхопився з крісла і щосили кинув слухавку у протилежний бік кабінету. Пластмасовий снаряд влучив у двері і розлетівся на друзки. Наступної миті у селекторі почувся голос секретарки Наді:

— Дмитро Сергійовичу, у вас усе гаразд?

Потрібно опанувати себе! Генерал натиснув кнопку на селекторі:

— Усе добре гаразд. До мене нікого не пускати.

Генерал підійшов до сейфу, витягнув коньяк і налив майже повний фужер. Він випив напій великими ковтками, наче воду, поставив фужер назад до сейфа і дістав звідти телефон.

Він зробив півколо біля столу і підійшов до вікна. Між дахами будинків виднілася статуя жінки на Майдані Неза-

лежності. Вона тримала над головою оберемок пшениці, ніби простягала його в небо.

Генералу на мить здалося, що статуя дивиться йому прямо в очі. Чоловік якось враз постарішав. Він відійшов від вікна і набрав номер на телефоні. Потяглися довгі секунди очікування. В слухавці клацало, щось перемикалося і нарешті на іншому кінці почувся голос:

— Дмитре, вітаю. Давно не чув тебе. Як воно?

Генерал виструнчився, неначе солдат:

— Пане Президенте, у мене вкрай погані новини...

Глава 18

Михайлов стояв на узліссі й дивився, як над вирвою кружляють і падають униз рештки землі, гілок і того, що кілька хвилин тому ще було хатою.

— От, стерво, — він дістав із кишені телефон і натиснув кнопку виклику.

На тому боці відповіли майже миттєво.

— Ти, сучко, невже думала, що я такий тупий і залишуся біля передавача? — Михайлов притискав до вуха телефон і говорив спокійно, навіть зверхньо. Відірвав від сосни шматочок кори і розім'яв його на порох. — Оскільки ти мене підманула і хотіла вбити, правила змінюються. Ти просто зараз називаєш мені місце, де ти ховаєшся, і я йду туди. У разі відмови перше, що я зроблю, це завалю дідугана.

— Я зрозуміла, — голос у слухавці був тихий і спокійний. — Я у піонерському таборі. Зараз увімкну маячок свого телефону, і ти побачиш його на дисплеї свого.

— Давай, чекаю, — Михайлов відвів телефон від вуха і глянув на екран.

Там дійсно з'явилася карта місцевості, потім загорілася червона цятка.

— Добре, — чоловік знову притис телефон до вуха. — Я сподіваюся, ти вже зрозуміла, що гратися зі мною не вийде. Я з дідуганом йду до тебе. Все, відбій.

Чоловік натиснув кнопку і перевів погляд на Василя, що непритомним лежав біля дерева. Там, у хаті, він таки зробив спробу кинутися на Михайлова, тому й довелося зламати старому кілька ребер. Потім, під час відходу, росіянин прикрився ним у момент вибуху. На нещастя, чимала гілляка влучила старому в голову, і тепер його сиве волосся змішалось з кров'ю, а від скроні й аж до потилиці прорізалася велика рана.

Військовий уважно подивився на старого.

— Що ж, дядьку, настав твій зірковий час. Далі наші дороги розходяться...

Глава 19

Марійка вийшла нагору з бункера і роздивилася навколо. Години за півтори-дві вояк із Василем прибудуть сюди. Потрібно щось вирішувати. Сигнал старшому пішов, але ж відповідь можна отримати і тут, а можна і з центрального бункера. Із досвіду Марічка знала, що відповідь прийде не раніше, ніж за добу.

«Підірвати бункер і тікати. Якомога далі, — жінка намагалася зібрати думки до купи. — А як же Василь?» Василь став для Марічки прообразом усіх тих, хто заслуговує на переродження. Переродження усіх тих, кого по світу гнобить купка можновладців. У Василя, як і у мільйонів таких василів по усьому світові, є шанс побачити геть інше життя. Головне, щоб старший обрав правильне рішення.

— Треба лишитися, — Марічка погладила широченний стовбур сосни, яка завалилася на будівлю одного з корпусів піонерського табору, і розчавила його. — Як буде, так і буде.

Глава 20

Яма, що утворилася від вибуху, була чималою — діаметром метрів п'ятдесят і досить глибокою. У радіусі ще двадцяти метрів від епіцентру дерева просто лягли на землю і розтрошили рештки садиб.

— Чисто! — крикнув Андрій.

— І в мене чисто, — обіззався Дяк із іншого боку.

— Що ж тут, у біса, відбулося?

— Важко сказати, — Дяк підійшов до Андрія і почухав потилицю, — однак мені це надто не подобається.

Андрій витягнув планшет. Цятка, що вказувала на росіянина, була зовсім близько, кілометрів за два.

— Треба йти, Дяче. — Андрій дістав із кишені телефон, який забрав у Анісімова: — Ось, про всяк випадок, хай буде в тебе. Наказ генерала: знищити росіянина, «Кві###тників» і дізнатися, що зі знімальною групою. Якщо зі мною щось трапиться, доведи справу до кінця, виходь із зони і відразу ж зателефонуй генералові. На все про все у нас десь тридцять годин. Решта — на те, щоб вибратися з зони і вийти на зв'язок. Зрозумів?

Дяк кивнув. Чоловіки подалися через зруйновану вулицю до лісу. Метрів за п'ятдесят від місця, де мав бути росіянин, вони розійшлися у різні боки. Дяк почав обходити з правого боку, а Андрій з лівого.

Обережно, щоб не ламати гілок, Андрій продирався крізь ліс, час від часу завмирав і прислуховувався. Раптом попереду почулося специфічне клацання. Три звуки, пауза, потім знову три. Андрій клацнув пальцями і повторив позивний. Мабуть, Дяк щось знайшов і кликав його до себе. За хвилину Андрій уже був біля напарника, що лежав у кущах перед невеличкою галявиною.

— Дивись, — прошепотів напарник.

Андрій обережно визирнув і побачив на галявині людину. Сивий бородатий чоловік сидів під деревом. Він був лише в трусах. Голова, на якій виднілася запекла кров, безсило схилилася на груди. Руки, викручені назад за спину, охоплювали стовбур сосни.

— Овва, це щось новеньке, — прошепотів Андрій. — Схоже на приманку. Давай по-тихому оглянемо все навколо.

Чоловіки методично обстежили ліс у діаметрі з півсотні метрів. Росіянина не було, щоправда, кілька зламаних гілок вказували, куди він пішов. Андрієві навіть здалося, що росіянин навмисне ламав гілки і цим указував їм напрямком.

— Гарзд, Дяче, я підійду. А ти поки що тримай усе під прицілом.

Андрій поволі вийшов на галявину, тримаючи автомат перед собою. Нічого не відбулося. Він присів перед старим.

— Гей, чоловіче, ти чуєш мене?

Сивоголовий розплющив одне око. Праворуч від скроні до потилиці під волоссям виднілася глибока рана. Праве око запливло кров'ю.

— Він сказав, що ви... що прийдете.

— Хто?

— Кацап, хто, — дід намагався посміхнутися. — Він скинув одяг, бо підозрював, що десь є жучок, і тому ви йдете за ним.

— Правильно думає, — Андрій аж тепер побачив купу військового одягу трохи збоку від бранця.

Військові черевики також валялися поруч, тож тепер вирахувати росіянина неможливо. Андрій махнув рукою, і Дяк вийшов на галявину.

— Ти знаєш, куди він пішов? — звернувся знов до діда.

Старий мотнув головою, зібрав до купи усі свої сили і ледве чутно відповів:

— Т-тут недалеко є покинутий піонерський табір, йдіть у напрямку Копачів, там дорога одна. Він пішов за Марічкою...

— Хто така Марічка?

— Вона не тутеш... ня, — язик в діда заплітався, — вона прийшла, щоб розповісти правду.

— Яку правду?

— Правду про станцію, — дід трохи отямився, його погляд сконцентрувався на Андрієві. — Хлопче, ніякої аварії там не було.

Дяк, ще раз ретельно оглянув галявину, обійшов сосну, біля якої сидів бранець.

— Бойко, тут наручники, зараз я відстібну.

— Добре, — Андрій знову переключився на діда.

— Ні! — раптом скрикнув старий. — Кайданок не чіпай!

Проте наручники вже розчинилися, і дідові руки впали вниз, він за інерцією почав хилитися набік. Андрій навіть не почув, а радше відчув шостим чуттям, як десь поруч спрацьовує механізм.

— Дяче, лягай! — крикнув щосили і кинувся за дерево, до якого був прикутий дід.

Пролунав вибух.

Глава 21

У кабінеті генерала, окрім нього, перебувало ще двоє: кремезний, років під шістдесят, чоловік у військовому, і значно молодший, років до п'ятдесяти, — у цивільному.

— Ситуація дуже складна і не прогнозована, — генерал говорив не голосно, однак чітко. — Я розмовляв із Президентом, він повністю у курсі справи і надав мені повноваження для вирішення проблеми.

— Мені дзвонив Президент і підтвердив ваші повноваження, — сказав чоловік у військовому. — І все ж я не розумію, чому я — міністр оборони — і досі не в курсі подій? Взагалі, я вас вперше бачу.

— Припиніть, — обізвався молодший, — я, як начальник Служби безпеки, теж чомусь не в курсі того, що відбувається, тож давайте не будемо сперечатися, якщо не хочемо завтра піти пасти корів.

— Я попросив би вас підбирати слова! — обурився міністр оборони.

— Досить! — генерал лягнув долонею по столу. — Наче баби на базарі! Якщо ми зараз не втрутимося, то ані ви, ані я вже не будемо сидіти у своїх кріслах. А, можливо, взагалі ніде сидіти не будемо, навіть у тюрмі.

Чоловіки, насуплені, замовкли. Військовий дістав із кишені портсигар і, навіть не спитавши дозволу, закурив.

— Починаю з початку. Прохання не перебивати, якою б нісенітницею все почуте вам не здалося. — Генерал розвернув екран монітора у себе на столі так, щоб гості добре бачили, що на ньому. — Впізнаєте?

Чоловіки презирнулися.

— Ну, звісно, це Чорнобильська АЕС, — відповів молодший. — Це урок з історії чи з географії?

— Я просив не перебивати! — гаркнув генерал. — Те, що я вам розповім, підтверджено документами ФСБ, які, в разі потреби, я покажу.

Генерал зібрався із силами і опанував себе. Він набрав у легені повітря, вирівняв голос і почав розповідати.

— Двадцять шостого квітня тисяча дев'ятсот вісімдесят шостого року на станції не було ніякої аварії, — він подивився в очі обом співрозмовникам, чи зрозуміли вони його слова. — Принаймні, не було технічного збою, про який усі говорять.

Військовий завмер із цигаркою у роті, огорнутий хмаринкою диму. Цивільний теж заляк від подиву, однак він сприйняв інформацію спокійніше, бо в очах з'явилася цікавість.

— Отже. Тієї ночі на стації сталося дещо інше — в неї влучив невідомий об'єкт із космосу.

— Метеорит?

— Ні, космічний човен неземного походження.

— Ну, це вже сміх та й годі! — не витримав військовий. — Я сам там був під час ліквідації аварії і нічого подібного й близько не бачив.

— Тихо! Я продовжую. Реактор дійсно вибухнув. Однак не від технічного збою, а від падіння з неба невідомо чого. Саме тому перші кілька днів керівництво СРСР мовчало — мали ухвалити рішення, що з цим робити. До того ж на місці падіння одразу ж запеленгували невідомий сигнал, що йшов із руїн ЧАЕС.

— Сигнал куди? — не витримав чоловік у цивільному.

— Тоді ніхто нічого не знав, але сигнал записали. Було сформовано спеціальну групу військових учених, які швидко втрутилися і вивезли рештки невідомого об'єкту на полігон за Уралом.

— Та це ж якась ахінея! — військовий підвівся. — Ви розумієте, що це маячня? Об'єкт, сигнал, учені... Та ви хоч розумієте, що таке не залишилось би в таємниці? Хтось обов'язково щось ляпнув би за цей час. Це ж вам не іграшки!

— Наскільки мені зрозуміло, нікого з людей, які вивозили об'єкт, живими не залишили. Та й радіацію з реактора ніхто не відміняв. Хто міг ляпнути — того вона вже до цього часу у могилу поклала. Тому сядьте.

— Все одно — маячня, — військовий ображено сів. — Та той розтелепа Горбачов перший би розпятавав про все!

— Він ні про що й не здогадувався. Він знав тільки те, що йому доповіли. Знали про це лише голова першого управління КДБ Крючков і ще кілька людей із зовнішньої розвідки.

— Ну, звісно, — знову обізвався військовий, — ці мерці все знали. І про станцію, і про зелених чоловічків. Це тому вони владу в СРСР хотіли захопити?

— Цілком можливо, що події на станції у вісімдесят шостому та ГКЧП у дев'яносто першому так чи інакше пов'язані між собою. За документами ФСБ, приблизно саме тоді з'явилися перші розшифровки сигналу, який посилав об'єкт після падіння.

Військовий затих. Було видно, що генералові таки вдалося його зацікавити.

— Повністю розкодувати сигнал не вдалося. Однак аналітики впевнені, що то був автоматичний сигнал S.O.S., який увімкнувся під час падіння. Із об'єктом щось сталося, і, на жаль, він влучив у ЧАЕС.

— Непогана історія, — нарешті заговорив голова СБУ, — та є зауваження. В будь-якому випадку наше відомство хоч щось дізналося б про це. У нас теж є агентура в Росії.

— Не хотілося б вас ображати, колего, але тільки за останні десять років у вашому кріслі пересиділо народу більше, ніж депутатів у Раді. І я не думаю, що ви могли б знайти інформацію, тим паче ту, яку шукати не мали приводу.

Скули чоловіка у цивільному заграли, однак він змовчав.

— За великим рахунком, відкриття радянських військових вчених ні до чого серйозного не привели. Балачки про інопланетян ходять роками у різних країнах, і навіть якби інформація просочилася, люди вважали б її черговою «сенсацією», яку не можна ані підтвердити, ані спростувати. Йшов час, Україна здобула незалежність, з'явилися інші проблеми. Нове керівництво країни навіть гадки не мало, що сталося на ЧАЕС.

— Чого це раптом усе сплило саме зараз, через стільки років? — Було видно, що військовий нарешті повірив генералові, наскільки це взагалі можливо. — І чого це раптом ФСБ розкрило вам свої секрети?

— Річ у тім, що кілька днів тому росіяни зафіксували кілька схожих сигналів знову ж таки з Чорнобильської зони.

— Нічого собі, — аж присвиснув СБУшник.

Він підвівся, зробив кілька кроків убік, ніби навмання, потім розвернувся до генерала:

— Мені ж доповідали спеціалісти, що це якісь ваші справи.

— Так і було, — підтвердив генерал. — Річ у тім, що спершу Росія не проінформувала нас, а послала туди свою людину. Зв'язок із агентом обірвався. Більше ризикувати ваші колеги з Москви не могли і прислали до нас ще одну людину із байкою про зниклих у зоні телевізійників.

— І що ви зробили? — військовий поставив лікті на стіл і втомлено охопив руками голову.

— Я послав туди своїх людей разом із росіянином. Вони не мають усієї інформації про те, що відбувається в зоні насправді. Останнє, що я знаю, півгрупи вже загинуло.

— Ви розумієте, що накоїли? — СБУшник зробив крок у напрямку до генерала.

— Та сядьте ви! — відмахнувся генерал, неначе від мухи. — Це ще не все. Зі мною знову зв'язалися росіяни. Вони поставили ультиматум: або ми владнаємо все по-тихому, або...

— Що «або»?

— Або вони нанесуть ядерний удар по тому місцю зони, звідки йде сигнал.

— Вони там, у своїй Москві, взагалі з глузду з'їхали?!

— Вони бояться, що про все провідають інші країни. Ніхто не знає, куди спрямовано сигнал і про що в ньому йдеться. Російські аналітики вираховували, що технологічно ті, хто передає сигнал, набагато розвиненіші від нас, а отже існує реальна загроза вторгнення на Землю. Тому сигнал має бути припинено за будь-яку ціну.

У цей момент на столі біля генерала дзенькнула телефонна трубка.

— Аж ось і друзі з ФСБ, — зморено сказав генерал і глянув на дисплей. Він натиснув клавішу «прийняти дзвінок» і перевів апарат на голосний режим. — Слухаю.

Глава 22

Андрій підвів голову і глянув у бік дерева, біля якого ще клубочилася пилюка.

— Дяче, живий?

— Живий, — обізвався напарник. — От дідько, втра-
тили людину — росіянин його замінував. Як я одразу не
допетрав?

Андрій підвівся і роздивився навколо. Тіло старого
розірвало і розкидало по галявині. Від сосни відірвало
чималий шмат, а в землі утворилася яма.

— Твою ж дивізію!.. — Дяк обтрусив камуфляж. — Ма-
буть, росіянин прив'язав старого і підклав гранати між
дідом і деревом. Ет, чого ж той одразу не сказав?

— Яка тепер різниця? — обізвався Андрій. — Ми теж
молодці, не оглянули до пуття.

Андрій вийняв планшет і роздивився карту. До піо-
нерського табору, на який вказував дід, десь годину чи
півтори ходу. Марічка, про яку він згадував, швидше за все
одна з «кві###тників», адже дід казав, що вона не тутешня.

— А що він там про станцію молотів? — Дяк зупинився
поруч із Андрієм і заглянув у планшет.

— Сказав, що ніякої аварії на ній не було.

— Якої аварії?

— Ти що, Дяче, геть тугий? — Андрій підвів на колегу
очі. — Не знаєш, яка аварія була у Чорнобилі?

— Ти маєш на увазі вибух реактора? Так то коли було.
Я думав, він про якусь нову аварію.

— Здається мені, — Андрій сховав планшет у напліч-
ник, — що знімальна група, хлопаки з ФСБ, «кві###тники»
і дід — усе це якось пов'язане між собою. Я поки що не
розумію як, однак маю надію розпитати про це росіянина.
Тим паче що за ним боржок — ніхто не має права у моїй
країні вбивати кого забажає. Тут йому не Чечня.

Андрій ще раз оглянув галявинку і раптом несподівано
для себе перехрестив рештки розірваного дідового тіла.

«Навіть нікого не поховали по-людськи, ані хлопців, ані його», — майнуло гірке в голові.

— Прикривай там ззаду, — Андрій зробив крок у напрямку до зламаних гілок, куди вочевидь пішов росіянин.

Глава 23

Михайлов причаївся у чагарнику на невеличкому горбочку і в бінокль оглядав табір, від якого нічого, фактично, не лишилося. Кілька корпусів попри те, що їх наскрізь попротрикували дерева, були майже цілі. Та решта будівель завалилася. Серед дерев вдалечині білів встановлений на постаменті бюст Леніна.

— О, і вождь тут. Усе, як у людей, — Михайлов на мить відвів бінокль від очей, а потім знову почав роздивлятися місцевість.

Дістався сюди він швидко і тепер мав час оглянути місце, щоб, не дай Боже, не вскочити у засідку. Одяг, відібраний у діда, був незручний і, головне, досить помітний у лісі. Тому чоловік вирішив не ризикувати і поки що триматися від табору подалі.

— І де ж ти, дівчинко, ховаєшся? — бурмотів він собі під ніс, уважно оглядаючи все, що могло свідчити про присутність людей.

Раптом його погляд спинився на дечому цікавому. До одного, майже розваленого, корпусу вела ледь помітна стежина. Теоретично її могли прокласти і звірі, але тоді гілки вгорі змикалися б. Тут точно ходила людина. І ходила часто.

— Ось ти, кицю, і попалася, — прошепотів Михайлов.

Він підвівся і почав тихенько підкрадатися до корпусу. Обійшов його з лівого боку, обрав позицію і сховався за деревом. Поклав автомат на землю і вийняв із кишені пістолет. Обережно прикрутив глушник, витягнув обійму, переконався, що все добре, і звичним рухом перезарядив зброю, вправно загнавши набій у ствол. Потім дістав телефон, але не забув і про пістолет — тримав його напоготові.

— Ну що, дорогенька, ми тут, — Михайлов намагався роздратувати жінку, вивести її з рівноваги. — Чекаємо тебе біля дороги на виході з табору. Якщо за п'ять хвилин тебе не буде, то не буде й дідувана.

Щоб жінка не встигла нічого спитати, він швидко дав відбій. Кинув телефон біля себе на траву і взявся за пістолет обома руками. Минула хвилина. Раптом із боку корпусу почулися якісь механічні звуки. Отже, він не помилився. Ще за мить напіврозвалений ганок посередині будівлі, яким свого часу піонери забігали всередину, почав плавно рухатися.

«Нічого собі, — встиг подумати Михайлов, — тут усе серйозно». І відразу ж побачив, що з підземелля сходами піднімається жінка.

Вона виходила поволі й оглядалася довкола. Чоловік зауважив, що жінка ця досить гарненька.

Марічка піднялася на останню сходинку і збиралася вже стати на траву, коли неподалік у лісі щось тихенько плюхнуло. Жінка змахнула руками і впала на землю. За мить біля неї з'явилася постать чоловіка.

— От і зустрілися, мила Марічко, — переможно промовив Михайлов.

Глава 24

Генерал подивився на гостей і притис палець до вуст. Чоловіки мовчки кивнули у відповідь. Він навмисно увімкнув голосний режим, щоб потім не переказувати розмову колегам.

— Наскільки я розумію, ви тримаєте ситуацію під контролем, — голос із динаміка лунав спокійно і виважено. — Мені доповіли гарні новини: сигнал із зони обірвався. Це означає, що наша спільна команда виконала головну частину нашої місії.

— Тобто ми з вами більше не будемо розмовляти на високих тонах і брязкати ядерною зброєю? — генерал намагався говорити впевнено, проте це, вочевидь, не справило жодного враження на співрозмовника.

— Не верзїть дурниць, вам давно нічим брязкати. Звісно, про ядерний удар уже не йдеться. — На мить голос замовк, мабуть, його володар щось обміркував, а потім продовжив: — Одначе мені відомо, що ви поспішили і втягнули в це вашого Президента.

— А як на моєму місці вчинили б ви, якби я погрожував вам ядерним ударом? — перервав співрозмовника генерал.

— Припиніть, я не на вашому місці. За великим рахунком, мене це не обходить. На те є політики, аби домовлятися. Нехай президенти самі розбираються у своїх стосунках. У крайньому разі ми можемо переглянути газові угоди в бік зменшення відпускної ціни для вас. Це вже нюанси.

— Тоді навіщо цей дзвінок?

— Коли повернеться група, хоч скільки б їх буде, ви маєте відправити усіх до нас у супроводі нашої людини. Усіх. І своїх бійців і, можливо, тих, кого вони приведуть із собою.

— Ви хочете, щоб я віддав вам моїх хлопців?!

— По-перше, у вас немає іншого вибору, а по-друге, це не надто велика ціна за спокій у державі. А ми будемо впевнені, що тримаємо все під контролем.

У кабінеті повисла гнітюча тиша. Генерал чухав підборіддя і дивився на міністра та керівника СБУ. Обидва сиділи тихо і теж тривожно витріщались на нього.

— Ну ж бо, — знову заговорив співрозмовник, — немає про що думати. Переконаний, що ваші гості підтримають вас у цьому рішенні. Усі ми люди, у всіх нас є діти.

Усі троє перезирнулися, а потім закурили головами в різних напрямках.

— Звідки ви знаєте? — ледве зміг вичавити з себе генерал.

— Атож, — засміявся співрозмовник, — ви ж не вкладаєте гроші в науку, а ми вкладаємо. До речі, усі документи, які я вам пересилав, уже знищені. Тож я чекаю на відповідь.

У кабінеті всі завмерли від напруження. Міністр обори і голова СБУ не відривали поглядів від генерала.

— Гарзд, — нарешті тихо промовив генерал, — я віддам вам усіх, хто повернеться із зони...

Глава 25

— Прокинулася? Давай, давай, розплюшуй очі. — Марічка відчула, що чиясь рука трясє її за підборіддя.

Голова страшенно боліла. Жінка через силу розплющила очі. Вона була у бункері. Навпроти неї сидів чоловік — вбраний у цивільне, однак поверх одягу мав бронезилет. Вона відразу його впізнала.

— Михайлов?

— У цьому місці я маю здивуватися: мовляв, ти ба, та ми ще й знайомі? А чи не зустрічалися ми десь у Москві? Ви по театрах ходите?

Чоловік крутнув на столі її ноутбук. На екрані виднілися його фото і особиста картка.

— Умієш ти копати інформацію, поважаю. До речі, гарна техніка, — тицьнув пальцем у комп'ютер, — і телефон, і взагалі...

Марічка спробувала підвестися з ліжка. Закручені назад руки отерпли й боліли.

— Вибач, я вдягнув наручники, — чоловік вицідив із себе щось схоже на посмішку, — бо ж не знаю, що ти вмієш такого, чого не вмю я. То що, поговоримо?

— Де Василь?

— Василь? — чоловік удавано здивувався. — А-а-а, Василь! На жаль, Василь прийти не зміг, у нього справи. Він зараз там, куди ти направляла свій сигнал...

Чоловік підняв вказівного пальця вгору, а потім перехрестився. Очі Марічки наповнилися сльозами. Вона намагалася стриматися. Однак не змогла і зайшлася плачем. Чоловік мовчки дивися на неї, його обличчя застигло, наче маска, і нічого не виражало.

— Навіщо, — схлипнула Марічка, — ну навіщо ти так? Навіщо ви всі так один із одним? Невже не розумієте, що всі ви бранці? Бранці на цій маленькій планетці. Вас закинули сюди, як кошенят у відро, а ви замість того, щоб допомагати один одному врятуватися, лізете по головах один одного і все одно топитеся!

Слова жінки не справили на чоловіка жодного враження. Він встав, пройшовся по бункеру і знову повернувся до столу.

— Я нічого не збираюся з тобою обговорювати. Я солдат і виконую накази. І у мене наказ — доправити тебе у певне місце. Все. Передавач ти знищила сама. Тож історії кінець.

— Який же ти тупий, о-о-о! — Марічка намагалася витерти сльози, для чого схилила голову до свого плеча. — Я вже відправила повідомлення. Далі вирішую не я і не ти. Що буде, вирішуватимуть інші. І як вони вирішать, так і буде.

— Це ти так вважаєш, — чоловік посміхнувся, — а як на мене, то ми зможемо, насамперед Росія, дати відсіч будь-яким загарбникам. На дворі двадцять перше сторіччя!

— Атож, ви можете, — схлипнула жінка. — Із вашим урізаним мозком, який працює лише на кілька відсотків, ви можете лише вбивати один одного і більше нічого.

— Досить! — спинив Марічку військовий. — Нам потрібно збиратися.

Він підняв із долівки наплічник і виклав із нього кілька зарядів із часовими таймерами. На їхнє місце кинув Марічкін комп'ютер, телефон і ще кілька речей із полиць, які відібрав навмання. Потому прикріпив біля виходу заряди з різних боків дверей бункеру.

— Ну от, ніби прибралися, — чоловік знову посміхнувся. — Про всяк випадок, поставимо на три години — за цей час ми будемо вже далеко і не повернемо до себе уваги.

Михайлов натиснув кілька кнопок на зарядах.

— Я запропонував би присісти на доріжку, та вже дупа болить від сидіння.

Чоловік підійшов до ліжка і сіпнув жінку за лікоть. Та поволі піднялася.

— Зараз ліки попустять і голова провітриться, — заспокоїв Марічку чоловік. — Подякуй, що у мене транквілізатор був, а то довелось б тобі ноги прострелити.

Глава 26

Андрій уважно огледів територію зруйнованого піонер-табору.

— Здається, ми на місці.

Чоловіки зайшли з боку дороги, щоб переконатися, що на ній нікого немає. Звісно, на обстеження було згаяно час, однак це додавало впевненості, що росіянин ще тут.

Андрій залишив Дяка на горбочку, бо звідти табір непогано проглядався, а сам пішов до будівель.

Найближчий корпус був порожнім. До того ж дерева так проросли крізь нього, що сховатися всередині було неможливо. Андрій роздивився навколо і, скрадаючись, перебіг до іншої будівлі. Це була їдальня. Він протиснувся всередину і ретельно все оглянув. Порожньо. Несподівано лісову тишу розірвали звуки пострілів — пролунала автоматна черга. Потім ще одна. Андрій кинувся на вихід — бій точився там, де він залишив Дяка.

— Японський бог! — перевів автомат у режим стріляння чергою. — Зараз, Дяче, я допоможу!

Намагаючись не викрити себе, він наблизився до місця, де, як вираховував, мав перебувати супротивник Дяка. Аж раптом поміж деревами промайнула тінь. Хтось рухався в його бік. Андрій присів біля пожежного щита за величезним червоним ящиком для піску і спрямував автомат у той бік, звідки долинала безперервна стрілянина. Серце Андрія стукотіло все швидше, наче підлаштовуючись під звуки пострілів. Та ось він побачив постать, що бігла у його бік, і лише дивом не натиснув на гачок. Це була жінка — не просто жінка, а знайома із його снів. Переплутати було неможливо. Ці сині очі він не сплутав би ні з якими іншими.

Андрій напружився, наче пружина, затис автомат однією рукою, щоб звільнити іншу. «Один, два, три, — рахував він подумки, — час!». Він різко стрибнув уперед на жінку, затуляючи їй рота рукою. Обоє впали в траву. А потім Андрій згрупувався і відкотився вбік. Жінку він притискав до себе, автомат спрямував у той бік, звідки вона прийшла. Однак переслідування не було. Більш того, чомусь стрілянина стихла.

Чоловік глянув на жінку, яку підім'яв під себе і так прикривав від нападу. Помилки бути не могло. Саме вона снилася йому стільки років. Він продовжував рукою затуляти врятованій рота. В очах жінки застиг переляк. Її серце так калатало, що їй здавалося: навіть через бронезилет оцей несподіваний її рятівник може його почути.

— Тс-с-с, — прошепотів Андрій, але руки від рота жінки не прибрав, — росіянин один? Просто кивни головою.

Жінка перелякано кивнула, жах в очах потроху згасав.

— Хтось із твоїх ще в полоні?

Марічка хитнула головою, показуючи, що нікого немає.

— Добре, зараз я приберу руку, однак ти не будеш кричати. Інакше він перестріляє нас, як горобців, зрозуміла?

Марічка кивнула. Андрій обережно ослабив руку. Дівчина не мовила жодного слова, ані звуку.

— Молодець, слухай мене. Якщо хочеш жити, сиди тут, — він показав рукою в бік ящика для піску, — а я піду розберуся з тим хлопцем і повернуся по тебе.

Жінка мовчки кивнула. Андрій обережно випростав руку з-під її тіла і тихенько підвівся. Навколо панувала тиша. Він подивився на жінку, але про всяк випадок ще раз підніс пальця до вуст, мовляв, тихо, і показав рукою на ящик. І за мить його постать розчинилася в лісі.

У цей час, не так далеко від Андрія, Михайлов прислуховувався до лісових звуків. Супротивник більше не стріляв, тож вочевидь був мертвим. Михайлова трохи нудило, бо одна з куль чиркнула по його голові. Він обмацав рану. Жити можна, бувало й гірше. Раптом зрозумів, що це ще не все. Інша куля потрапила в ногу вище коліна. Штани набрякли від крові, однак нога згиналася, а отже кістки не зачепило. Він одірвав низ штанини і перетягнув ногу вище рани. На деякий час допоможе. Потім обережно наблизився до місця, звідки в нього стріляли. За кущами чулися негolosні матюки. Михайлов обережно визирнув із чагарів. Дивно, однак стрілок був живим.

Дяк лежав на спині. Праву ногу прострелено, але набагато серйознішим ураженням була рана на шиї. Спецназівець притискав руку до шиї, перекиваючи витікання крові, проте вона вже клекотіла в горлі й витікала через рот. У другій руці Дяк ще тримав автомат, але було зрозуміло, що гру скінчено. Михайлов повільно підійшов до нього і наступив на руку зі зброєю. Дяк сіпнувся. Його, сповнений люті, погляд зустрівся з хижим поглядом росіянина.

— На війні — як на війні, — промовив Михайлов. — Хтось програє і помирає, хтось виграє і живе собі далі. Ти — програв.

У відповідь Дяк щось прохрипів, від чого кров линула із рота з новою силою.

— Що ти кажеш? — Михайлов криво посміхнувся і нахилився до поверженого супротивника. — Повтори, щось погано чутно.

Дяк відірвав скривавлену руку від шиї і простягнув її в бік Михайлова.

— Ось, — процідив він.

Враз Михайлову здалося, що все це він уже десь бачив. От тільки де? І тут він згадав. Це були сни, кошмари, що мучили його останнім часом. Михайлов інстинктивно сіпнувся від Дяка, але було вже запізно...

...Вибух пролунав не очікувано, та Андрій завчено впав на землю. Вмить зорієнтувався і збагнув, що вибухнуло там, куди він продирався.

— Дяче! — заволав Андрій. — Дяче, ти живий?!

Навколо панувала тиша. Вона неначе дзвеніла навкруги. Обережно, щоб не натрапити на супротивника, Андрій просувався в бік пагорба, де мав бути Дяк. Ось він, пагорб. Андрій обережно висунувся з-за дерева і побачив місце бою. Дяк, геть пошматований, лежав на спині. Поруч на боці лежало інше скривавлене тіло. Андрій опустив зброю і підійшов ближче. Вже за мить він зрозумів, що тут сталося, — Дяк забрав росіянина з собою, підірвавши себе і супротивника гранатою.

— Дяче, як же так?.. Ти ж знав, що я повернуся... Ну, навіщо?..

Андрій відчув неймовірну втому. Він прихилився до найближчого дерева, сповз спиною по стовбуру додола і закрив очі. Все скінчилося.

Десь ліворуч він почув шурхіт. Сили вистачило лише розплющити очі, він навіть не ворухнув автоматом.

За п'ять метрів від нього стояла його стара-нова знайома, яку він залишив біля ящика з піском. Жінка тримала в руці пістолет. Чорне дуло дивилося в очі Андрієві.

— Марічко, — ледве зміг промовити чоловік, пригадавши ім'я, яке називав старий, — або стріляй, або не дуркуй...

Він обережно забрав руки від автомата, що лежав у нього на колінах. Дівчина опустила пістолет донизу, потім

взагалі випустила його з рук. Вона сіла поруч на землю, обхопила голову руками і голосно заголосила.

Глава 27

«Боже, як я зморився», — генерал вийшов із кабінету і, навіть не глянувши на секретарку, перетнув приймальню. Він проігнорував ліфт і пішов униз сходами. На подвір'ї несподівано ожив його мобільний телефон. Генерал спинився біля машини і глянув на дисплей. Дзвонив голова СБУ.

— Слухаю.

— Дмитре Сергійовичу, — голос з телефону лунав схвилюваний, — мої люди із зони передають, що у нас ускладнення. Вони зафіксували кілька вибухів саме у квадраті, де можуть перебувати ваші люди. І це не надто далеко від станції. Не хотілося би, щоби поповзли чутки серед персоналу.

— Давай зробимо так, — генерал сперся на дах машини, — збери свою «Альфу», тільки найбільш перевірених, і відправ туди. Нехай усе зачистять. Для військових та інших ви проведете у зоні тактичні навчання. Під це спишемо і вибухи.

На тому боці зависла мовчанка, СБУшник щось обмірковував.

— Ви кажете, щоб ми все зачистили? А як же домовленість із ФСБ?

— Я не віддам їм своїх людей. Краще все поховати на місці. Потім якось та буде.

— Гарзд, зрозумів, триматиму вас у курсі.

Генерал сів на водійське сидіння службового «Мерседеса», кинув телефон на крісло поруч і ліг грудьми на кермо. «Боже, як же я зморився», — ця думка блокувала всі інші думки.

— Усе. Додому і спати, — генерал вставив ключ у замок запалення.

Машина виїхала за територію Контори. Володимирська вулиця була майже порожньою. Генерал повернув на бульвар Шевченка і «Мерседес» улився в потік у напрямку проспекту Перемоги.

«Біснуваті росіяни, — не міг заспокоїтися генерал, — таку кашу заварили! Будемо їсти її до другого пришествя».

Мерседес минув Кільцеву і виїхав за місто. До генералової «дачі», як він сам називав свій будиночок у закритому для звичайних людей котеджному містечку, залишалося кілометрів десять. Ще трохи прямо, потім розвернутися і майже одразу — бічна дорога в ліс.

І знову задзвонив мобільний. Генерал пригальмував у третій смузі в місці для розвороту. Увімкнув лівий поворот і трохи змістився у розрив між відбійниками, пропускаючи зустрічний транспорт.

— Слухаю.

— Дуже прикро, що ми так і не зрозуміли один одного, — генерал впізнав голос ФСБшника. — Ви обіцяли віддати мені людей, аж раптом передумали.

— Послухайте...

— Ні, це ви послухайте. Така поведінка примушує мене поставити під сумнів можливість подальшої співпраці з вами.

— Знаєте що! — закричав генерал, але співрозмовник вже дав відбій і з телефону чулися короткі гудки. — От погань!

Генерал кинув погляд на дорогу. Зустрічний транспорт був далеко. Чоловік перемкнув передачу і повів машину на розворот. У цей момент мобільний задзвонив знову.

— А щоб тебе, — генерал зиркнув на трубку, яку кинув на сидіння.

Саме в цю мить він почув протяжний звук клаксона і побачив через скло з боку пасажира величезну фуру. Заскреготіли гальма. «...З російськими номерами...» — встиг подумати генерал. Фура влетіла в «Мерседес». Легковик зім'явся, немов та бляшанка, між фурою та відбійником. За кілька секунд вантажівка спинилася остаточно.

Біля місця ДТП почали зупинятися інші машини. Із понівеченої кабіни фури виліз очманілий молодий здоровань. Люди підбігли до «Мерседеса».

— Живі там є?

— Та звідки? — розвів руками один з чоловіків. — Місиво...

— Я не знаю, як воно вийшло, — бідкався далекобійник. — Я їхав, а він переді мною розвертатися почав. Я ж таку махину не спію вмиць...

Глава 28

Андрій стояв у бункері біля вхідних дверей і оглядав вибухівку, закладену росіянином.

Він зупинив останній таймер і тепер вирішував, чи від'єднувати пристрої від стін. Покрутив і обмацав один із пристроїв і нарешті вирішив не чіпати. Мало як бува, можливо, десь всередині є інший детонатор на від'єднання. «Ех, нема Дяка, — подумав Андрій, — він би ці штуки розібрав на раз-два». Чоловік припинив роздивлятися

вибухівку і повернувся до жінки, що сиділа за столом. Вона саме витягла із залізного боксу якісь широкі сірі смужки, що нагадували пластир.

— Ось, — простягнула декілька смужок Андрієві. — Наклей на подряпини.

— Що це?

— Довго пояснювати, наклей. Давай допоможу.

Андрій зняв куртку, бронежилет і почав заліплювати смужками подряпини на руці.

— Знаєш, Марічко, за останні дні я неначе прожив ще одне життя. Життя настільки нове і незрозуміле, що здається, не зможу в ньому адаптуватися.

Марічка зайшла зі спини і заклеїла Андрієві широченну подряпину, що простягалася від плеча аж до лопатки.

— Ніби все, — тихо проговорила жінка, — за п'ятнадцять хвилин все буде добре.

Андрій накинув на себе куртку і сів за стіл.

— Слухай, давай начистоту. Я прийшов сюди, щоб знайти терористів. Вони називають себе «Кві###тники» і планують теракт на станції. Але з того, що я бачу, — Андрій обвів поглядом бункер, — ти, мабуть, одна з них. Понад те, мене цікавить знімальна група, яка зникла у зоні.

«А ще (і це я взагалі не можу пояснити) я тебе знаю. Я вже кілька років бачу тебе уві сні», — хотів додати Андрій, однак змовчав.

Марічка сіла навпроти Андрія за стіл. У її очах було помітно втому.

— Гм, так от що тобі сказали... Повір, те, що ти знаєш, — це цілковита брехня. Причому найменша брехня з усієї, яку вклали у ваші голови.

— Марічко, я прийшов не сперечатися. Якщо відверто, то я дуже стомлений і не вдягнув на тебе наручники лише

тому, що там, на галявині, ти в мене не вистрілила. Тож я хочу знати, чому? Чому ти не «прибрала» мене?

— Тут і так багато смерті, — тихо відповіла жінка. — Все сталося геть не так, як я планувала.

— А що ти планувала? Розкажи.

— Я не впевнена, чи зможеш ти сприйняти те, що я розповім.

— А ти спробуй, — Андрій глянув на наручного годинника, — спробуй, доки є час. Інакше мені доведеться вийти на зв'язок із начальством — і все, другої спроби не буде.

— Гарзд, — Марічка встала з-за столу і взяла з полиці якийсь пульт. — Тільки спершу запитання: на твій погляд, люди одні у всесвіті? До речі, питання серйозне.

— Ну-у-у... — попервах Андрій і справді хотів пожартувати. — Якщо відверто, то, мабуть, кожен, хто хоч раз вночі піднімав голову до неба і дивився на зірки, задумувався про те, що в усьому всесвіті не одна-єдина планета, де є життя.

— Добре, тепер слухай і не перебивай мене.

Марічка натиснула кнопку на пульті — частина стіни від'їхала вбік і відкрила чималий монітор.

— Сприймай все, що почувеш, просто як довідку, як даність, інакше твій мозок не впорається.

Андрій кивнув. На моніторі засвітилася карта зоряного неба. Навіть не так, здавалося живе зображення скомпонували з сіткою карти на якій були позначки, стрілочки і направляючі. Ще було видно якісь назви, однак якою вони мовою написані, Андрій так і не зрозумів.

— У Всесвіті дуже багато різних форм життя. До речі, деякі примітивні організми є навіть на одній із планет вашої сонячної системи. Проте зараз йтиметься про ті форми, які ви називаєте гуманоїдними.

— Тобто ті, що схожі на людей?

— Так, — Марічка кивнула. — Це, — тицьнула вона в карту, — галактика «Месєє вісімдесят один», або, як ви її ще називаєте, галактика Боде. Відстань до неї десь дванадцять світлових років. Її можна побачити в телескоп у районі Великої Ведмедиці. Майже в самому центрі галактики є зірка Пульхеріма. Навколо неї обертається дванадцять планет. Четверта від зірки — Атрія. Це моя батьківщина. На екрані з'явилася планета. Андрій побачив незнайомі контури континентів. Планету, як і Землю, оточували хмари, але не білі, а із зеленуватим відливом.

— Що?.. Не може бути! — прохрипів він.

— Не перебивай, просто слухай. Наша цивілізація дуже стара, їй понад п'ятсот тисяч років. За цей час ми встигли розвинутися — як технічно, так і духовно. І в якийсь момент зіткнулися з проблемою. Виявилось, що частина людей від самого народження має генетичний збій. Ці люди можуть убити іншу людину, задля власної вигоди піти на злочин, підставити, перекласти свою провину на іншу людину.

— Хіба це збій? — хмикнув Андрій. — Та це скрізь і завжди так!

— Та не перебивай же ти, — зиркнула на спецназівця Марічка. — Попервах цих людей просто відділяли від решти, але це все більше нагадувало гетто, у якому зріли бунти. В якийсь момент наша влада знайшла вихід — відселити їх.

— Куди?

— На іншу планету. Ми знайшли планету, схожу на нашу, — Марічка тицьнула в карту. — Ось вона.

Масштаб швидко почав збільшуватися. Спочатку з'явилася зірка, вона стрімко наблизилася, потім взагалі

зникла за екраном. З'явилася одна планета, потім інша, і раптом Андрій заляк — майже на увесь екран він побачив... Землю.

— Так, ти не помилився, це Земля. Принаймні, ви її так називаєте.

— Маячня! — Андрій відкинувся на спинку стільця. — Це просто ахінея!

Марічка не звернула уваги на його репліку і спокійно продовжувала:

— Близько трьох тисяч людей було доправлено сюди в якості експерименту. Наші вчені вирішили блокувати частину їхнього мозку, щоб жорстокість та інші вади не передавалися наступним поколінням. Їм залишили необхідні для виживання знання і ось це, — на екрані з'явилася схема у вигляді кола. Щось таке Андрій вже бачив, але не міг пригадати, де саме.

— Це календар. Ваші вчені називають його календарем Майя.

— Точно, — Андрій пригадав телепрограму, де йшлося про знайдені в Америці кам'яні та глиняні диски. — Стій, Марічко. Наскільки я пам'ятаю, цей календар пророкує кінець світу?

— Ні, не так. Цей календар вказує на кінцеву дату ув'язнення за вашим теперішнім календарем. Вчені вирахували, скільки поколінь має змінитися, щоб нащадки втратили агресивність і могли жити з нормальними людьми. І до речі. Ви не правильно вирахували цю дату. Це не грудень дві тисячі дванадцятого.

— Знаєш, — Андрій почухав руку, що засвербіла під пластиром, наклеєним на порізи, — цікава лекція, одначе вона нічого не пояснює.

— Не поспішай. Це ще не все. Раз на сто років до вас прибували наші вчені з перевіркою. Спершу все йшло ніби добре, однак природу обдурити неможливо. Темна натура, або «ген воїна» таки передавався з покоління до покоління. Війни за їжу, потім за територію, потім за владу. Мені не треба тобі це пояснювати, адже ти сам усе вчив у школі на уроках історії. І все ж, ми не втрачали надію. Ви прогресували технічно, а отже був шанс, що зможете вийти і на новий рівень свідомості.

Марічка знову клацнула пультом, і на екрані з'явилася знайома Андрієві карта. Карта зони відчуження навколо ЧАЕС.

— А тепер про те, що стосується безпосередньо нас. Останню заплановану перевірку здійснено 1986 року. Проте сталося нещастя. Наш човен впав на землю.

— Ти хочеш сказати...

— Так, — Марічка кивнула, — все склалося геть погано. Техніка дала збій, і 26 квітня, втративши керування, човен врізався в атомну станцію.

— Не може бути, — Андрій встав із-за столу і зробив кілька кроків бункером.

— Може. І не просто може, а так і було. Більш того, вчені і керівництво колишнього СРСР, одразу знайшли рештки човна і забрали його на вивчення, водночас приховавши правду від усіх.

— Марічко, це вже занадто.

— Помовч, ще зовсім трохи. Вчений, що був на човні, загинув, однак встиг відправити сигнал S.O.S. І тепер сюди прибула я, щоб дізнатися, що й до чого. Та, на жаль, сигнал отримали не лише ми. Вчені в СРСР, хоча й не додумались, як розшифрувати його, однак зрозуміли, що він адресований комусь за межами планети.

— А який сенс було все приховувати?

— Ти не уважно слухав. Уся справа в генах. Люди Землі генетично прагнуть влади над іншими. Ви створили країни, кожен царьок огородився муром і експлуатує інших. Ніхто не хоче втрачати владу і сприймає все нове й незрозуміле як особисту загрозу. За великим рахунком, уся Земля розділена між кількома сотнями людей. Вони тут головні, а всі інші на них працюють. І тому верхівці закінчення терміну ізоляції не потрібне. Хоча вони до кінця навіть не розуміють, про що йдеться.

— У мене зараз мозок вибухне, — Андрій сидів і дивився крізь монітор кудись вдалечінь, знову і знову прокручував у голові почуте і складав до купи факти.

— Ти мені не віриш, — Марічка навіть не питала, а просто стверджувала.

— А ти б повірила? Ти нічим не відрізняєшся від мене. Ти навіть говориш, як я.

— Якраз мова — то найпростіше. Моєму мозку достатньо кількох хвилин, щоб опанувати мову співрозмовника.

— А, я й забув, що я урізаний, — сумно посміхнувся Андрій. — Слухай, Марічко, я можу повірити в усе, що ти сказала, але де твій човен? Ти ж мала на чомусь сюди прийти?

— Логічно. Та наука не стоїть на місці. Ми вже давно використовуємо інші технології. Давай я дещо тобі покажу, йди сюди.

Марічка знову натиснула щось на пульті, і відразу ж стіна, розташована навпроти виходу з бункера, від'їхала кудись убік, відкрилося невеличке приміщення.

— Це що, душ?

— Який душ? — посміхнулася Марічка. — Ходи зі мною.

Вона зайшла до кімнатки, Андрій ухопив з ліжка автомат і зробив крок до неї.

— Залиш зброю.

Андрій вагався.

— Залиш, довірся мені. Вона тобі не знадобиться.

Чоловік поклав автомат назад і зайшов до кімнатки. Крутив головою, оглядаючи все навколо. Нічого особливого, стіни ніби металеві, схоже на кабінку ліфта.

— Дай руку, — Марічка накрила своєю долонею його долоню. Другою рукою натиснула щось на пульті, яким керувала і до цього.

«Універсальна штука», — встиг подумати Андрій, а двері в кімнатку зачинилися і на мить зникло світло.

— Ти готовий? — почув Андрій голос Марічки.

— Готовий? До чого...

Світло знову загорілося, стіна попливла вбік...

Глава 29

— Куди це вас чорти несуть такою оравою? — вартовий у будці на КПП «Дитятки» уважно перевіряв посвідчення прибулих.

— Навчання у нас тут, — спокійно відповів старший і передав папери. — Ось ще допуски на техніку та зброю.

Чотири легких БТРИ та кілька позашляховиків чекали на пропуск у зону. Неподалік на майданчику, відведеному для паління, невеличкими купками стояли альфівці. Усі в чорному, у бронезилетах та касках, з невеличкими, однак досить загрозливими на вид автоматами, вони виглядали вкрай небезпечно.

— Чим ото начальство думає? — не вгамовувався черговий. — Така сила людей в зону заїжджає, а нас тут три каліки в шість рядів. Хоч би на підмогу кого прислали.

— Досить бубоніти, — посміхнувся альфівець. — Все в порядку?

— Звісно, в порядку. Сергій, відчиняй! — гаркнув вартовий і натиснув кнопку переговорного пристрою. — Ви ж дивіться, не лізьте в забруднені місця. Якщо на зворотному шляху дозиметри шкалитиме, я техніку не випущу. Будете он там жити! — черговий махнув у бік обгородженого колючим дротом майданчика, де стояли кілька легковиків, БТР і стара машина швидкої допомоги.

— Не переймайся, начальнику, не перший день на світі живемо, — старший розвернувся в бік курилки. — Гей, годі легені вбивати, по машинам!

Глава 30

— Йди за мною, обережно, — Марічка пішла на вихід, але Андрієву руку не відпустила.

Замість бункера, який очікував побачити Андрій, вони потрапили у якийсь неширокий коридор, що мав поворот управо. Коли вони повернули, попереду з'явилося світло. Ще кілька кроків — і обидва вийшли назовні.

— Мамо рідна... — тихо промовив Андрій.

Вони стояли біля дивного кам'яного будиночка край одного з п'яти отворів. Найдивнішим було те, що будиночок розташувався на верхівці чималої кам'яної піраміди. Від землі вгору піднімалися яруси, кожен вище зросту людини. По центру піраміди вели донизу широкі довжелезні сходи. На галявині внизу виднілися інші кам'яні будівлі,

подекуди прикрашені орнаментами, барельєфами тварин і навіть зображеннями людських черепів. За будівлями починався ліс, однак не такий, до якого звук Андрій. Щільна зелень більше нагадувала джунглі.

— Де це ми? — у Андрія пересохло в роті, язик не слухався.

— Це Лакам-ха, одне з найперших місць на Землі. Ви ще називаєте його Паленке.

— Як-як ми його називаємо?

Марічка засміялася, задоволена враженням, що справила на Андрія.

— Ми у Мексиці, в одному з міст Майя. Саме сюди колись завезли групу тих, кого вирішили ізолювати. Вони мали знання, щоб все це побудувати, та й ми допомогли їм трохи. Однак потім відбувся регрес, поступовий занепад.

— Ти хочеш сказати, що ми з тобою в Америці?! Ущипни мене!

— Не варто, — посміхнулась Марічка. — Тут зараз ранок, туристів ще немає, можемо роздивитися, що до чого. До речі, давай познімаємо пластирі, а то ми неначе з лікарні втекли.

Андрій обережно відірвав пластир з руки і не повірив своїм очам — під ним не було й сліду від подряпини! Чоловік сіпнув інший. Те ж саме. Він повернувся до Марічки, яка також зняла пластирі. На тілі під ними проглядала гладенька шкіра, не залишилось навіть синяків.

— Як це розуміти?

— Ну-у, — Марічка відірвала пластир, який прикривав рану на Андрієвій спині, — наша медицина набагато сильніша за вашу. Це тобі зайвий доказ того, що моя історія правдива. Давай сюди.

Марічка забрала пластирі і поклала в кишеню комбінезона.

— А я весь час вважав, що люди походять із Африки, — не до діла вставив Андрій.

— За великим рахунком, це теж правда. Різні групи були залишені в кількох місцях. Зокрема й у Африці, в Єгипті.

— Піраміди!

— Точно. Хочеш подивитися?

Андрій кліпнув очима і злегка таки вщипнув себе. Марічка це помітила і голосно засміялася.

— Ось таким ти мені подобаєшся набагато більше. Ходімо.

Вони піднялися нагору, зайшли в той самий коридор. Марічка натиснула на пульт і стіна, тепер вже кам'яна, відійшла вбік, відкриваючи знайому Андрієві кімнату.

Вони зайшли всередину, двері зачинилися, і знову блимнуло світло. Ще за хвилину Андрій вийшов чи то у печеру, чи то у кімнату.

— Ми в Єгипті?

— Так, в одній із гробниць малої піраміди. Я спеціально обладнала вихід саме тут, бо тут не проводять екскурсії. Назовні десь друга година дня, людей, гадаю, чимало, тож давай вийдемо тихенько, не привертатимемо до себе уваги.

— Стій, — Андрій узяв Марічку за лікоть, — як ти це робиш?

— Що саме?

— Переміщуєш нас у просторі.

— Гм, — Марічка замислилася. — Розумієш, це не зовсім моя парафія, бо я радше, як у вас кажуть, соціолог. Мені важко пояснити тобі технічні деталі, але це щось подібне до того, що ви називаєте телепортацією.

— Дотепниця, — хмикнув Андрій.

— Не ображайся, я не хотіла тебе принизити. Проте рівень розвитку вашої науки не дозволить вам скористатися нашими шлюзами для... як ти кажеш — переміщення у просторі. Навіть якщо ви їх знайдете, то не зрозумієте, що це і як воно працює. Це все одно, якби, скажімо, мураха залізла в комп'ютер і навіть знайшла процесор. Загальної картини того, як працює комп'ютер і навіщо він потрібен, мураха не усвідомить. Вона навіть питання такого поставити не в змозі.

— О, тепер я мураха, приїхали...

— Може, я трохи й перебільшила. Ходімо.

Марічка зникла у ніші збоку кімнати. Андрій пішов за нею і побачив, що коридор веде вгору. На підлозі хтось настелив дощок, щось на зразок сходів. Він тримався за дерев'яний поручень і йшов за Марічкою.

Підніматися довелося хвилин із п'ять.

— То ми з-під землі просуваємося? — спитав Андрій.

— Насправді кімната десь на рівні поверхні землі, а вихід зроблено набагато вище, десь посередині піраміди, вже поруч.

Марічка вийшла першою і притулилася до бічного каменя. Андрій визирнув назовні, в обличчя вдарив жар пустелі.

— Іди до мене, — гукнула Марічка, — тільки пригнися! Він, пригнувшись, підійшов до неї.

— Сюди ніхто не ходить, тож краще не привертати увагу місцевої поліції.

— Дивись: ближча до нас — піраміда Менкаура. За нею — Хефрена. А ще далі — найбільша, то піраміда Хеопса. Правіше до Нілу, звідси не видно, — Сфінкс.

Андрій мовчки розглядав піраміди, пустелю і людей унизу.

— Знаєш, Марічко, — він взяв жінку за лікоть і повернув до себе, — все це більше схоже на сон, але я тобі вірю.

І саме зараз із Марічкиної кишені почувся зумер. Жінка витягла телефон, глянула на дисплей. В її очах була тривога.

— Ми маємо повернутись у бункер — прийшло повідомлення від старшого, я маю його переглянути.

Глава 31

— Командири груп, до мене!

Старший альфівець відпустив тангенту рації. Він стояв біля «Джипу» у голові колони і чекав підлеглих, носком черевика ворушачи камінчики порепаного асфальту. До чоловіка підбігло п'ятеро.

— Отже. Наша ціль — піонерський табір. Він за два кілометри далі по дорозі. Беремо табір у кільце. Усіх, кого побачите, «знімати» без попередження.

Один із бійців хотів було розкрити рота, та командир не дав йому це зробити:

— Це наказ, полонених не брати. Усю відповідальність беру на себе. Все, вільні. Розберіться з ділянками, за п'ятнадцять хвилин кільце має бути замкненим.

Вояки розійшлися. Старший залишився біля джипу.

«Що ж тут у біса сталося? — чоловік присів до землі і підняв із дороги камінчик. — Майже як на війні. А якби мої хлопці були на місці тих, кого ми зустрінемо, і що тоді? Легко казати — полонених не брати».

Глава 32

Андрій знову опинився в бункері. Він сів на ліжко і дивився на жінку.

Марічка натиснула на кнопки пульта, і на стіні вплив екран. За мить на екрані з'явився чоловік. Він був одягнений у комбінезон, схожий на той, у якому була Марічка. Позаду чоловіка видно простору кімнату. Однак щось детальніше розгледіти Андрій не міг.

Чоловік почав говорити. Андрій не розумів його мови, тому йому залишалось лише слідкувати за реакцією Марічки.

Та уважно слухала. В усій її постаті відчувалася напруга.

«І що далі? — думав Андрій. — Що буде з усім світом, якщо отой дядько, або хто там у них вирішує, накаже припинити експеримент і знищити його результати? Тоді всім нам гаплик. Або якщо вони таки вирішать показати себе землянам? Як відреагують такі велетні, як США, Росія, Китай. А якщо війна?»

— Андрію, — голос Марічки відволік його від думок.

Екран монітора вже був темним. Марічка розвернулася до нього, в її очах блищали сльози.

— Бачу, справи не надто втішні, — намагався посміхнутися Андрій.

Жінка вибігла з-за столу і кинулася йому на шию. Вона обійняла його, увіткнулася в груди і гірко заплакала.

— От тобі й на, — все ще намагався вдавати із себе веселого дурника Андрій, — така сурйозна пані, а нюні розпускає, як студентка, що не здала іспит.

Андрій обережно погладив Марічку по голові. Потім трохи відхилив від себе і взяв у долоні її обличчя. Сльози котилися з очей жінки. Андрій подивився в її очі і потонув

у них. Він обережно наблизився до жінки і поцілував її у лоба.

— Невже все так погано? — прошепотів.

Марічка притулилася до Андрія всім тілом і тихо схлипувала. А потім обережно поцілувала чоловіка в губи. Андрій відповів. Бункер неначе поплив навколо них...

Глава 33

— Командире, тут щось є, — прошипіла рація.

— Йду, — відповів старший, — де ви?

— Третій корпус, напіврозвалений. Тут якийсь дивний ганок. Схоже на бункер.

Коли підійшов старший, один із бійців саме відривав стару дошку. У отворі проблискував метал.

— Схоже на стіну...

— І зовсім навіть не стару, — додав старший.

Він із хвилину стояв мовчки і задумливо розглядав знахідку, доки підлеглі обстежували ганок і зривали з нього дошки.

— Точно бункер, — сказав хтось із вояків.

— Бункер, то й бункер. Усім зайняти позиції по периметру за деревами!

Підійшов командир і кілька разів ударив черевиком об металеву стіну.

— Агов, всередині! Гадаю, ви мене чуєте. Даю п'ять хвилин, щоб ви вийшли до нас із піднятими руками. Інакше ця залізьяка стане вашою домовиною.

Глава 34

— Старший передав рішення, — Марічка сиділа у Андрія на колінах і обнімала його за шию. — Вони поки що не втручатимуться у справи Землі. Наступну перевірку заплановано через сто років.

— То чого ж ти плачеш?

— Бо мушу повертатися додому. Повертатися сама. Я не можу взяти тебе з собою.

— Я розумію, — Андрій перебирав рукою Марійчине волосся, — це все одно, що привести у власну хату безхатченка з карантинного блоку.

— Припини, — Марічка несильно штурхонула Андрія кулачком по ребрах.

— Гаразд, — відповів їй Андрій, — я більше не буду.

Екран монітора вже давно показував альфівців, що чатували біля входу до бункера. Величезний чоловік у чорному, вочевидь командир, час від часу пропонував здатися «по-хорошому», і від його слів Андрію було смішно.

— Мені вже час, — тихо промовила Марічка.

Андрій обережно зсадив жінку з колін і підійшов до дверей бункера.

— Зробимо так. Ти повертаєшся додому, а я вийду назовні і підірву бункер. Ти ж розумієш, навіть якщо ті, — він показав рукою на двері, — і не розберуться з вашими шлюзами, то й того, що знайдуть тут, буде досить, аби вони впевнилися у вашій присутності. Уся ця техніка може дати новий поштовх для розвитку нашої цивілізації. І не обов'язково в той бік, який ви плануєте. Немає гарантії, що під час наступної перевірки ваші зіткнуться із більш серйозно підготовленими землянами.

— А вони тебе не вб'ють?

— Ти забуваєш, що я з їхньої системи.

— Щось я не надто тобі вірю.

— А дарма, — Андрій підійшов до Марічки і поцілував її. — Все буде добре. Я включу таймери, вийду і скажу, що терористи замінували бункер, що часу обмаль. Коли ми всі відійдемо, я знищу бункер.

— Знаєш, — вираз обличчя Марічки посерйознішав, — я впевнена, що ті заряди росіянина не завдадуть значної шкоди бункеру. Ось, — вона простягнула Андрієві пульт, — нехай спочатку спрацюють ваші пристрої, а коли ти будеш на безпечній відстані, хоча б за кілометр звідси, натисни ці дві кнопки.

— Домовилися.

Марічка обняла Андрія й усім своїм тілом припала до нього.

— Так боляче, що ми більше ніколи не побачимося.

— Хто зна, а може, ваші передумують?

— Я намагатимусь їх переконати.

Андрій звільнився з обіймів жінки і натиснув кнопку на пульті. Стіна тихо відійшла вбік. Марічка зайшла всередину, не відриваючи погляду від Андрія.

— Я кохаю тебе, — прошепотіла вона.

— І я кохаю, — відповів Андрій.

Перед тим, як стіна зачинилася, Андрій встиг прикласти долоню до вуст і послати жінці повітряний поцілунок. Він постояв із хвилину і знову натиснув кнопку. Стіна відійшла вбік — шлюз був порожній.

— Щасливої дороги, люба...

Андрій сів на ліжку. «От і все. Я навіть не встиг сказати, що вона мені снилася». Йому зробилося досадно,

що не може зараз бачити неба. Понад усе він хотів би зараз опинитися десь посеред полі, і щоб навколо була тиха ніч і вкрите зорями небо. Він міг би задерти голову і дивитися вдалечінь — туди, де була вона, Марічка. І раптом згадалася мама.

— Ох, мамо, знала б ти, яку могла би мати розумну невістку, — Андрій навів пульт на двері бункера.

Залізні двері почали зсуватися вбік, трощачи собою рештки ганку. Спершу ззовні було тихо, потім почувся голос старшого:

— Усередині нікому не рухатися, ми заходимо!

Андрій побачив, як на сходах з'явилися спочатку черевики, потім ноги у чорних штанях, далі бронезилет, спрямований у бункер автомат. Нарешті постать спустилася по сходах повністю. Це був старший, що раніше командував перед ганком. За ним спускалися ще четверо чи п'ятеро людей.

— Ласкаво прошу до реального світу, — посміхнувся Андрій і натиснув на пульті відразу дві кнопки.

Глава 35

— Ти чула? У Чорнобилі знов бабахнуло.

Літні жінки сиділи на лавці біля парадного. У Києві вечоріло. Поруч біля них бігала мала дівчинка.

— Ти шнову уключала той канал, де про кров покашують? — дитя погано, однак старанно вимовляло слова. — Я уше татку рошкашу.

— Тихо ти, «рошкашу», — передражнила маленьку бабця. — Йди грайся, не лізь у дорослі розмови.

Вона відвернулася від дитини до своїх подруг.

— Я серйозно, ось годину тому передавали по «ЧП. Інфо», ніби вибух якийсь стався, а що саме рвонуло, ще не знають.

— Треба увечері «Плюси» увімкнути, мо' що скажуть.

— Ага, ті скажуть. Ті вміють. Ще й прибрешуть, щоб вражало.

ЗМІСТ

Нижче неба

5

Переїзд

14

Буенос діас, ціка

36

Ген воїна

65

Літературно-художнє видання

Руслан ГОРОВИЙ

ГЕН ВОЇНА

Оповідання, повісті

PR-супровід *PR-Prime Company*

Відповідальна за випуск *Ксенія Мацкевич*

Редактори: *Валерій Терзі, Анна Грозовська*

Обкладинка *Андрія Єрмоленка*

Макет *Сашка Шевцова*

Контакт для ЗМІ: pr@msbrand.net

Права: copyright@msbrand.net

ГОРОВИЙ Руслан

Г 70 Ген воїна. *Оповідання, повісті.* — Київ: PR-Prime Company. — 160 с.

Лише чотири історії, кожна з яких захоплює вас живими, гострими й бурхливими відчуттями та трохи змінює вас і ваше життя. Хоча останнє ви відчуете значно пізніше.

ББК 84 (4 Укр) 6-44